

CONCERNBERICHT 2010

INLEIDING

Voor u ligt het Concernbericht 2010. Het Concernbericht 2010 is een voortgangsrapportage over het beleid en financiën in 2010. De inhoud van het Concernbericht 2010 is gebaseerd op de gegevens tot en met 30 juni 2010 waarover de gemeentelijke diensten hebben gerapporteerd in hun Marap 2010. Het Concernbericht 2010 kent een gewijzigde indeling ten opzichte van de voorgaande jaren. Het nieuwe college kiest ervoor om u naast kwantitatieve financiële informatie ook kwalitatieve beleidsmatige informatie te verschaffen met als peildatum 30 juni 2010. Het Concernbericht 2010 als voortgangsrapportage van de begroting, helpt inzicht te krijgen in de realisatie van de doelstellingen halverwege het jaar. Het Concernbericht 2010 draagt bij aan de voorbereiding van het jaarverslag 2010 dat onderdeel is van het Rekenkameronderzoek naar transparante verantwoording realisatie collegeprogramma (RIS174905).

Het Concernbericht 2010 begint met een financiële prognose voor 2010 met de daarbij behorende risico's die de gemeente loopt. Daarna is de voortgang op de beleidsprogramma's en stadsdelen opgenomen inclusief de topindicators die halfjaarlijks gemeten kunnen worden. De beleidsmatige voortgang van de programma's is ingedeeld in dezelfde volgorde als de programmabegroting 2011-2014. Verder is stilgestaan bij de bedrijfsvoering en de actualisatie van de grondexploitatie. In de bijlagen vindt u de begrotingswijzigingen 2010 en de effecten daarvan op de standen van de reserves, voortgang grote investeringsprojecten en toelichtingen op grondexploitaties.

I	FINANCIELE PROGNOSE EN RISICO'S	2
II	STAND VAN ZAKEN PER PROGRAMMA.....	10
III	STADSDELEN	34
IV	BEDRIJFSVOERING.....	37
V	ACTUALISATIE GRONDEXPLOITATIE	42
BIJLAGE A	BEGROTINGSWIJZIGINGEN 2010.....	49
BIJLAGE B	STANDEN RESERVES 2010 NA BEGROTINGSWIJZINGEN.....	66
BIJLAGE C	VOORTGANG GROTE INVESTERINGSPROJECTEN	74
BIJLAGE D	ACTUALISATIE GRONDEXPLOITATIE PER PROJECT	76

I FINANCIELE PROGNOSE EN RISICO'S

Financiële prognose en risico's 2010

De gemeente Den Haag prognosticeert een financiële uitkomst van circa €1,7 mln. nadelig in 2010. De voordelen bestaan onder andere vrijval subsidies en Functioneel Leeftijdsontslag (FLO). Tegenover deze voordelen staan nadelen die worden veroorzaakt door apparaatslasten binnen programma Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling en binnen programma leefomgeving. Verder is er een overschrijding op de gladheidsbestrijding door de strenge winter 2009/2010 en is er een nadeel op erfpacht. In onderstaand overzicht vindt u een opsomming van de financiële prognose 2010 met daarna de toelichtingen per programma.

FINANCIELE PROGNOSE 2010 PER PROGRAMMA * €1.000			
Gemeenteraad	197 N	Sport	11 V
Diversen	197 N	Diversen	11 V
College & bestuur	175 N	Media, monumenten en archeologie	9 N
Diversen	175 N	Diversen	9 N
Dienstverlening en Stadsdelen	670 N	Maatschappelijke ondersteuning	687 V
Huisvesting stadsdelen	670 N	Vrijval subsidies voorgaande jaren	687 V
Openbare orde en Veiligheid	2.013 V	Volksgezondheid en Zorg	775 V
Huisvesting Brandweer	2.300 V	FLO ambulancedienst	1.575 V
Burgemeestersvergunningen	287 N	Bedrijfsvoering en exploitatie VGZ	950 N
Onderwijs	2.740 V	Diversen	150 V
Vrijval subsidie peuterspeelzaalwerk	2.166 V	Verkeer	2.942 V
Vrijval onderwijshuisvesting	842 V	Baten parkeren	1.468 V
University college	254 N	Subsidieoverschotten ondertunneling A12 en keerlus Madurodam	1.300 V
Diversen	14 N	Afdracht parkeerfonds	1.273 N
Integratie en Krachtwijken	45 V	Verkeers Circulatieplan	920 V
Diversen	45 V	Uitbestede werkzaamheden parkeren op straat	640 V
Werk en inkomen	189 N	Diversen	113 N
Diversen	189 N	Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling	7.334 N
Sociale voorzieningen en	89 V	Tekort apparaatslasten	4.500 N
Diversen	89 V	Lagere opbrengsten bouwleges	2.000 N
Jeugd en Gezin	5 N	Lagere opbrengsten erfpacht	1.500 N
Diversen	5 N	Vrijval Koppen Beeklaan en Amam	1.166 V
Leefomgeving	3.594 N	Actualiseren bestemmingsplannen	400 N
Tekort apparaatslasten	2.687 N	Diversen	100 N
Herprioritering onderhoud en aanleg	1.568 V	Milieu & Duurzaamheid	57 N
Gladheidsbestrijding	1.320 N	Diversen	57 N
Openbare verlichting	1.144 N	Financiën	950 V
Voorbereiding renovatie Koningstunnel	451 N	Dividend BNG	900 V
Vrijval reserveringen	405 V	Diversen	50 V
Diversen	35 V	Overige beleidsvoornemens	324 V
		Lagere dotatie reserve taakstelling	324 V
Financiële prognose totaal 2010			1.654 N

Op een aantal programma's is volgens deze prognose per saldo een tekort aan het eind van 2010. Conform de nieuwe spelregels kunnen portefeuillehouders het resterende gedeelte van het jaar benutten om deze tekorten weg te werken. Hieronder vindt u een toelichting op de prognose per programma.

Programma Dienstverlening en Stadsdelen

Huisvesting Stadsdelen

€ 0,670 mln. N

Op het gebied van de huisvesting is er een financieel knelpunt van structurele aard. Dit jaar wordt dit tekort nog incidenteel gedekt door een verwacht voordeel bij de afwikkeling van de huisvesting van de brandweer. Vanaf volgend jaar is het probleem structureel opgelost door herijking van de huisvestingsbezetting door het Intern Dienstencentrum.

Programma Openbare orde en Veiligheid

Huisvesting Brandweer

€ 2,3 mln. V

Het verwachte voordeel vloeit voort uit de herberekende gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio VRH voor het taakveld BTW. Deze herberekening levert op dat de bijdrage naar beneden kan worden bijgesteld. Het betreft met name het lager budgetteren van de kapitaallasten en huisvestingslasten. Dit kan omdat de afschrijvingen op de panden lager zijn vanwege het in acht nemen van de restwaarde. Dat is bij de eerdere berekeningen niet gebeurd.

Daarnaast zijn de huisvestingskosten in 2010 lager dan in de periode 2011 t/m 2013 vanwege het feit dat de panden Laak en Centrum II pas in 2010 zijn opgeleverd. Hierdoor worden er in 2010 geen afschrijvingskosten opgenomen voor deze panden.

Burgemeestersvergunningen

€ 0,287 mln. N

Mede op basis van de uitkomst in 2009 en enkele nieuwe ontwikkelingen wordt voor dit jaar een nadeel geraamd van €0,287 mln. Aan de opbrengstenkant wordt een nadeel verwacht van €0,150 mln. Oorzaak is de afschaffing van de vergunningsplicht voor kleine evenementen. Op de uitvoeringslasten wordt een incidentele overschrijding voorzien van €0,137 mln. Oorzaak hier is de inhuur van derden voor het wegwerken van archiefachterstanden en extra uitgaven op het gebied van voorlichting aan ondernemers als gevolg van de invoering van het nieuwe horecabeleid en daarbij samenhangend de Strandnota. Ook deze tekorten kunnen waarschijnlijk opgevangen worden door het verwachte voordeel bij de afwikkeling van de huisvesting van de brandweer.

Programma Onderwijs

Incidentele vrijval subsidie peuterspeelzaal werk

€ 2,166 mln. V

In 2009 zijn er aanvullende GSB middelen voor voor- en vroegschoolse educatie ontvangen. De GSB middelen zijn volledig verantwoord bij de jaarrekening 2009. Omdat een deel van de rijksmiddelen destijds nog niet was besteed, is hiervoor in de plaats de inzet van gemeentelijke middelen verantwoord. De vrijval van Rijksmiddelen die dit oplevert, is deels bij de jaarrekening als voordeel gepresenteerd. De overige vrijval wordt in dit concernbericht weergegeven.

Vrijval onderwijshuisvesting

€ 0,842 mln. V

Gebleken is dat de werkelijk verstrekte subsidie voor onderwijshuisvesting in voorgaande jaren lager is dan begroot omdat projecten goedkoper uitvielen of (gedeeltelijk) geen doorgang vonden. Deze subsidies moeten worden aangevraagd door schoolbesturen. Op de realisatie van de huisvestingsprojecten heeft de gemeente weinig invloed.

University College

€ 0,254 mln. N.

Voor de realisatie van het academiegebouw aan het Anna van Buerenplein draagt de gemeente €8,05 mln. bij. Dit wordt grotendeels gedekt uit de reserve Grote projecten (€7,8 mln.). Het overige bedrag van €0,25 mln. wordt gevonden binnen het programma onderwijs.

Programma Leefomgeving

Apparaatslasten

€ 2,687 mln. N

Er is sprake van een probleem van kostendekkendheid van voornamelijk de productgroep Veeg-straatbedrijf als gevolg van de omvang van kostendoorbelastingen en omzetverwachting. Dit naar aanleiding van een uitgebreide kostprijsanalyse die naar aanleiding van het negatieve jaarrekeningresultaat is uitgevoerd. Daarnaast zijn hogere kosten verbonden aan de voorbereiding van projecten en bijzondere opdrachten. Ook zijn er diverse kleinere verwachte afwijkingen in de overige kosten.

Het bovenstaande heeft ertoe geleid dat de Directie van de dienst Stadsbeheer aan alle bedrijfsonderdelen welke bijdragen aan genoemd tekort, opdracht heeft gegeven een plan van aanpak op te stellen welke gericht is op het terugdringen van het tekort naar 0. Deze plannen van aanpak zijn eind augustus 2010 aangeleverd bij het bedrijfsonderdeel Financiën van dienst Stadsbeheer. Deze toetst momenteel de plannen. Bij de hard close van september 2010 zullen de plannen van aanpak hun weerslag krijgen in de prognose.

Herprioritering onderhoud en aanleg

€ 1,568 mln. V

Als gevolg van andere nadelen binnen het programma Leefomgeving is besloten om onderhoudswerkzaamheden op het product Grachten en vaarten te herprioriteren en zo bij te dragen aan de dekking van de tekorten op dit programma. De kadevervangingen van de Conradkade, Veenkade en Valkenboskade zijn als gevolg hiervan vertraagd en zullen voor een groot deel pas in 2011 uitgevoerd worden. Het vertragen van deze projecten leidt tot een incidenteel voordeel van € 0,968 mln. Een zelfde herprioritering vindt plaats binnen het product Straten, wegen en pleinen. Er wordt gestuurd op een voordeel van €0,6 mln.

Gladheidsbestrijding

€ 1,320 mln. N

De extra strooikosten als gevolg van het extreme winterweer bedragen €0,816 mln. Door de schaarste van strooizout in Nederland was aankoop van zout elders noodzakelijk. Voor de gemeente bedroegen de extra kosten hiervoor €0,504 mln.

Openbare Verlichting

€ 1,144 mln. N

De prognose van het product Openbare Verlichting komt uit op circa €1,14 miljoen negatief. Een groot deel van dit tekort (€0,6 miljoen) is in het verleden ontstaan door hogere energietarieven waarvoor geen compensatie is. Daarnaast is sprake van hogere kosten (€0,514 mln.) voor incidenteel/achterstallig onderhoud.

Voorbereiding renovatie Koningstunnel

€ 0,451 mln. N

Er wordt een tekort van €0,451 mln. geprognosticeerd op het product Bruggen, viaducten en tunnels. Het tijdig voorbereiden van de renovatie van de Koningstunnel, i.v.m. het inwerkingtreden van de Wet Aanvullende Regels Veiligheid Wegtunnels (WARVW) per 1-1-2014 kost €0,146 mln. Daarnaast past de gemeente de bruggen in Den Haag aan zodat deze op afstand bedienbaar zijn. Dit kost €0,305 mln.

Vrijval reserveringen

€ 0,405 mln. V

Uit analyse blijkt dat voor getroffen reserveringen uit voorgaande jaren geen kosten meer worden verwacht. Dit levert een incidenteel voordeel op van €0,405 mln. in 2010.

Programma Maatschappelijke ondersteuning

Vrijval subsidies voorgaande jaren

€ 0,687 mln. V

De vrijval subsidies oude jaren bestaat voor €0,6 mln. uit vrijval bij de vaststelling van de subsidie voor de maaltijdenregeling, die door de HaegheGroep wordt uitgevoerd. Aan de hand van jaarverslag van gesubsidieerde instellingen wordt vastgesteld of de verstrekte subsidie in het geheel is besteed en de overeengekomen prestaties zijn geleverd. Wanneer dit niet het geval is wordt bij de definitieve subsidievaststelling het bedrag verlaagd. Het verschil tussen de oorspronkelijke en de definitieve subsidie leidt tot een voordeel voor de gemeente.

Programma Volksgezondheid en Zorg

Functioneel Leeftijdsonslag (FLO) ambulancedienst

€ 1,575 mln. V

In de begroting kan voor de Ambulancedienst een voordeel worden gemeld van €1,6 mln. als gevolg van het afdekken van de FLO-kosten door de Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA).

Bedrijfsvoering en exploitatie VGZ

€ 0,950 mln. N

Bij de sector Volksgezondheid en Zorg (VGZ) treedt een nadeel op van €0,35 mln. op de salariskosten. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een tijdelijke overcapaciteit als gevolg van reorganisaties in de afgelopen jaren. Via het vacatureverloop is het tekort uit de rekening 2009 in belangrijke mate teruggebracht. De verwachting is dat via het vacatureverloop in de 2e helft van dit jaar de tijdelijke overcapaciteit verder kan worden teruggebracht met als doel in 2011 weer een sluitende salarisexploitatie te kunnen realiseren.

Het werkterrein van de Volksgezondheid is sterk in beweging. Als gevolg van de inhuur van specialisten op het gebied van organisatieontwikkeling wordt een nadeel van €0,1 mln. verwacht. De exploitatie van de Ambulancedienst laat een nadeel zien van €0,3 mln. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het eenmalig afkopen van verlof, maar ook door de extra inzet van derden bij ziekteverzuim.

De uitvoering van de gezondheidstaken vergt als gevolg van de ontvangst en privacy van mensen meer ruimte dan andere gemeentelijke taken. In de begroting is een scheefgroei ontstaan tussen de opgenomen budgetten voor de buitenpanden jeugdgezondheidszorg (JGZ) en de werkelijke huisvestingslasten. Hierdoor ontstaat er een nadeel van €0,2 mln. in de bedrijfsvoering. Er worden maatregelen genomen om deze scheefgroei weg te werken.

Programma Verkeer

Baten parkeren

€ 1,468 mln. V

De realisatie van het aantal naheffingen in het eerste half jaar ligt boven het begrote aantal, zodat de prognose €0,4 mln. meer aan naheffingen laat zien. Daarnaast is er nog €1,1 mln. aan meeropbrengsten Parkeren uit automaten en GSM parkeren geprognosticeerd. Beide meevallers komen voort uit een uitbreiding van parkeergebieden en aanstelling van meer parkeercontroleurs.

Subsidieoverschotten ondertunneling A12 en keerlus Madurodam

€ 1,3 mln. V

Project Ondertunneling A12 is afgesloten met een positief resultaat van €0,8 mln. Het gaat daarbij om een subsidieoverschot zonder terugbetaalverplichting. Project Maduroplein is afgesloten met een positief resultaat van €0,5 mln. Daarbij gaat het eveneens om een subsidieoverschot zonder terugbetaalverplichting.

Afdracht parkeervonds

€ 1,273 mln. N

In het Parkeerkader 2010-2020 zijn de plannen opgenomen voor de noodzakelijk investeringen in de parkeervoorzieningen. Om deze investeringen te financieren is bij de behandeling van de begroting besloten om de jaarlijkse afdracht van de parkeergelden te maximaleren tot het begrote bedrag. Het resultaat op parkeren boven de begroting wordt afgedragen aan het parkeervonds (reserve parkeren). In 2009 is ruim €2 mln. gedoteerd aan de reserve parkeren. Voor 2010 is de verwachte dotatie €1,3 mln. Er is sprake van een nadeel omdat deze dotatie niet wordt begroot. Pas bij de jaarrekening 2010 is het werkelijk te doteren bedrag bekend.

Verkeers Circulatieplan (VCP)

€ 0,92 mln. V

De uitvoering van het VCP is op dit moment nog niet geheel afgerond. De benodigde beheer- en onderhoudsmiddelen worden vanuit de structurele middelen gedekt. Dit bedraagt in 2010 circa €2,080 mln. Het restant, ad €0,92 mln. levert voor 2010 een incidenteel voordeel op.

Uitbestede werkzaamheden parkeren op straat

€ 0,64 mln. V

Vanwege de gebieduitbreidingen staan er nu relatief veel nieuwe automaten met lagere onderhoudskosten dan meerjarig begroot (voordeel €0,6 mln.).

Programma Ruimtelijke ordening en Gebiedsontwikkeling

Tekort apparaatslasten

€ 4,5 mln. N

De verwachting is dat DSO een negatief resultaat op het apparaat zal realiseren, door een tijdschrijfpercentage van naar verwachting 95 % (nadeel van €2,8 mln.), hoger uitvallende IDC-kosten en overige tegenvallers op het apparaat. Dit zal naar verwachting leiden tot een totaal tekort van ongeveer €4,5 mln. Om het tekort op het apparaatslasten te minimaliseren heeft DSO een verplichtingenstop ingesteld. Alleen als sprake is van een acuut en onoverkomelijk knelpunt mag nog tot inhuur van externen worden overgegaan. Dit alleen na toestemming van de algemeen directeur. Ook wordt nog actiever gestuurd op het bij zijn van het tijdschrijven zodat aan het einde van het jaar het tekort door te weinig tijdschrijven geminimaliseerd is.

DSO werkt met het instrument tijdschrijven om de apparaatlasten die de afdelingen maken toe te kunnen rekenen aan projecten en daarmee aan tactische doelen en programma's. DSO is van plan om bij de analyse van de acht maandschijfers een analyse van het tekort op hoofdlijnen uit te voeren. Deze analyse moet op hoofdlijnen inzichtelijk maken aan welke tactische doelen, projecten, programma's de tekorten dienen te worden toegerekend.

Lagere opbrengsten bouwleges

€ 2,0 mln. N

De inkomsten t/m 30 juni bedroegen €4,0 mln., de uitgaven bedroegen €6,5 mln. Daarmee zou de stand van de voorziening bouwleges op €2,5 mln. negatief komen te staan. In 2010 wordt financiële bijdrage voorgesteld van €5,7 mln. ten behoeve van de bouwleges om per einde jaar 2010 geen negatieve stand meer te hebben. Verder worden de tarieven medio 2010 verhoogd. Echter, ondanks de impuls en de tariefstijging wordt voor 2010 een nadeel van €2 mln. verwacht. De oorzaak hiervan is tegenvallende opbrengsten bouwleges.

Vrijval Koppen Beeklaan en Amam

€ 1,166 mln. V

Plankader wijzigingen leiden tot een voordeel van €1,166 mln. Het betreft €0,803 mln. Koppen Beeklaan en €0,363 mln. Amam.

Lagere opbrengsten erfpacht

€ 1,5 mln. N

Als gevolg van de economische ontwikkelingen heeft de gemeente te maken met lagere opbrengsten erfpacht. Tijdens de collegeretraite is afgesproken de ontwikkelingen af te wachten. Op dit moment is de inschatting dat de realisatie €1,5 mln. negatiever is dan begroot.

Actualiseren bestemmingsplannen

€ 0,4 mln. N

Het budget voor het actualiseren bestemmingsplannen is bijna op. De activiteiten zijn teruggebracht, maar een aantal plannen zal nog worden afgerond.

Bij de begrotingsretraite is afgesproken dat de wethouder SVI de gevolgen van het niet honoreren van de claim van €3,5 mln. voor digitalisering bestemmingsplannen in kaart zou brengen.

Er zijn beheersmaatregelen getroffen die inhouden dat het aantal activiteiten in 2010 is teruggebracht (een aantal bestemmingsplannen worden niet opgepakt). Er resteert een tekort van €0,4 mln. in 2010. Verder wordt er een aantal structurele besparingmaatregelen getroffen zoals gescheiden trajecten voor actualiseringsbestemmingsplannen (en beheersverordeningen) en ontwikkelbestemmingsplannen. Daar tegenover staat dat door recente gerechtelijke uitspraken een nieuwe aanpak ten aanzien van dakopbouwen en extra bouwlagen noodzakelijk is en dit een kostenverhogende werking heeft. Per saldo is er een tekort van €0,4 mln. in 2010 en €0,4 mln. in 2011. Den Haag zal op circa acht bestemmingsplangebieden na voorzien worden van een actueel planologisch kader binnen de wettelijke termijn (1-7-2013). In de resterende acht gebieden kunnen geen leges worden geheven totdat deze gebieden wel geactualiseerd zijn.

Programma Financiën

Dividend BNG

De Bank Nederlandse Gemeenten is een bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Gemeente Den Haag is aandeelhouder en ontvangt dividend. De baat van het dividend BNG is voor 2010 €3,19 mln. Dat is €0,9 mln. meer dan begroot.

Programma Overige beleidsvoornemens

Lagere dotatie reserve taakstelling begroting 2007-2010

Deze reserve is ingesteld ter dekking van verschillen in de omvang van bezuinigingen in de jaren 2007 – 2010 (verschillen per saldo nihil). Het saldo per 31 december 2009 van deze reserve is nul. De doelstelling van de reserve is in 2009 volledig benut. De geraamde dotatie van €0,324 mln. aan de reserve kan hiermee komen te vervallen. Dit leidt tot een incidenteel voordeel in 2010.

Financiële administratie tot en met juni 2010

De gemeente Den Haag heeft een lastenniveau van circa €2,8 mld. in de actuele begroting 2010. Gemeentelijke diensten besteden de middelen gedurende het jaar. Diensten rapporteren in de Marap 2010 ook over de voortgang van de bestedingen tot en met juni 2010. Als alle bestedingen geleidelijk over het jaar plaats vinden, dan zou de besteding tot en met juni 2010 in totaal 50% van de jaarbegroting 2010 bedragen. Echter, binnen diverse beleidsprogramma's volgt de besteding geen lineair patroon waardoor de besteding halverwege het jaar 2010 tot en met juni 2010 niet gelijk is aan 50% van de jaarbegroting 2010. Dit komt bijvoorbeeld doordat factureringen in de tweede helft van het jaar plaats vinden waardoor de realisatie in de eerste helft van 2010 achter blijft. Aan de andere kant worden veel afgegeven of ontvangen subsidiebeschikkingen voor het hele jaar verantwoord. Hierdoor loopt de realisatie juist vóór op een lineaire uitputting. Gemeentebreed lopen de bestedingen van de lasten op schema met een besteding van circa 45% van de jaarbegroting. Qua baten is de realisatie rond de 48%.

Voor de periode tot en met juni 2010 hebben nagenoeg alle gemeentelijke diensten een hard close uitgevoerd waarbij de administratie wordt afgesloten zoals dat ook bij de jaarrekening gebeurt. De hard close is een middel om te kunnen komen tot een soepeler proces van de jaarrekening. Diensten rapporteren over de uitgevoerde hard close waarna de Gemeentelijke Accountantsdienst een toets uitvoert. Het college informeert de Rekeningencommissie over de stand van zaken hard close met een bestuurlijke rapportage. In de betreffende beheerraden worden de uitkosten van de hard close per dienst en de rapportage van de Gemeentelijke Accountantsdienst besproken.

Risico's

Programma Leefbaarheid

De gemeente verhuurt reclame ruimte aan derden. Als gevolg van de economische crisis heeft één van de huurders betalingsproblemen. De gemeente loopt een risico van €1 mln. op de realisatie van baten.

Programma Integratie en Krachtwijken

Tegenvallende aantallen inburgeraars Wet Inburgering

In verband met het niet geheel realiseren van de afgesproken aantallen inburgeraars over eerdere jaren zal in 2010 en 2012 bij de twee afrekenmomenten van de BDU-SIV een deel van de door het rijk toegekende voorschotten voor uitvoering van de Wet Inburgering moeten worden terugbetaald. De afrekening wordt gebaseerd op de gerealiseerde aantallen gestarte trajecten en de examendeelname. De examendeelname telt voor 70% mee in de baten en is nog een onzekere factor. Voor wat betreft de aantallen trajecten zijn slechts beperkte lasten gemaakt (voornamelijk wervingskosten). Voor wat betreft gestarte trajecten die niet tot examendeelname leiden zijn wel substantiële kosten gemaakt (waaronder intake- en trajectkosten). De inschatting is momenteel dat over het geheel van de Wet Inburgering €0,5 mln. tot €5 mln. meer lasten worden gemaakt dan er baten worden geboekt bij de afrekening in 2010 en 2012 (het exploitatieverlies).

De inschatting van €0,5 tot €5 mln exploitatieverlies is een momentopname. Het is niet uit te sluiten dat door geringe examendeelname en/of participatie het exploitatieverlies hoger zal uitvallen. Door de grote aantallen trajecten en het hoge gewicht van de factor examendeelname kan reeds een beperkte tegenvaller in examendeelname substantiële financiële gevolgen hebben. Begin 2011 kan het exploitatieverlies met meer zekerheid worden geschat.

Voor een deel wordt geprobeerd het risico te ondervangen door een mogelijk overschot op de afrekening van de Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN). Dit overschot is onzeker. Het rijk heeft aangegeven, dat een deel van gerealiseerde trajecten van 2005-2008 naar haar mening niet voor vergoeding in aanmerking komt. De gemeente neemt vervolgstappen.

Programma Werk en Inkomen

De budgetten voor de WWB-I uitkeringen worden op drie momenten bepaald. In december voorafgaand aan het uitvoeringsjaar en in juli en september van het jaar zelf. In september 2010 overweegt de minister of het bijstandsbudget 2010 aangepast moet worden op basis van nieuwe inzichten in de effecten van de conjunctuur, rijksbeleid of de ontwikkeling van de lonen en prijzen. Dit zal zijn gebaseerd op de Macro Economische Verkenning (MEV) van het CPB. Dit is het definitieve budget, dat in oktober aan de gemeenten zal worden gecommuniceerd. De minister heeft aangekondigd, met het oog op de macro-economische ontwikkelingen, na een eerdere verlaging het definitieve budget (oktober 2010) nog verder te willen verlagen. Voor Den Haag betreft het een bedrag van ruim €5 mln. Deze verlagingen worden betwist door zowel de G4, de VNG als de vereniging van sociale diensten Divosa. In september is hier bestuurlijk overleg over gepland tussen de VNG en de minister.

Programma Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling

Impuls herbestemming Fonds Cultureel Erfgoed

Voor de uitvoering van het project is een VROM-subsidie ontvangen, waarbij een gemeentelijke bijdrage wordt verwacht. Mogelijk moet er een voorziening worden getroffen ten laste van het resultaat. Het gaat om ongeveer €1,175 mln. De gevolgen voor de jaarrekening 2010 worden momenteel uitgezocht, alsmede de mogelijkheid de projecten stil te leggen.

Aanlanding HSE

Gebleken is dat er meer voorbereidingskosten zijn gemaakt dan aanvankelijk gebudgetteerd. Als de extra kosten niet ten laste van het uitvoeringsbudget mogen worden gebracht, heeft dat negatieve gevolgen voor het dienstresultaat. Het gaat om ongeveer €1.3 mln. Er wordt overleggevoerd met de uitvoerende organisatie over de oplossing.

Risico Bouwleges

Op de bouwleges ontstaat in 2010 een tekort door het wegvallen van grote bouwvergunningen bij op korte termijn gelijkblijvende kosten. In de prognose is hiervoor een bedrag van €2,0 mln. negatief opgenomen. Het is nog onzeker of dit de te verwachten eindstand van het tekort is. Een nadere analyse van de baten en lasten ontwikkeling kan mogelijk leiden tot een verdere neerwaartse bijstelling van de prognose.

Programma Financiën

BTW verrekening rijksbelastingdienst

De gemeente heeft een openstaande vordering van BTW op het Souterrain voor een bedrag van €13,8 mln. Daarnaast heeft de fiscus een boekenonderzoek 2003-2008 uitgevoerd waaruit een nog te betalen post van €3,7 mln. ontstaat voor de gemeente. Het totale risico bedraagt €17,5 mln. In 2010-2011 moeten de verrekeningen naar verwachting plaatsvinden. De dekking van deze verrekeningen was voorzien in de reserve BTW compensatiefonds in het programma Overige beleidsvoornemens. Die reserve is nu in het huidige coalitieakkoord ingezet in de incidentele ruimte voor €31 mln. (met een voorbehoud voor akkoord Rijksbelastingdienst). In de begroting is €5,5 mln. gereserveerd uit de incidentele ruimte waarna een risico van €12 mln. resteert.

II STAND VAN ZAKEN PER PROGRAMMA

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de voortgang van de beleidsprogramma's van de programmabegroting 2010-2013. De financiële voortgang tot en met 30 juni 2010, de prognose voor heel 2010 en financiële risico's zijn opgenomen in de bijlagen bij het Concernbericht 2010.

Programma Gemeenteraad

Verkiezingen

In 2010 hebben zowel gemeenteraads- als Tweede Kamerverkiezingen plaatsgevonden. Dit heeft een grote inzet van heel veel medewerkers van de gemeente Den Haag gevraagd. Beide verkiezingen zijn als geheel goed doorlopen. Door een wijziging in de Kieswet konden dit jaar voor het eerst ook nieuwe politieke partijen zich in Den Haag (voor heel Nederland) laten registreren.

Programma College & Bestuur

Doelmatigheid

Op grond van artikel 213a van de Gemeentewet doet het college onderzoek naar de doelmatigheid (efficiëntie) en doeltreffendheid (effectiviteit) van het eigen bestuur. Daarvoor stelt het college iedere twee jaar een onderzoeksprogramma op. Onderstaand vindt u de voortgang van de onderzoeken die in het Programma doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek 2010-2011 zijn opgenomen.

Afgerond 1e helft 2010:

- Topindicatoren en kengetallen (rm 2010.062 - RIS 171005).
- Onderzoek bestemmingsreserves 1e deel (rm 2010.080 - RIS 171508).

Lopende onderzoeken 1e helft 2010:

- Beleidsevaluatie citymarketing.
- Onderzoek bestemmingsreserves 2010 2e deel.
- Energieverbruik bij de afdeling Binnensport OCW.
- Evaluatie concernkader misbruik en oneigenlijk gebruik.
- Beantwoording motie over de afvalstoffenheffing.

Nog te starten onderzoeken:

- Onderzoek schoon en heel.
- Re-integratietrajecten.

Programma Dienstverlening en Stadsdelen

Stadsdelen

Samen met de bewoners zijn activiteitenprogramma's opgesteld. De contacten met bewonersorganisaties spelen hierin een belangrijke rol. Gewerkt wordt aan een actieve rol van de bewonersorganisaties waarbij zij niet voor de wijk spreken, maar methoden ontwikkelen om de wijk te laten spreken. Daarnaast worden in alle stadsdelen diverse burgerinitiatieven en verzoeken ingewilligd via een bijdrage uit het voucherbudget.

De recessiemaatregelen uit 2009 van in totaal €9,6 mln., waaraan in samenspraak met de bewoners een invulling is gegeven, zijn voor 98% afgerond. Extra aandacht is gegeven aan buurtpreventie-, buurtinterventie- en nachtpreventieteams en de straatvertegenwoordigers. Begin 2010 leveren ruim 400 bewoners, verdeeld over 21 teams, vrijwillig een bijdrage aan de leefbaarheid en de veiligheid in Den Haag. De ambitie is om dit aantal uit te breiden. Bij het coalitieakkoord van 21 mei 2010 is vastgesteld dat het Deconcentratiebeleid succesvol is gebleken en dat het beleid stapsgewijs verder zal worden versterkt.

Meedoen met Excellente Dienstverlening

In het eerste half jaar is gestart met de ontwikkeling van een dienstverleningsconcept. Hierin staan alle uitgangspunten en kwaliteitsnormen voor Haagse dienstverlening benoemd. Het streven is om in 2010 overeenstemming te bereiken over het dienstverleningsconcept. Voor de dienstverlening aan bedrijven wordt in dit licht een normenkader opgesteld. Hierin staan tien normen benoemd, waaraan de dienstverlening aan bedrijven en ondernemers zal worden getoetst.

Een mijlpaalproject voor de gemeente Den Haag is de oprichting van de dienst Publiekszaken. Hierin plaatsen we de gemeentelijke frontoffice: het KlantContactCentrum, bestaande uit de kanalen Click (www.denhaag.nl), Call (14070) en Face (de gemeentelijke loketten). Ook wordt er binnen de nieuwe dienst Publiekszaken voldoende beleidscapaciteit vrijgemaakt om de Haagse dienstverlening continue en krachtig te blijven verbeteren. De dienst start formeel op 1 januari 2011. Alle voorbereidingen hierop verlopen conform planning. Zo is per 1-1-2010 de dienst Publieksservice (Burgerzaken + het gemeentelijk contact centrum + website www.denhaag.nl) samengesteld.

Extra aandacht is gegeven aan verbetering van dienstverlening via de kanalen en aan kanaalsturing. Klanten hebben de mogelijkheid om voor meerdere producten via een afspraak langs te komen bij de gemeente. Dit werken 'Op Afspraak' wordt actief gestimuleerd en gepromoot. Tevens hebben de klanten de mogelijkheid om bij meerdere producten en diensten de status van de (aan)vraag in te zien. De ambitie is om de hoeveelheid beschikbare producten en diensten hiervoor uit te breiden. Een eerste stap zal worden gezet door het uniformeren van de openingstijden van de loketten. Via een pilot worden de loketten van dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten en Dienst Publieksservice op hetzelfde moment geopend. Het nieuwe stadsportal van de gemeente wordt continue verbeterd aan de hand van ervaringscijfers. Verder is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om klanten te stimuleren gebruik te maken van het digitale kanaal. De opbrengst van dit onderzoek zal in de komende periode worden vertaald naar concrete maatregelen.

Betrouwbaarheid en veiligheid

De aanpak van fraude met documenten is in 2010 geïntensiveerd door de start van het Programma Handhaving, Kwaliteit en Fraude. Binnen dit programma, waarin ook het in 2009 opgerichte Actie Team Fraude (ATF) is opgenomen, vindt handhaving plaats op het terrein van fraude met reis- en identiteitsdocumenten, het onderzoeken van onjuiste (adres)registraties en bestandsonderzoek- en vergelijking. Naast het opsporen en tijdig herkennen van fraude, is het doel de verbetering van de integrale kwaliteit van de GBA en de registers van de burgerlijke stand. Zij vormen immers de basis waarop de dienstverlening plaatsvindt. Het Actie Team Fraude geeft instructie en begeleiding aan (loket-) medewerkers en heeft intensieve contacten met ketenpartners waaronder Immigratie en Naturalisatie Dienst, Koninklijke Marechaussee, Economische Controle Dienst en Vreemdelingen Politie. De medewerkers van het Actie team Fraude zijn gecertificeerde DOCII (document) specialisten.

Samen met de Dienst Uitvoering Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gaat de gemeente adresonderzoeken houden in het kader van fraude met studiefinanciering. Deze onderzoeken vinden zowel op het adres van de ouder als van de uitwonende student plaats.

Expatdesk

De afgelopen periode zijn stappen gezet richting realisering van het International Center in het atrium van het Stadhuis. In dit International Center gaan The Hague Hospitality Center (HHC), Dienst Publieksservice (DPS), ACCESS en Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND) zich richten op de expats, internationale media en delegaties. Het International Center wordt een servicedesk voor expats en (internationale) bedrijven, met zowel een fysieke als een virtuele desk op de gemeentelijke website.

GBA als basisadministratie

Sinds 1 januari 2010 fungeert de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA) als 'de' basisregistratie van persoonsgegevens voor de gehele overheid. Voor alle gebruikers van de GBA geldt niet alleen het verplichte gebruik van de gegevens in de GBA, maar ook een verplichte terugmelding van foute of vermeend onjuiste gegevens. Parallel hieraan hebben burgers het recht om zich te beroepen op éénmalige gegevensverstrekking. Dit betekent dat een overheidsorganisatie gegevens van een burger die al bekend zijn niet nógmaals mag vragen. Alle Haagse diensten raadplegen al geruime tijd via de Kernregistratie Natuurlijke Personen de GBA. Fouten en onjuistheden dienen teruggemeld te worden via het zogenaamde Afnemersloket. De gemeente Den Haag heeft aan de wettelijke verplichting voldaan om per 1 juli 2010 aangesloten te zijn op de landelijke terugmeldvoorziening.

Programma Openbare orde en Veiligheid

Cluster Jeugd

In het eerste halfjaar heeft het accent gelegen op de doorontwikkeling van een risicojongerenoverleg (RJO). Het RJO richt zich op jongeren die dreigen af te glijden naar crimineel gedrag. Door deze jongeren vroegtijdig te signaleren en daarop een persoonsgerichte aanpak toe te passen, wordt getracht verergering te voorkomen.

Cluster Volwassenen

Bij het cluster Volwassenen krijgt monitoring van de gemaakte afspraken een meer prominente rol. De hiervoor benodigde aanpassingen in de betreffende webapplicatie zijn in het eerste halfjaar voorbereid en worden vanaf de zomer van 2010 ingevoerd. Daarnaast worden de lijsten van te bespreken cliënten maandelijks in plaats van halfjaarlijks geactualiseerd. Hierdoor wordt nog beter ingespeeld op actuele casuïstiek. Voorts is het cluster gestart met de uitbreiding van de samenwerkingspartners en flexibilisering van de aanpak van nieuwe doelgroepen zoals hooligans en nieuwe veelplegers.

Cluster gebiedsgericht werken

Het eerste halfjaar van 2010 is de basisstructuur van de (opgeschaalde) overlast aanpak verder ontwikkeld. De stedelijke afspraken krijgen steeds meer vorm. Naar verwachting zal in het derde kwartaal de stedelijke lijn uitgekristalliseerd zijn en kan deze worden geïmplementeerd. Binnen de stadsdelen Centrum, Escamp, Scheveningen en Laak wordt gewerkt volgens de basisstructuur van de (opgeschaalde) overlast aanpak.

Cluster nazorg ex-gedetineerden

Het geven van nazorg aan ex-gedetineerden is een nieuwe taak binnen het Veiligheidshuis. Het eerste halfjaar heeft in het teken gestaan van het opzetten van het bureau en de werkprocessen. Ter ondersteuning van de werkprocessen is een webapplicatie ontwikkeld. Ook de ketenpartners worden betrokken bij het uitzetten en realiseren van afspraken omtrent de te leveren nazorg. Het zal vooralsnog een uitdaging blijven om tijdig over de benodigde informatie vanuit de gevangenis te beschikken zodat de nazorg op tijd geleverd wordt.

Cluster Huiselijk Geweld (Steunpunt Huiselijk Geweld, SHG)

De positie van het cluster huiselijk geweld is het afgelopen halfjaar versterkt. Steeds meer casuïstiek uit het Veiligheidshuis is clusteroverstijgend en heeft vaak raakvlakken met huiselijk geweld. In dergelijke casussen heeft SHG de regie. Daarnaast wordt met de inzet van huisverboden (gemiddeld vier per week) in gevallen verdere escalatie voorkomen. Tegelijkertijd is SHG nog meer 'outreaching' gaan werken en is er een campagne georganiseerd om de bekendheid van het steunpunt te vergroten. Afgelopen juni is er een kleine conferentie georganiseerd om met betrokken ketenpartners de samenwerking met betrekking tot huisverboden te evalueren.

Overige activiteiten

In de eerste zes maanden van 2010 zijn in de gemeente Den Haag 103 huisverboden opgelegd waarvan er 58 zijn verlengd. Ook heeft het college de Kadernota Prostitutiebeleid 2010-2012 vastgesteld waarin zowel de sociale aspecten als openbare orde en veiligheid in hun onderlinge samenhang aan de orde komen. Een andere prioriteit in de programmabegroting 2010 is de aanpak van drugsoverlast. De samenwerking met het RIEC Haaglanden/ Hollands Midden (RIEC HHM) werpt haar vruchten af. Zo heeft het RIEC HHM de gemeente over het afgelopen half jaar bij ruim twintig BIBOB-toetsen ondersteund door het screenen en leveren van politieke en fiscale informatie.

Verder voert de gemeente cameratoezicht in een aantal openbare ruimten, zoals op en rond de stations Hollands Spoor en Centraal Station en op de kop van het Spui en in de Grote Marktstraat naar het winkelgebied. In totaal hangen er 187 vaste camera's. Ze worden uitgelezen door de politie Haaglanden en onderhouden door de gemeente. De effecten van het cameratoezicht worden in het najaar van 2010 geëvalueerd. Daarnaast heeft de gemeente na overleg met diverse partijen op het gebied van het tegengaan van polarisatie en radicalisering in Den Haag een rijksbijdrage ontvangen van €0,5 mln. De projecten worden de komende tijd in uitvoering genomen. Tot slot is in de eerste helft van 2010 de projectgroep Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) begonnen in de Boekhorststraat/Chinatown, in het City Center en in de Grote Marktstraat. KVO houdt zich samen met ondernemers bezig met het werken aan de veiligheid in een gebied waar veel bedrijvigheid is. De projectgroep KVO is onlangs begonnen in Koningstraat/Hoefkade, Winkelhof Waldeck en het Winkelcentrum Loosduinen.

Programma Cultuur

Meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2009-2012

In 2010 voert de gemeente het cultuurbeleid uit volgens het meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2009-2012. Hierin is voor bijna 30 instellingen vastgelegd dat deze in 2010 tussentijds geëvalueerd worden. In het najaar 2010 vindt besluitvorming plaats over mogelijke voortzetting van de subsidies in 2011 en 2012.

Culturele Hoofdstad 2018

De gemeente heeft de ambitie om in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa te worden. In 2010 zijn de voorbereidingen om Den Haag hiervoor te nomineren in volle gang. De Stichting Den Haag 2018 zal als uitvoeringsorganisatie een inspirerend plan van aanpak en bidbook ontwikkelen. In de komende jaren zal deze stichting al komen met een artistiek aantrekkelijk programmering voor de stad. Op 16 september vond de officiële aftrap plaats in de Grote Kerk. De investering van de Stichting Den Haag 2018 zullen duurzaam zijn, in de zin dat ze ten goede komen aan de culturele infrastructuur van Den Haag.

Gemeentearchief

Het Haags Gemeentearchief is in de eerste helft van 2010 gestart met een proef Digitalisering op Verzoek. Met deze proef wordt het publiek in staat gesteld 24 uur per dag 7 dagen per week archiefbronnen aan te vragen en digitaal via internet te raadplegen. De proef zal worden geëvalueerd en in het najaar worden voortgezet. De thematische presentatie van de geschiedenis van onze stad op de website moet in de tweede helft van 2010 zichtbaar gaan worden.

Historisch Den Haag, het historisch informatie- en ontmoetingspunt in de bibliotheek Ypenburg is een succes. De gebruikersgroep in Ypenburg bestaat vooral uit scholieren. De samenwerking met de partners uit de wijk en de stad is zeer vruchtbaar. In het najaar van 2010 zal een tweede Historisch Den Haag op de locatie Spui 70 worden geopend.

De uitrol van het Document Management Systeem (DMS) vordert gestaag. Steeds meer processensystemen maar ook medewerkersgroepen ontdekken de voordelen van betrouwbaar en duurzaam digitaal informatiebeheer. Met de ingebruikname van het stadskantoor aan de Leyweg in 2011 moet een extra grote inspanning worden geleverd om de diverse dienstonderdelen in staat te stellen papierarm werken. In de tweede helft van 2010 zal naar verwachting voor het eerst een gemeentelijk proces toegestaan worden om analoge informatie archiefwettelijke te vervangen door digitale informatie zodat papieren dossiers voor dit proces tot het verleden behoren.

Programma Onderwijs

Topindicator	Prognose 2009/2010	Realisatie 1 juni 2010	Begroting 2009/2010	Realisatie 2008/2009 (voorlopig)	Nulmeting 2005/2006
Aantal jongeren van 12-23 jaar die jaarlijks schoolverlaten zonder startkwalificatie (definitie VSV-convenant)	1.472	578	1.545	1.626	2.207

Ontwikkelen brede school primair en voortgezet onderwijs (PO en VO)

Het leerkansenprofiel, waarbij de leer- en ontwikkeltijd van leerlingen op zware achterstandscholen met zes uur per week verplicht wordt verlengd, is in het schooljaar 2009-2010 op tien scholen ingevoerd. In de Haagse krachtwijken voeren zes geselecteerde brede buurtscholen “plus” de uitvoering van het leerkansenprofiel uiterlijk begin 2011 in. Hiermee is Den Haag samen met de schoolbesturen op weg om het in de Haagse Educatieve Agenda 2010-2014 afgesproken doel van 25 basisscholen met een leerkansenprofiel te realiseren.

In de brede school VO worden de talentontwikkeling en ontwikkelingskansen van leerlingen gestimuleerd door het aanbod van verschillende combinaties van binnen- en buitenschools leren. Aanvullend kunnen brede scholen hun expertise inzetten om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van belangstellende wijkbewoners. 33 VO-scholen worden gesubsidieerd als stimulans ter ontwikkeling van de brede scholen.

Voorschoolse educatie en amendement taal- en opvoedingsondersteuning voorschoolouders

In 2010 zijn tot nu toe 83 voorscholen (peuterspeelzaal gekoppeld aan een basisschool), met 240 peutergroepen en 39 kinderdagverblijven waar een voorschools educatief programma wordt uitgevoerd. Op 1 februari 2010 namen 2.460 doelgroepkinderen deel aan een voorschoolse voorziening. Vanaf augustus 2010 zullen 10 nieuwe groepen kinderopvang starten met een voorschools educatief programma. Daarmee halen we de doelstelling in 2010.

13 scholen vroegen een tweede dagdeel Ouder en School aan. Daarnaast zijn 82 projecten op maat aangevraagd voor 42 verschillende peuterspeelzalen en 37 basisscholen. Elk voorschoolkoppel (projecten kunnen alleen door koppels van een peuterspeelzaal en een bijbehorende basisschool die samen met hetzelfde educatieve VVE-programma werken aangevraagd worden) krijgen subsidie op basis van dit amendement.

Schakelklassen, ouderbetrokkenheid en ouderinitiatieven

In het schooljaar 2009-2010 zijn 70 schakelklassen, inclusief één kopklas gerealiseerd. De prestatieafspraken met het Rijk is ruim gehaald. Afgesproken was in de periode 2006-2010 in totaal 1.800 leerlingen met een schakelklas te bereiken. In Den Haag hebben in deze periode 3.221 leerlingen deelgenomen. Bij 66% van de leerlingen groeide de passieve woordenschat meer dan gemiddeld. In het schooljaar 2009/2010 startten negen nieuwe basisscholen en de bijbehorende peuterspeelzalen met ‘Meer Kansen met Ouders’. Daarnaast ronden tien scholen en de bijbehorende peuterspeelzalen het project af. In totaal deden 60 scholen aan dit project mee. Het project Ouder en School biedt achterstandsbasisscholen de mogelijkheid om een laagdrempelige vorm van oudereducatie, speciaal gericht op ouderbetrokkenheid, aan te bieden. In 2009-2010 deden 34 scholen (vorig schooljaar 25) hieraan mee. Ruim 40 schakelklassen zorgden in 2009-2010 voor een speciaal programma voor de ouders van de leerlingen. Verder zijn in het kader van ouderinitiatieven tot juli 2010 verschillende activiteiten georganiseerd waaraan 10 scholen deelnamen.

Zorgstructuur scholen, hoogbegaafdheid en terugdringen Voortijdig Schoolverlaten.

Vanwege de vroegtijdige aanpak van problemen die kinderen en jongeren ervaren, subsidieert de gemeente het schoolmaatschappelijk werk op alle PO- en VO- scholen en ROC Mondriaan. Verder draagt de gemeente bij aan twee reboundvoorzieningen en het ‘Knooppunt’ voor de tijdelijke opvang van leerlingen met grensoverschrijdend gedrag. Voor leerlingen met een laag cognitief niveau en zware gedragsproblemen wordt een specifiek onderwijs-zorgarrangement ontwikkeld.

In 2010 is de stedelijke aanpak voor hoogbegaafdheid voortgezet. Dit project kent vier deelprojecten: gericht op vroegsignalering door de leerkracht, digitalisering van de leeromgeving, plusklassen waar leerlingen zich een aantal uur per week kunnen verdiepen in bepaalde lesstof en Leonardoklassen waar leerlingen in een volledig aparte omgeving de hele week onderwijs op maat krijgen.

578 voortijdig schoolverlaters (VSV) waren er op 1 juni 2010 voor het schooljaar 2009/2010. Op 1 vorig jaar waren dat er 639; dit is bijna 10% lager. De verwachting is dat het aantal VSV-ers aan het einde van het schooljaar, zoals gebruikelijk, nog fors toeneemt, maar dat we onder de beoogde 1545 VSV-ers blijven. Nu zijn er veel schoolverlaters die nog een vervolgopleiding moeten kiezen. Er wordt extra ingezet om deze jongeren te benaderen en door te leiden naar vervolgonderwijs. Met ROC Mondriaan zal het verzuimbeleid onder de loep genomen worden.

Versterken internationaal en academisch onderwijs

De laatste voorbereidingen zijn getroffen voor de start van drie universitaire bacheloropleidingen in september. Daarnaast zijn in februari 2010 de Haagse Studentenpas en de tweetalige website 'Studeer in Den Haag' gelanceerd. In september 2010 komt de pas beschikbaar voor alle studenten. De gemeente ondersteunt stedelijke introductieactiviteiten. Verder wordt in overleg met het Rijk en de Europese instellingen in het najaar van 2010 een verzoek in Brussel ingediend voor de opzet van een volwaardige Europese School. Ook is het lespakket 'Den Haag Internationale Stad van Vrede en Recht' gereed en wordt naar alle VO-scholen (t.b.v. brugklasleerlingen) gestuurd.

Betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en volwasseneneducatie

Werkmaat is een opleiding voor laagopgeleide jongeren zonder baan en die niet naar school gaan. De opleiding is praktisch en wordt verzorgd met werkgevers dan wel bij het praktijksimulatiecentrum Startbaan van de Dienst SZW. In het schooljaar 2009-2010 zijn er 13 groepen gestart. De jongeren sluiten het traject af met een examen. Daarna kunnen zij door naar het Mbo. In de tweede helft van 2010 starten tien groepen. Er komen ook acht vakcolleges. Twee in de techniek, vier in de zorg en twee in de horeca. Eén vakcollege techniek is al open. De overige vakcolleges starten in 2011-2012. Op het gebied van volwasseneneducatie zijn er met ROC Mondriaan afspraken gemaakt over de inkoop van trajecten volwasseneneducatie. Hoewel het rijksbudget volwasseneneducatie in 2010 ten opzichte van 2009 met 25% daalde, is het gelukt om het aanbod van trajecten volwasseneneducatie in 2010 op peil te houden. De HEA gaat uit van 1.500 deelnemers aan de volwasseneneducatie. Nu maken ongeveer 1.700 deelnemers hiervan gebruik.

Bevorderen soepele overgang diverse schooltypen en preventieproject Vmbo-Mbo

De gemeente faciliteert schoolbesturen met applicaties bij de procedures rond de overstap van het primair naar het voortgezet onderwijs (BOVO-digitaal) en de overstap van het VO naar het Mbo (VOROC). Er worden voorstellen ontwikkeld BOVO-digitaal te vernieuwen en tegelijk aan te sluiten bij de landelijke standaarden voor de overdracht van leergegevens. Naar verwachting worden hierover in het tweede halfjaar 2010 definitieve afspraken gemaakt. Met de regio's Leiden en Gouda zijn afspraken gemaakt over het zicht krijgen op aanmeldingen vanuit Den Haag (Haaglanden) bij Mbo-instellingen in die regio's en andersom. Mede daarom zullen de regio's Leiden en Gouda ook van VOROC gebruik gaan maken.

Alle 4e jaars Vmbo zijn benaderd per brief met de vraag of zij zich al ingeschreven hebben voor een vervolgopleiding en of zij daarbij hulp nodig hebben. Van de 600 gesignaleerde risicoleerlingen, bleven er na screening nog ongeveer 325 over. Half juli staan er nog 164 dossiers open; 72 daarvan krijgen een huisbezoek omdat zij tot op heden niet hebben gereageerd; 40 jongeren nemen deel aan een leerbaanveiling om zo een BBL-route in te kunnen gaan en de rest (ca. 50) is nog in gesprek met een VSV-casemanager.

Bevorderen veiligheid scholen en voorkomen segregatie

Er is een veiligheidskaart ontworpen en naar alle scholen (PO, VO en Mbo) gestuurd. Verder is het Haagse keurmerk Veilige School ontwikkeld en een netwerk van VO-scholen opgezet ter preventie van geweld en bevordering van de veiligheid. Tenslotte worden dit jaar op verschillende scholen weer diverse trainingen (Mediation, Safety first, Helden in de Wijk, etc.) ter bevordering van de schoolveiligheid gegeven. Verder starten 20 concentratiescholen met ontmoetingprojecten in het schooljaar 2010-2011. Dit is een verdubbeling ten opzichte van de 1e tranche, die in juli 2010 is afgerond.

Programma Integratie en Krachtwijken

Inburgering

Het vraaggerichte inburgeren is dit jaar officieel van start gegaan. De inburgeraar kan kiezen voor een inburgeringstraject dat tegemoet komt aan diens persoonlijke mogelijkheden en ambities. Door een aanbod op maat te bieden, neemt zowel de kwaliteit als de wervingskracht van inburgering toe. Lessen worden door de week, in de avonduren en in de weekenden gegeven. Ook is e-learning mogelijk, waardoor de cursist minder frequent naar school hoeft. De inzet is om het vraaggericht inburgeren verder te verankeren in de uitvoering.

Kwaliteitsverbetering is eveneens een onderdeel van het vraaggerichte inburgeren. In dit kader vinden structureel door Den Haag OpMaat visitaties plaats in de vorm van lesbezoeken en gesprekken met docenten en cursisten. De visitaties richten zich voornamelijk op de (inhoud van de) lessen, de docenten en de fysieke omgeving. Naast de visitaties zijn er, om de mening van de inburgeraar voortdurend te kunnen horen, klantenpanels ingericht.

Voorts is de benadering van (vrijwillige) inburgeraars met een uitkering of werk geïntensiveerd. Er is een intensieve toeleiding van inburgeraars met een WWB-uitkering en er worden afspraken gemaakt met steeds meer werkgevers en hun brancheorganisaties. Na een aantal pilots met individuele werkgevers wordt de benadering van werkgevers doorontwikkeld en structureel gemaakt. De met de minister van WWI afgesproken ambitie van 5.409 trajecten in 2010 gaat Den Haag waarschijnlijk halen. Tegenover de 3.590 gestarte trajecten in 2009 is dit een behoorlijke verbetering. Op 1 juni waren 2.389 personen op een traject geplaatst.

Vergroten sociale verantwoordelijkheid

Het Fonds Burgerschap, een van de belangrijke instrumenten van het burgerschapsbeleid om ontmoetingen en verbindingen te stimuleren, is in de eerste helft van het jaar geheel besteed. Om die reden kunnen aanvragen die vanaf 1 juni van dit jaar worden ingediend niet meer worden gehonoreerd.

In het eerste halfjaar 2010 is het aantal deelnemers aan het programma Taal in de Buurt verder toegenomen. Er lopen 92 cursussen, waaraan ruim 1.415 personen deelnemen. Verder is onder invloed van het Collegeakkoord 2010 – 2014 besloten nieuwe accenten toe te kennen aan het huidige Burgerschapsbeleid. Om die reden worden ook geen voorbereidingen meer getroffen voor de organisatie van de Week van de Haagse Ontmoeting en evenmin voor de Burgerschapprijs 2010.

Er blijft extra aandacht nodig voor de problematiek van Haagse jongeren van Antilliaanse en Marokkaanse afkomst. De problemen van en met deze jongeren zijn meervoudig en specifiek van aard. Voor de aanpak van deze problematiek zijn in 2010 twee programma's geïnitieerd, respectievelijk Mi Ta Bon en IMAR. Met deze programma's moet bovenmatig schoolverzuim, werkloosheid, criminaliteit en overlast worden teruggebracht. De beide actieprogramma's vormen nog een mix van specifieke en reguliere instrumenten. Het is de bedoeling om deze programma's zoveel mogelijk onder te brengen binnen reguliere programma's. Het Veiligheidshuis en de Centra voor Jeugd en Gezin vormen hierbij belangrijke pijlers.

Programma Werk en Inkomen

Recessie

Het aantal uitkeringen neemt als gevolg van de recessie nog steeds toe. Vooral onder jongeren is de toename aanzienlijk. Het pakket van maatregelen dat in 2009 is samengesteld, loopt deels door in 2010. De ervaring leert ons dat de effecten van de conjunctuur in Den Haag pas in een later stadium te merken zijn en dan ook nog langer na-ijlen dan in de rest van het land. Vanuit de recessiemiddelen zijn extra medewerkers ingezet om de toestroom van jongeren op te vangen en extra trajecten in te zetten.

Bijstand

Op 1 januari 2010 bedroeg het aantal bijstandsklanten 16.964, in juli 2010 is dit opgelopen tot 18.214. De verwachting is dat de economie iets gaat aantrekken. Door de stijging van het aantal klanten is de verwachting is dat er over 2010 sprake zal zijn van een tekort op het WWB-I budget. Bovendien heeft het Rijk aankondiging gedaan van het nader voorlopige WWB-I budget, dat voor Den Haag ruim €5 mln. lager uit zou vallen dan de gemeente verwacht had. Het aangekondigde nader voorlopige budget wordt betwist door zowel de G4, de VNG als Divosa, die hierover lobby's zijn gestart.

Personen die zich melden op het werkplein worden in eerste instantie bemiddeld naar werk. Is werk op korte termijn niet mogelijk en is ondanks alle inspanningen een uitkeringsvraag onoverkomelijk, dan wordt scherp gelet op het recht op uitkering. In de eerste helft van 2010 is, mede door een goede controle op rechtmatigheid, 35% van de aanvragen afgewezen.

Uitstroom naar werk

De eerste vier maanden van het jaar lukte het nog wel om mensen van werk naar werk te bemiddelen. Als gevolg van de voortgaande recessie daalt de opnamebereidheid van werkgevers steeds verder. Het aantal voor de doelgroep geschikte banen neemt af en het begeleiden van werk naar werk wordt steeds moeilijker. De eerste vier maanden was de uitstroom naar een baan maar 43% van het geplande aantal.

Hoewel werkgevers nu vrijwel alleen nog met de inzet van een loonkostensubsidie bereid zijn mensen vanuit een re-integratietraject in dienst te nemen, blijft ook het aantal plaatsingen op een gesubsidieerde baan achter bij de verwachtingen. De eerste vier maanden van het jaar was het aantal plaatsingen met een loonkostensubsidie 79% van de planning. Met het opvoeren van de samenwerking met werkgevers en de inzet van parttime werk om arbeidsvaardigheden op peil te houden of om ervaring op te doen, richten we op het verbeteren van de plaatsingsmogelijkheid.

Jongeren

Het aantal jongeren tot 27 jaar dat zich meldde voor een werkleeraanbod met een daaraan gekoppelde Wij-inkomensvoorziening steeg. Op 1 januari 2010 was het aantal nog 1.635. Op 1 juni was het aantal jongeren met een inkomensvoorziening met ruim 300 gestegen tot 1.965. De gemeente heeft in samenwerking met ROC Mondriaan een nieuw traject ontwikkeld voor jongeren die terug naar school willen maar niet langer in een reguliere schoolomgeving kunnen functioneren. Werkmaat is een reguliere BOL opleiding (Beroeps Ondersteunende Leerweg), waarbij jongeren binnen het re-integratiebedrijf van de gemeente of bij externe werkgevers hun MBO diploma op niveau 1 behalen. In het schooljaar 2009/2010 hebben in totaal 250 jongeren van deze voorziening gebruik gemaakt. Van de eerste zeven groepen die zijn afgerond, is het diplomarendement zestig procent. Dit project wordt voortgezet, waardoor deze jongeren een grotere kans hebben op duurzame uitstroom naar de arbeidsmarkt.

Op grond van de Wet investeren in jongeren moeten alle lopende WWB-uitkeringen van jongeren tot 27 jaar voor 1 juli 2010 zijn omgezet naar een Wij-inkomensvoorziening. Van bijna 100 jongeren die zich in dat verband niet op de afspraak bij de klantmanagers hebben gemeld, of het werkleeraanbod onder de WIJ niet wilden aanvaarden, is de inkomensvoorziening beëindigd.

Op Werkplein Sorghvliet is rond deze omzettingsactie een ontmoeting gehouden met jongeren en werkgevers, waarbij ruim 200 jongeren zijn opgeroepen voor bemiddeling naar een baan. Ruim vijftig jongeren hebben direct gesolliciteerd. Een deel van de uitgenodigde jongeren bleek al op traject te zitten en van zeventig jongeren is de inkomensvoorziening beëindigd of een maatregel opgelegd, omdat zij geen gehoor gaven aan oproepen. Deze succesvolle aanpak wordt herhaald.

Het aantal voortijdige schoolverlaters in Den Haag in het schooljaar 2009/2010, staat op 1 juni 2010 op 578, terwijl dat er op 1 juni 2009 nog 639 waren.

Topindicatoren	Realisatie 2010 (t/m 30/06)	Begroting 2010	Realisatie 2009	Nulmeting
Ontwikkeling gemiddeld aantal uitkeringen levensonderhoud <i>Bron: SZW</i>	18.185	18.900	16.976	n.v.t.
Bijstandsvolume als percentage van de huishoudens in Den Haag <i>Bron: CBS</i>	6,9%	8,4%	6,6%	2006 7,6%
Aantal personen dat in de afgelopen 12 maanden de bijstand heeft verlaten en op peildatum geen uitkering ontvangt (percentage) <i>Bron: SZW</i>	90%	70%	85%	nvt
Aantal personen dat in de afgelopen 12 maanden het gesubsidieerd werk heeft verlaten en op peildatum geen uitkering ontvangt (percentage) <i>Bron: SZW</i>	82%	80%	96%	2007 91%

Begeleiden van mensen met een arbeidshandicap

De uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening richt zich op het begeleiden van mensen met een arbeidshandicap naar een reguliere baan of zo dicht mogelijk daar tegen aan. De verwachting is dat er dit jaar weer meer mensen in dienst worden genomen dan de taakstelling van het Rijk voorschrijft. Op deze wijze werkt de gemeente aan het beheersbaar houden van de wachtlijst. De dekking van deze overrealisatie vindt enerzijds plaats door het extra genereren van omzet en anderzijds door de geormerkte middelen uit de reserve Wachtlijstbeheer.

Daarnaast wordt de infrastructuur van de Haeghe Groep ingezet voor het begeleiden van mensen met een WWB-uitkering op leerwerktrajecten. De uitvoering hiervan wordt in nauwe samenwerking met de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten gemonitord.

Programma Sociale voorzieningen en Armoedebestrijding

Gemeentelijk minimabeleid

Door de economische crisis en door de acties in vorige jaren om het niet-gebruik terug te dringen, is het beroep op armoede voorzieningen in de eerste helft van 2010 verder gestegen. Vooral het beroep op de langdurigheidstoeslag is fors gestegen. Het toegenomen gebruik van armoedevoorzieningen in combinatie met een dalend budget noopt tot maatregelen. Vanaf eind 2009 is een aantal maatregelen genomen waarmee in 2010 al besparingen worden gerealiseerd. Zo zijn de bijdragen aan het promoteam en aan wijkgerichte armoedebestrijding verlaagd en is de werkinstructie voor bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen aangepast. Verder wordt de scholensubsidie vanuit Kinderen Doen Mee gehalveerd. Uiteindelijk resteert naar verwachting een tekort van €4,2 mln. Omdat het in 2010 niet mogelijk is om nog meer te bezuinigen, wordt dit tekort gedekt uit de reserve WWB-I. De crisis, de groei van het gebruik van voorzieningen en de door het college vastgestelde bezuinigingen vragen om een fundamentele herbezinning op het gemeentelijke minimabeleid. Hiertoe wordt in het najaar een voorstel aan het college en de gemeenteraad voorgelegd.

In de eerste helft van 2010 is het contract voor de collectieve zorgverzekering voor minima opnieuw aanbesteed. In 2011 zullen er twee zorgverzekeraars zijn waarbij de Haagse minima een verzekering kunnen afsluiten: Azivo en Iza Cura.

Financiële hulpverlening

In de eerste helft van 2010 is door 1.977 burgers een beroep gedaan op schuldhulpverlening. De vraag naar schuldhulpverlening blijft daarmee groot, vooral bij enkele specifieke doelgroepen zoals ex-ondernemers. Ook jongeren doen in toenemende mate een beroep op de schuldhulpverlening. Voor de opvang van het hoge aantal aanvragen wordt gebruik gemaakt van de Specifieke Uitkering die het Rijk voor de jaren 2009-2011 beschikbaar heeft gesteld in het kader van de economische crisis.

Programma Jeugd en Gezin

Centra voor Jeugd en Gezin

In alle Haagse stadsdelen komt minimaal één Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) om te voorzien in vragen rond opgroeien en opvoeden. Er zijn Centra in Laak, Scheveningen, Haagse Hout en Ypenburg. Op 8 september 2010 gaat een CJG in Leidschenveen van start. Volgens planning komen er nog dit jaar CJG-vestigingen in Segbroek en Loosduinen en daarna twee in Centrum en twee in Escamp.

Meer ondersteuning voor gezinnen en kinderen

De opening van Centra voor Jeugd en Gezin maakt onderdeel uit van het realiseren van een toegankelijke en sluitende zorg, van licht tot zwaar, voor ouders en kinderen. Daarbij zijn de Jeugdgezondheidszorg, het Maatschappelijk Werk en Bureau Jeugdzorg rechtstreeks betrokken. Voor meer specifieke problemen worden programma's ingezet zoals Stut&Steun, Opvoeden in de Buurt en Vroegtijdige Interventie in Gezinnen. Vanaf 2010 wordt met behulp van Eigen Kracht Conferenties de zelfredzaamheid van gezinnen gestimuleerd. Ook wordt gebruik gemaakt van de inzet van vrijwilligers, bijvoorbeeld door het project Homestart, die bij opvoedproblemen in gezinnen praktische ondersteuning bieden.

Aanpak overlast

Om te voorkomen dat jongeren in de problemen komen en problemen veroorzaken, is het Jeugd Interventie Team (JIT) actief. Het JIT begeleidt in 2010 ruim 600 jongeren die problemen hebben thuis, op school, op het werk of met de politie. Als het nodig is, treedt het Stedelijk Mobiel Jongeren Team (SMJT) op. Dit team benadert overlastgevende jongeren, geeft grenzen aan, bemiddelt soms, begeleidt naar zinvolle activiteiten en zonodig naar de hulpverlening van het JIT.

Stimuleren jongerenparticipatie

De gemeente hecht aan meedenken en meedoen door jongeren. Daarom adviseert een team van jongerenambassadeurs de gemeente gevraagd en ongevraagd over stedelijke kwesties. Met het project 'Jouw Idee Doe Er Wat Mee' stimuleren we jongeren om zelf activiteiten te organiseren. Verder is begonnen met een pilotproject Crownies. Jongeren verrichten klussen en sparen daarmee punten waarvoor ze gratis of voordeliger aan sportieve en culturele activiteiten kunnen deelnemen.

Speelvoorzieningen

De nota Spelen In De Stad! Heeft als ambitie om in 2013 in alle stadsdelen uitdagende speelplaatsen te hebben die aansluiten bij de behoeften van kinderen en jongeren. In 2010 krijgen 11 speelplekken een kwaliteitsimpuls. Eind 2011 hebben minstens 31 speelprojecten een dergelijke kwaliteitsimpuls gekregen.

Programma Leefomgeving

Een schone stad

Vegen

Medio maart 2010 is de gunning voor een nieuw type afvalbak verstrekt. Momenteel worden afspraken gemaakt over de uiteindelijke levering. In het eerste halfjaar van 2010 is door Milieu & Vergunningen invulling gegeven aan de uitwerking van plaatsingsplannen per stadsdeel van de nieuwe afvalbak.

Topindicatoren	Realisatie 2010 (t/m 30/06)	Begroting 2010	Realisatie 2009	Nulmeting
Schoonheidsgraad van de stad: niveauverdeling beeldbestek vegen				
Den Haag totaal	B	B	B	B
Binnenstad (kernwinkelgebied)	B	A	B	A
Boulevard Scheveningen en Koekamp				
Grotiusplaats	A	A	A	A
Bron: wijkbeheerssysteem	A	A	-	A

¹De resultaten voor de Grotiusplaats konden voorheen niet gegenereerd worden uit het wijkbeheerssysteem en waren dan ook in 2009 niet meegenomen in de berekening van de topindicator. In 2010 is overgegaan op een systeem dat dit wel kan.

Afvalverwijdering

Ter bevordering van de gescheiden inzameling van afval, is het afgelopen halfjaar de inzamelstructuur voor klein chemisch afval bij detaillisten onderzocht op mogelijkheden tot uitbreiding en is de kunststofinzameling over de eerste zes maanden geëvalueerd. Besloten is de proef met de gescheiden inzameling van kunststof tot eind 2010 te continueren. Verder is op basis van de resultaten van een proefproject voor papierinzameling besloten verder te gaan met de invoering van minicontainers (kliko's) voor papier & karton in gebieden die zich hiervoor lenen (gebieden met een grote dichtheid aan eengezinswoningen met een bereikbare voor- of achtertuin met voldoende ruimte voor een blauwe kliko). In mei en juni 2010 zijn in alle wijken in Leidschenveen en in Duttendel minicontainers voor papier & karton uitgezet.

Eind 2009, begin 2010 is gestart met de plaatsing van ondergrondse inzamelcontainers voor restafval (orac's) in de krachtwijken. In de wijken De Raden, Morgenstond Midden en Dreven en Gaarden zijn alle orac's opgeleverd en in gebruik genomen door de bewoners. In Morgenstond Oost en West is onlangs gestart met de eerste plaatsingen.

Gladheidsbestrijding

De afgelopen winter hebben bewoners, bedrijven en bezoekers van de stad behoorlijk hinder ondervonden van de winterse weersomstandigheden. De voetpaden waren glad, de kernwinkelgebieden (Centrum en boulevard Scheveningen) ervoeren overlast door sneeuwval en er kon dikwijls alleen maar stapvoets gereden worden in de woonwijken. De extreme hoeveelheid sneeuw zorgde voor een buitengewoon lastige situatie. De HMS en Veeg- en Straatbedrijf Den Haag (VSb) hebben de gladheid met veel inzet bestreden. Een evaluatie heeft plaatsgevonden. Op basis hiervan wordt voor de komende winterperiode een handboek opgesteld.

Een groene stad

In het kader van het Aanvalsplan Bomen was besloten om 4.400 extra bomen te herplanten in de stad om de achterstand in het vervangen van bomen in te lopen. Halverwege 2010 zijn er 3.486 bomen herplant. Het plantseizoen voor bomen loopt van november t/m april. In verband met de vorstperiode konden in het afgelopen seizoen minder bomen worden geplant. De resterende bomen worden daarom in het komende plantseizoen geplant.

Een bewegende stad

Medio 2010 vindt de tweejaarlijkse inspectie van alle wegen, fiets- en voetpaden plaats. In het najaar zijn de resultaten van de inspectie bekend. De gemeente verwerkt de resultaten in het wegbeheersysteem. Aan de hand van de resultaten wordt het kwaliteitsniveau bepaald en wordt een nieuw onderhoudsprogramma voor 2011 en 2012 opgesteld.

Een veilige stad

De gemeentelijke handhavingsteams handhaven op afval, hondenbeleid en op voorwerpen die zonder vergunning in de openbare ruimte staan. De teams handhaven ook steeds meer op de drank- en horecawet en op gemeentelijke vergunningvoorwaarden ten aanzien van bijvoorbeeld evenementen, sandwichborden en terrassen. De vraag naar repressief handhaven door de buitengewoon opsporingsambtenaren neemt toe. Op het gebied van repressief handhaven wordt dan ook veel geïnvesteerd in opleiding, ondersteuning en verdere professionalisering. Omdat het constateren van overtredingen op deze onderwerpen veelal effectiever is buiten kantooruren, worden de buitengewoon opsporingsambtenaren op basis van de capaciteit ook ingezet buiten kantooruren.

Het inhalen van achterstallig onderhoud in de stad dat met de aanpak van de kredietcrisisprojecten een impuls heeft gekregen, loopt op uitvoeringsniveau ook in 2010 nog door. Door het grootschalig vervangen van oude natriumlampen wordt ook bespaard op energie en de uitgaven aan storingsonderhoud. De herintroductie van historische Haagse masten is voor het overgrote deel afgerond. In de tweede helft van 2010 worden de nog resterende straten in Scheveningen en het Regentessekwartier aangepakt.

Zeehavens

De herindeling van de tweede haven waarmee tegemoet wordt gekomen aan de behoefte van de staandwandvisserij, de jachtclub en de zeezeilschool is afgerond. De eerste oplevering van de werkzaamheden heeft aan het einde van het 2^e / begin 3e kwartaal plaatsgevonden.

Afkoppelen regenwater van het riool

Het afkoppelen ligt op schema. Dit is te danken aan maatregelen bij stedelijke vernieuwing, de Bijdrageregeling Groene Daken en afkoppelen bij grootschalige rioolvervangingsprojecten (zoals momenteel in de Vogelwijk).

In 2003 is met de Watersysteemberekening bepaald dat 120 ha moest worden afgekoppeld om onze doelstellingen waterkwaliteitspoor te kunnen halen. Per 1-1-2010 stond de stand op 86,2 ha. In 2010 verwachten we 18,1 ha te realiseren. Afkoppelen zal de komende jaren doelmatig worden ingezet als één van de mogelijke maatregelen om het rioolstelsel (verder) te verbeteren.

Programma Economie

Vernieuwing bedrijventerreinen

De eerste fase van de herstructurering van het bedrijfengebied Zichtenburg-Kerketuinen-Dekkershoek (ZKD) is in volle gang. De voorbereidingen van de tweede fase zijn gestart. Het bedrijventerrein Uitenhagestraat heeft twee bouwrijpe locaties, ook is een andere locatie ten behoeve van nieuwbouw aangekocht. Voor de nieuwbouw van kleinschalige bedrijfsruimte in Laakhaven Centraal is een vergunning afgegeven.

Winkels en winkelstraten

De eerste drie BedrijfsInvesteringsZones in Den Haag zijn, met ondersteuning van de gemeente, van start gegaan in de Dierenselaan/Apeldoornselaan, Keizerstraat en Buurtschap Centrum 2005 (Denneweg e.o.). De voorbereidingen van een aantal andere zones zijn in gang gezet. In het Pleinkwartier, de Hobbemastraat/Hoefkade, het Zeeheldenkwartier, de Paul Krugerlaan en het Hofkwartier zijn winkelstraatmanagers actief om de winkelgebieden een impuls te geven.

Binnenhalen en houden werkgelegenheid

Ook kansrijke sectoren krijgen de aandacht. Zo is gestart met een onderzoek naar de economische potentie van het cluster Veiligheid. Met enkele grotere werkgevers binnen haar grenzen heeft Den Haag hierin al een sterke uitgangspositie. Het versterkte accountmanagement brengt de gemeente beter in contact met de bedrijven/werkgevers in de stad en kan daardoor actief bijdragen aan het behoud van werkgelegenheid. Het Ondernemershuis Vaillantlaan is 1 februari geopend. Verschillende partners (o.a. gemeente, Kamer van Koophandel, Belastingdienst, Qredits) bieden hier (startende) ondernemers hun diensten aan. Het gemeentelijk Ondernemersportaal houdt daar inloopspreekuur. In het Ondernemersportaal werken verschillende gemeentelijke diensten samen om de vragen van ondernemers (met name MKB) te beantwoorden.

Programma Sport

Combinatiefunctionarissen

Op 66 basisscholen, 12 scholen voor voortgezet onderwijs en 33 verenigingen zijn combinatiefunctionarissen aangesteld. Combinatiefunctionarissen hebben als taak om sportactiviteiten na schooltijd te organiseren en de sportverenigingen te versterken. Zo komen er meer leerlingen in contact met sport en sportverenigingen. Bij zeven verenigingen staat de vacature nog open voor een combinatiefunctionaris. Ongeveer 5.000 leerlingen hebben in schooljaar 2009-2010 meegedaan aan de naschoolse sportactiviteiten.

Topsportevenementen

We hebben ons ingespannen om een aantal sportevenementen naar Den Haag te halen zoals WK Hockey in 2014 en WK Zeilen 2015. De verwachting is dat in het najaar gestart kan worden met het opstellen van het Bidbook WK Beachvolleybal 2015. Verder is met KNVB beachsoccer een convenant gesloten om een reeks evenementen te organiseren dat moet leiden tot de organisatie van het WK beachsoccer. Samen met de KNVB en de gemeente Rotterdam hebben we ons kandidaat gesteld voor het EK vrouwenvoetbal in 2013. Naast Nederland heeft Zweden zich gekandideerd. Dit najaar wordt door de UEFA hierover een besluit genomen. Een stop-over van de Volvo Ocean Race in 2012 hebben we niet kunnen realiseren door het wegvallen van de Nederlandse sponsor.

Gaststad van de top- en talententeams

Met de vestiging in 2010 van het tweede nationaal erkende trainingscentrum (voor zeilen) is Den Haag gaststad van de top- en talententeams van de Nederlandse volleybalbond (beachvolleybal) en het watersportverbond (zeilen). Mede in dit licht organiseert Den Haag in 2010 de Worldtour Beachvolleybal, het WK 470 zeilklasse en het WK J22 zeilklasse.

Tweede sporttuin in Duindorp

In 2010 is de bouw en aanleg van een tweede sporttuin in Duindorp gestart. De verwachting is dat de sporttuin eind 2010 wordt opgeleverd. De sporttuin biedt bij de school een veilige en laagdrempelige mogelijkheid voor jeugd en jongeren in Duindorp om te sporten.

Programma Media, Monumenten en Archeologie

Media

De wijkmedia-ateliers en digitale muurkranten gaan ook in 2010, 2011 en verdere jaren door. De Stichting Stadsomroep Den Haag (SODH) versterken we als lokale, publiek zendmachtiginghouder en omroeporganisatie. Dit doen we op het gebied van radio en televisie. Hierbij gaan we dit jaar ook op zoek naar nieuwe uitzendkanalen. Daarnaast zoekt de gemeente naar meer strategische samenwerking met verschillende (media-)partners. Het doel is een verdere uitbouw en ontwikkeling van toepassingen op de bestaande glasvezelnetwerken in de stad.

Archeologie

In de eerste helft van 2010 zijn 13 vooronderzoeken gedaan in verband met mogelijke verstoringen van de bodem, bijvoorbeeld als gevolg van bouwprojecten. Daarnaast zijn drie opgravingen gedaan om archeologisch erfgoed veilig te stellen. Ook is de waarden- en verwachtingkaart afgerond, is het Paraplubestemmingsplan aangepast en in procedure gebracht, en is de nieuwe beleidsnota Archeologie voorbereid. Deze wordt in het najaar aan de Raad aangeboden. Tot slot is een kinderboek over de archeologie/geschiedenis van Ypenburg uitgegeven en zijn twee gratis lessen over archeologie gegeven aan alle groepen 6, 7 en 8 van de Ypenburgse scholen.

In stand houden van het cultuurhistorisch erfgoed

Verschillende activiteiten zijn er op gericht om het cultuurhistorische erfgoed in stand te houden of op een verantwoorde wijze te transformeren. Op het vlak van het cultuurwaardenonderzoek is bij het project 'Instandhouding van graven van cultuurdragers en/of monumentale graven op begraafplaatsen en in kerken' het derde inventarisatierapport afgerond. Dit betreft de inventarisatie van grafmonumenten in de middeleeuwse kerken. Daarnaast is een start gemaakt met het omvangrijke onderzoeks- en inventarisatieproject 'Indisch Erfgoed in het stadsbeeld'. Voor wat betreft de beschermingsvoorstellen wees het college vier nieuwe gemeentelijke monumenten aan: de 'Doodencel' c.a. (Van Alkemadeaan 1256), de voormalige Gemeentelijke Telefooncentrale (De Constant Rebecquestraat 51-55), de Elektriciteitscentrale (De Constant Rebecqueplein 20) en de muurreclame van de firma M. Groen (Johannes Camphuijsstraat 154-156).

Bij het objectbeheer werden via het 'Instandhoudingprogramma Bestrijding Gevolgen Kredietcrisis' deelrestauraties uitgevoerd aan de Grote Kerk en de Lutherse Kerk. Daarnaast verleende het college voor het planmatig onderhoud aan monumentale kerken 26 onderhoudsbijdragen en 65 vergunningen voor het wijzigen van beschermde rijks- of gemeentelijke monumenten en voor het slopen in een rijksbeschermd stadsgezicht. Verder zijn alle voorbereidingen getroffen voor de jaarlijkse Open Monumentendag op 11 en 12 september met als thema 'De smaak van de 19de eeuw'. De gemeente verzorgde aan circa 30 groepen zes de les 'de stad als museum'. In juni 2010 heeft de commissie Ruimte het 'Voortgangsbericht Monumentenzorg 2009' behandeld.

Programma Maatschappelijke ondersteuning

Sociaal cultureel vrijwilligerswerk

Het welzijnswerk bevordert de deelname door alle bevolkingsgroepen aan het vrijwilligerswerk. Om vrijwilligers te ondersteunen zijn voor 2010 ruim 140 waarderingssubsidies sociaal-cultureel vrijwilligerswerk verstrekt.

Club- en buurthuizen (Welzijnsaccommodaties)

De aansturing van het welzijnswerk gebeurt door middel van de Welzijn in de Wijk-aanpak. De stadsdeelorganisaties maken hierbij met de betrokken welzijnsorganisaties afspraken over de inzet. Hiervoor is voor iedere wijk een wijkperspectief en wijkprogramma geschreven. Door deze aanpak is het welzijnswerk stevig verankerd in de verschillende Haagse wijken. Het jaar 2010 is het eerste jaar dat er volgens deze aanpak wordt gewerkt. Het is een werkwijze die in ontwikkeling is. De gemeente, de welzijnsorganisaties, stakeholders en de bewoners zijn daarom doorlopend met elkaar gesprek over hoe in de verschillende wijken het welzijnswerk effectief kan worden ingezet.

De eerste helft van 2010 is de achtste buurtkamer geopend in Spoorwijk. De negende is geopend in Scheveningen. Buurtkamers zijn kleinschalige welzijnsvoorzieningen voor en door buurtbewoners.

Maatschappelijk activeringswerk

De Stichting Dialoog Haaglanden is in 2009 gestart met het uitvoeren van het Islamitisch Maatschappelijk Activeringswerk (IMA) in Den Haag. In 2010 wordt verdieping in de projecten aangebracht. Uiterlijk 1 december 2010 vindt aan de hand van een evaluatie besluitvorming over continuering van de subsidierelatie plaats. Het maatschappelijk activeringswerk activeert burgers om vrijwilligerswerk te doen voor de sociaal en maatschappelijk kwetsbaren.

Emancipatie

In het kader van het Tienpuntenplan Vrouwenemancipatie is in de eerste helft van 2010 een aantal acties uitgevoerd. Zo zijn met de betrokken Brede Buurtscholen 'plus' afspraken gemaakt over het volgen van taalcursussen en het krijgen van opvoedondersteuning door vrouwen. In maart 2010 is een microkrediet bijeenkomst georganiseerd en per 1 april 2010 is een 'loods'/intermediair werkzaam bij de gemeente. Sinds april 2010 is in het ondernemershuis een loket geopend voor vrouwen die een microkrediet willen aanvragen en medio juni 2010 zijn 15 nieuwe potentiële ondernemers bereikt. Verder zijn emancipatieadviseurs in dienst getreden en is het project Haags Maatschap gestart. Het doel van het project Haags Maatschap is het realiseren van een toegankelijk aanbod van scholing voor vrouwen in Den Haag. Daarnaast is begin dit jaar de aanpak '1001 kracht' voortgezet voor de duur van twee jaar met middelen van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap.

In het kader van de Homo-emancipatienota 2008-2010 is ook in de eerste helft van 2010 een aantal acties uitgevoerd. Zo vonden drie lezingen en vier dialoogbijeenkomsten plaats om de sociale acceptatie van homoseksualiteit binnen migrantengroeperingen te stimuleren. Het COC Haaglanden heeft in de eerste helft van dit jaar 17 voorlichtingsbijeenkomsten/trainingen georganiseerd op verschillende scholen. Verder is samen met het Haags Centrum voor Onderwijsbegeleiding en het COC Haaglanden een plan ontwikkeld voor de verspreiding van het lespakket onder de scholen in 2010.

Ouderenbeleid

In de afgelopen maanden van 2010 was de aandacht vooral gericht op het versterken van de kracht van senioren. Aan de professionele instellingen is gevraagd om in hun aanbod empowerment centraal te stellen en tot uitdrukking te brengen in hun productie. De gemeente maakt afspraken met zorg- en welzijnsinstellingen zodat zij rekening kunnen houden met de verschillen in culturele achtergrond van gebruikers en cliënten. Verder krijgen dementerende en demente senioren zorg op maat vanuit een zorgketen waarvan de schakels elkaar aanvullen en versterken. In het Regionaal actieplan ketenzorg dementie Haaglanden (2009-2012) dat ontworpen is in samenspraak tussen zorgkantoor, gemeente, V&V instellingen, ziekenhuizen, GGZinstellingen en mantelzorginstellingen, zijn de plannen voor de komende jaren vastgelegd. Een van die plannen is de realisering van ontmoetingscentra in Loosduinen en Wateringseveld.

Verder wordt de innovatie op het grensvlak van wonen, welzijn en zorg gestimuleerd. Met financiële steun van de gemeente zijn fitplaatsen voor ouderen gefinancierd. In het Zuiderpark is deze in gebruik genomen. Twee andere fitplaatsen zijn aanbesteed. Voor ouderen die als gevolg van de stelselwijziging AWBZ hun indicatie voor dagindeling hebben verloren, zijn alternatieve voorzieningen bij zorg- en welzijnsaanbieders ontwikkeld en beschikbaar. Verder zijn plannen ontwikkeld voor her- en bijscholing van ouderenadviseurs om het toenemende aantal ouderen met regieproblemen op het leven beter te kunnen bedienen. Deze plannen zijn nu in uitvoering. Daarnaast worden afspraken gemaakt met zorginstellingen om de ouderenadviseur te positioneren als regisseur aan de voorkant van de zorgketen.

Mantelzorgers

Veel mantelzorgers hebben een dankbare, maar ook zware taak door naast een eigen gezin of werk ook voor een familielid te zorgen. Zij vinden de combinatie zorg en arbeid zwaar. Het is belangrijk dat deze mantelzorgers af en toe tijd voor zichzelf kunnen nemen en de zorg tijdelijk aan anderen kunnen overlaten. Met de nota Zuinig op Mantelzorg is het beleid t/m 2010 vastgelegd in ambities. Hierbij wordt nauw samengewerkt met het Stafbureau Maatschappelijke Ondersteuning. Tot en met december 2010 is budget beschikbaar. In 2012 voorziet het collegeakkoord 'Aan de slag' in nieuwe middelen.

In 2010 is vooral ingezet op:

- Mantelzorgers te wijzen op mogelijkheden van ondersteuning. In april 2010 zijn circa 4.000 mantelzorgers bekend en geregistreerd. Deze mensen ontvangen het mantelzorgbulletin en beschikken over de mantelzorgpas. Daarnaast zijn via de loketten 2.000 mantelzorgbulletins verspreid.

- Het beschikbaar krijgen van meer vrijwilligers. Dit heeft ertoe geleid dat er in april 2010 30 vrijwilligers beschikbaar zijn die in 800 situaties ingezet zijn.

- Het aantal allochtone mantelzorgambassadeurs. In april 2010 bedroeg het aantal 13. Gezamenlijk hebben zij tot 1 mei 2010, 800 mantelzorgers bereikt

- Het geven van gastcolleges. In de eerste maanden van 2010 zijn twee gastcolleges over mantelzorg gehouden in de Haagse hoge School.

Woon- en vervoersvoorzieningen

Het aantal ingediende aanvragen voor individuele voorzieningen is in het eerste kwartaal van 2010 met bijna 10% toegenomen. Ondanks de toegenomen hoeveelheid aanvragen, is er in een groter deel van de gevallen binnen de gestelde termijn beslist. Gerekend over de eerste zes maanden van 2010 is 87,1% van het aantal besluiten genomen binnen de geformuleerde doelstelling van acht weken. Over heel 2009 gerekend was dit 85,1 %.

Sinds 1 februari 2010 is er een nieuwe aanbieder actief als leverancier van Wmo-hulpmiddelen voor de gemeente Den Haag. Op 25 februari werd de vestiging aan de Kerketuinenweg feestelijk geopend. Op deze locatie kan de burger terecht om de diverse hulpmiddelen te bezichtigen en zich daarover te laten informeren.

Hulp bij het huishouden

Er is een verschuiving waarneembaar van het aantal geleverde uur zorg in natura variant 2 (ZIN 2) naar het aantal geleverde uur zorg in natura variant 1 (ZIN 1). Dit is een landelijke trend. De verdeling bedraagt in Den Haag momenteel 60% ZIN 1 en 40% ZIN 2. Dit wijkt af van de landelijke verdeling van 80% ZIN 1 en 20% ZIN 2 maar is vergelijkbaar met de verdeling in andere grote steden. Deze verschuiving heeft te maken met het gegeven dat gemeenten nu zelf indiceren. Onder de AWBZ mochten de aanbieders van hulp bij het huishouden zelf bepalen of en ZIN 1 of ZIN 2 werd ingezet. De aanbieders kozen toen vaak voor het inzetten van het duurdere ZIN 2. De verwachting is dat de verschuiving van ZIN 2 naar ZIN 1 de komende jaren in Den Haag dichterbij de landelijke verdeling in de buurt komt.

Programma Volksgezondheid en Zorg

Gehandicapten

In april 2009 is de nota "Hoezo gehandicapt?!" 2008-2011 vastgesteld. In deze nota staat de eigen kracht van de gehandicapte centraal. De ambitie is gericht op het bereiken dat gehandicapten – binnen hun mogelijkheden - volledig en zelfstandig kunnen meedoen en een actieve bijdrage (blijven) leveren aan de Haagse samenleving. Niet hun beperking staat centraal maar de kracht om op eigen wijze te kunnen meedoen. De nota telt in totaal 40 actiepunten.

In 2010 is ondermeer ingezet op de start van de campagne Toerisme zonder drempels. Over diverse activiteiten zoals geschikte wandelroutes, tips voor medewerkers in de horeca voor het omgaan met gehandicapten, zijn publicaties verschenen. Daarnaast worden gehandicapten bij duurzame inkoop meer dan nu het geval is betrokken als leverancier aan de gemeente. Verder is de Stimuleringsregeling toegankelijke informatie is gereed gemaakt voor verzending aan de raad.

De gemeente toetsen gebouwen met een functie voor publiek. In 2010 zullen 17 culturele gebouwen van OCW en 21 OCW-gebouwen waarin welzijnsorganisaties zijn gehuisvest worden getoetst en verbeterd. De inventarisatie van de toegankelijkheid van de Haagse gebouwen is gerealiseerd. Op dit moment staan op internet (www.toegankelijk.denhaag.nl) in totaal 260 gebouwen die zijn getoetst op toegankelijkheid. Voorbeelden hiervan zijn cafés en restaurants, politiebureaus, toeristische attracties en zwembaden. De gebouwen die op de website zijn opgenomen, zijn ook opgenomen in de toegankelijkheidsgids. Deze gids is in februari 2010 gepresenteerd en breed verspreid in de stad. Voorall en SOC toetsen vanaf 2009 jaarlijks minimaal vier woningbouwprojecten op goede toegankelijkheid en aanpasbaarheid volgens de richtlijnen "Aanpasbaar bouwen 2009". In 2010 worden zes nieuwe woningbouwprojecten getoetst aan de richtlijnen. Twee speeltuinen zijn in Den Haag opgeleverd die optimaal toegankelijk zijn voor mensen met een handicap.

Gezondheidsbevordering

In het kader van de nota Natuurlijk Gezond! worden preventieve programma's uitgevoerd onder andere op het terrein van het voorkomen van hart- en vaatziekten, seksueel overdraagbare aandoeningen, huiselijk geweld en misbruik van genotmiddelen.

In het kader van de aanpak van huiselijk geweld is in het voorjaar van 2010 een nieuwe campagne gestart om huiselijk geweld beter aan te pakken. Belangrijkste doel van de campagne was de bekendheid van het Steunpunt Huiselijk Geweld te vergroten, zodat mensen die te maken hebben met deze vorm van geweld sneller advies of hulp vragen.

Bij de preventie van seksueel overdraagbare aandoeningen krijgen met name risicogroepen speciale aandacht. Zo is er voor de Afrikaanse doelgroep volgens de methode van de Homeparty een serie voorlichtingen die in een huiselijke setting worden. Er zijn elders positieve ervaringen opgegaan met deze werkwijze. Daarnaast worden o.a. jongeren geïnformeerd over seksueel gedrag en relaties. Ter voorkoming van hart en vaatziekten wordt ingezet op het stoppen met roken, het tegengaan van inactiviteit en overgewicht. Naast de bestaande sport- en bewegingsprogramma's krijgt deze aanpak de komende jaren een extra impuls door middel van het Haagse plan in het kader van het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen 2010-2014 (NASB), dat gericht is op het in beweging krijgen van 18.000 inactieve Hagenaars.

Bij de aanpak van misbruik van genotmiddelen staan de risico's van deze middelen voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid centraal. Activiteiten in dit kader vinden plaats onder andere plaats in het onderwijs (bijvoorbeeld door het lesprogramma Gezonde school en genotmiddelen waarin leerlingen en ouders geïnformeerd over alcohol, roken en drugs), op markten, bij sportverenigingen, binnen de hulpverlening en het welzijnswerk.

Aanpak overgewicht jongeren

In 2010 is gestart met het vijfjarige actieprogramma Gezond Gewicht, dat een vervolg is Gezond Gewicht I (2006-2009). In de periode 2006-2009 kregen 6.553 kinderen met overgewicht een gerichte interventie. De prestatieafspraken met het rijk van 5.750 passende begeleidingen is hiermee gehaald. De aanpak van overgewicht kreeg in juni 2010 een extra impuls doordat Den Haag als eerste grote stad de Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)-aanpak gaat hanteren. Deze aanpak werkt en heeft landelijk al veel waardering ontvangen.

Preventieprogramma overmatig alcoholgebruik

Met een intersectoraal alcoholprogramma wil de gemeente bevorderen dat alcoholgebruik bewust en verantwoord plaats vindt. In het kader van dit programma vond voorjaar 2010 een publiekscampagne in de Haagse horeca plaats. Daarnaast is in overleg met sportsector een keurmerk "Frisse sportclub" opgesteld waarvoor sportverenigingen in aanmerking komen die verantwoord alcohol schenken. Om overmatig alcoholgebruik bij ouderen vroegtijdig te signaleren is een checklist opgesteld voor werkers in de ouderenzorg.

Programma Verkeer

Ruim baan voor de fiets

Voor heel 2010 is de verwachting dat 44 kilometer fietspad is omgezet van tegels naar asfalt. In 2010 is het nieuwe fietspad langs het Malieveld tussen Koekamp en het Provinciehuis opengesteld. Ook zijn de fietspaden langs de Singel in Ypenburg, Loosduinseweg en Loosduinse kade opengesteld. Verder is de gemeente in 2010 gestart met de proef met fietstrommels in Segbroek en Bezuidenhout. Daarnaast wordt een nieuw meerjarenprogramma Fiets voorbereid waarin ook ruim aandacht is voor het stallen van fietsen.

Beter openbaar vervoer

Samen met het stadsgewest Haaglanden werkt Den Haag aan beter openbaar vervoer. Een aantal projecten dat we op basis van de visie Netwerk Randstadrail verder uitwerken, is in voorbereiding:

- Het geschikt maken van lijn 2 voor nieuw materieel, waardoor materieel vrij komt dat op andere plekken hard nodig is.
- De voorbereiding voor de tramtunnel Koninginnegracht.
- De planontwikkeling van de herinrichting van het Stationsplein.
- Verkennen van de mogelijkheden voor onder andere het doortrekken van tramlijn 1 naar de Binckhorst.
- Het ongelijkvloers kruisen van trams van de Neherkade ter hoogte van het Leeghwaterplein.
- Het onderzoeken hoe de Noordwestelijke Hoofdroute ongelijkvloers gehuisd kan worden door de diverse tramlijnen (bijvoorbeeld Scheveningseweg en de Conradkade).

Verhogen kwaliteit taxivervoer

Conform het Haagse Taxiconvenant dat de gemeente heeft ondertekend met de Haagse Taxibranche (STH), zal de gemeente in de periode 2010-2012 minimaal drie speciale taxistandplaatsen inrichten die alleen toegankelijk zijn voor taxi's met een Haags taxikwaliteitskeurmerk. De speciale taxistandplaats Den Haag Centraal is gereed. Deze speciale taxistandplaats zal in overleg met de STH kort na de inwerkingtreding van de taxiwet (1 januari 2011) toegankelijk zijn voor taxi's die voorzien zijn van een Haags taxikwaliteitskeurmerk.

Op dit moment wordt gezamenlijk met de STH gewerkt aan het ontwikkelen van een module voor een Haags taxikwaliteitskeurmerk. De inzet is om de inwerkingtreding van de taxiwet zoveel als mogelijk parallel te laten lopen met het uitrollen van een Haags taxikwaliteitskeurmerk. Hierbij wordt ook in G4 verband samengewerkt (concept taxiverordening, kwaliteitseisen en het sanctiereglement etc.).

Doorstroming autoverkeer

In 2010 werkt de gemeente Den Haag verder aan het verbeteren van de doorstroming van het autoverkeer op de Centrumring. Op de Waldeck Pyrmontkade worden de verkeerslichten van de verschillende kruispunten op elkaar afgestemd middels een netwerkregeling. Waar nodig en mogelijk wordt de capaciteit vergroot. Den Haag wil ook de situatie rond de Internationale zone verbeteren, als onderdeel van de Internationale Ring. Voor de ondertunneling onder de Johan de Wittlaan is door het Rijk ca 21 mln. subsidie toegekend. Thans vindt verdere uitwerking plaats ten einde de businesscase sluitend te maken. De tunnel combineert de verkeersdoorstroming met het verbeteren van het vestigingsklimaat voor internationale instellingen, de veiligheid en leefbaarheid.

Parkeren

Op 1 mei is in het gebied Schilderswijk-Noord betaald parkeren ingevoerd. Daarnaast zijn de gebruikelijke voorbereidingswerkzaamheden gestart voor de invoering van betaald parkeren in de Bomenbuurt per 1 juli. Ook zijn de voorbereidingen gestart voor invoering van betaald parkeren in de rest van het Schilderswijk.

Verbeteren bereikbaarheid Haagse regio en Centrale Zone (Rotterdamsebaan)

Om de bereikbaarheid van de centrale zone van Den Haag te verbeteren, wordt ingezet op een tweede verbindingsweg tussen de CentrumRing en het rijkswegennet: de Rotterdamsebaan. Met de aanleg van de Rotterdamsebaan streven de partijen (Rijkswaterstaat, Stadsgewest Haaglanden en de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk) bovendien naar meer bereikbaarheid langs de stedelijke doorgangsroute en minder sluipverkeer door de woonwijken. De planontwikkeling voor de realisatie van deze verbindingsweg (incl. boortunnel) is in volle gang. Inmiddels is zowel de Nota van Uitgangspunten als het Schetsontwerp voor de Rotterdamsebaan afgerond.

Programma Wonen

Bouwproductie onder druk

Voor 2010, 2011 en 2012 moet nog steeds rekening worden gehouden met een terugval in de bouwproductie en met stagnatie in de ontwikkeling van gebieden. Om de productie niet te ver in te laten zakken, zijn kansrijke projecten benoemd die kunnen starten in 2010. Voor deze projecten is door het ministerie van VROM subsidie verstrekt vanuit de Tijdelijke stimuleringsregeling woningbouwprojecten, mits projecten starten voor 1 juli 2010 (2e tranche) en 1 januari 2011 (3e tranche).

Verbeteren particuliere woonvoorraad

De VvE balie (Vereniging van Eigenaren) blijkt een uitstekend middel om eigenaren te informeren over hun rechten en plichten. Dit blijkt uit de succesvolle regeling dakopbouwen en het plan te gaan samenwerken met makelaars en hypotheekverstrekkers om woningbezitters te wijzen op de lasten en lusten van het onderhoud van hun woning.

In 2010 is er een start gemaakt met het Programma Particuliere woningverbetering 2010-2014. Het uitvoeringsprogramma is in procedure om in de tweede helft van 2010 te worden vastgesteld. In dit programma ligt de nadruk op duurzame woning verbetering en duurzame woninginnovatie. De maatregelen zijn gericht op het stimuleren van de zelfwerkzaamheid van de woningeigenaar.

Pandbrigade

In het eerste half jaar is de aandacht van de Haagse Pandbrigade (HPB) uitgegaan naar de beheerswijken en de inhaalslag in het stadsdeel Centrum. Ook is een start gemaakt met een pilot in Zuidwest om vast te kunnen stellen welke aanpak gewenst is. Het HPB heeft in deze periode 3121 adressen gecontroleerd. Er zijn tijdens de controles meer dan 400 gevallen van illegale kamerverhuur aangetroffen en meer dan 4.000 foutieve GBA inschrijvingen. Er zijn 23 panden gesloten en 108 hennep plantages aangetroffen.

Programma Ruimtelijke ordening en Gebiedsontwikkeling

Topindicator	Realisatie 1 juli 2010	Realisatie 2009
Wijziging woningvoorraad		
Totaal toevoeging aan woningvoorraad	980	406
Totaal onttrekkingen aan woningvoorraad	43	963
Saldo wijziging woningvoorraad	937	3.112

Bronnen: DHIC/CBS/DSO, DSO/BTD/opgave w015, nieuwbouw, DSO/BTD/opgave w055, mutatie bestaande voorraad

Masterplannen

Het Masterplan Lijn 11 zone is vastgesteld in december 2009. De Nota van Uitgangspunten Haagse Markt is begin 2010 goedgekeurd in de raad. Deze is opgesteld in samenwerking met de marktcoördinatoren.

Invoering nieuwe wet omgevingsrecht (Wabo)

Landelijk is de invoeringsdatum van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht definitief vastgesteld op 1 oktober 2010. De wet bepaalt dat 25 vergunningen voor wonen, bouwen, ruimte en milieu samenkomen in één omgevingsvergunning. Er wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de verbetering van de dienstverlening, doordat de vergunning bij één loket kan worden aangevraagd en in veel gevallen sneller wordt afgegeven. De voorbereiding voor de invoering op 1 oktober is in volle gang. Zo nemen o.a. de 600 medewerkers die direct betrokken zijn deel aan het scholingsprogramma. De Wabo markeert de invoering van een digitaal werkproces en werkwijze. Het afgelopen jaar is al ervaring opgedaan met de nieuwe werkwijze. Sinds 1 januari 2010 heeft de gemeente een gezamenlijk Wabo-loket op de stadsdelen. De wettelijke afgiftetermijn voor een reguliere bouwvergunning is 12 weken. De gemeente verstrekt nu al op vrijwillige basis de bouwvergunning binnen de Wabo termijn van acht weken. Voor de ondersteuning van het digitaal werken is een centrale intake ingericht, waarin medewerkers van verschillende diensten samenwerken.

Nieuwbouw Europol opgeleverd

Het gebouw wordt rond de jaarwisseling opgeleverd en medio 2011 in gebruik genomen.

Naar een Binnenstadsplan 2010-2020

Op 4 februari 2010 heeft de raad ingestemd met het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020; Naar een complete Haagse binnenstad! Dit binnenstadsplan is het strategisch beleid- en ontwikkelingskader voor de Haagse binnenstad. De in het plan opgenomen missie luidt als volgt: dankzij een krachtige en integrale aanpak, waarbij de typisch Haagse signatuur leidraad is, wonen, werken, winkelen en recreëren in 2020 aanzienlijk meer mensen in de binnenstad van Den Haag. Vanuit de missie volgen verschillende groeidoelstellingen op het gebied van bewoners- en bezoekersaantallen, verblijfsduur, bestedingen, overnachtingen, bekendheid en waardering. Om deze en andere doelstellingen te realiseren, worden deze doelstellingen op dit moment omgezet in een vierjaarlijkse Uitvoeringsagenda Binnenstad.

Scheveningen

Voor het Norfolkterrein en het Noordelijk Havenhoofd is in 2009 een Samenwerkingsovereenkomst afgesloten met een geselecteerd consortium. In 2010 wordt gezamenlijk gewerkt aan een stedenbouwkundig plan en een haalbare ontwikkelingsstrategie voor het gebied. Dit moet er toe leiden dat medio 2011 een raamovereenkomst kan worden gesloten en een projectdocument wordt goedgekeurd. De visserij is economisch van belang voor Scheveningen en ook een zichtbare en dus beeldbepalende bedrijfstak in de haven. Samen met de visserijsector en het consortium wordt gewerkt aan een herstructureringsplan voor het Noordelijk havenhoofd als onderdeel van de genoemde raamovereenkomst. In 2009 heeft het college besloten de ontwikkeling van een nieuwe buitenhaven niet verder door te zetten. De werkzaamheden zijn daarop beëindigd. In 2010 is overlegd over de financiële afhandeling met het betrokken consortium.

Binckhorst

De gemeente wil de Binckhorst laten transformeren van werkgebied naar een woongebied waar ook gewerkt wordt. Eind 2009 is een besloten dat de gemeente Den Haag zelf de herontwikkeling van de Binckhorst ter hand zal nemen en niet in een Gebiedsonderneming met BPF en RABO/Bouwfonds. Voor de autosloopbedrijven die in de Binckhorst gevestigd zijn is inmiddels het bedrijventerrein Heron (Pijnacker-Nootdorp) beschikbaar gekomen als locatie voor herhuisvesting.

Programma Milieu en Duurzaamheid

Bijdragen aan klimaatdoelstellingen / kadernota duurzaamheid

Na de vaststelling medio 2009 is gestart met het opstellen van de 13 inhoudelijke uitvoeringsplannen. Vijf plannen zijn (in concept) af en liggen binnenkort voor ter besluitvorming. Dit zijn het waterplan, de energievisie, het klimaatplan, de kadernota huishoudelijk afvalbeheer 2011-2021 en het plan verduurzaming bestaande woningvoorraad. Aan de andere plannen (duurzame stedenbouw, klimaatbestendige stad, handboek openbare ruimte, nota groene stad, duurzaam wegverkeer, gedragsbeïnvloeding mobiliteit, internationaal duurzaam, voorbeeldrol en inkoopmacht gemeentelijke organisatie) wordt gewerkt. Besluitvorming daarover wordt tussen najaar 2010 en voorjaar 2011 verwacht.

Stimuleren van milieubewustzijn

Om het milieubewustzijn te stimuleren, biedt de gemeente voorlichting en uitgebreide educatie aan. Het schooljaar 2009- 2010 is afgerond en er wordt nu volop ingeschreven voor het jaarprogramma milieueducatie voor het schooljaar 2010-2011. Vanaf dit schooljaar zal ook het aanbod voor het voortgezet onderwijs digitaal verlopen. Om Hagenaars in staat te stellen verantwoorde keuzes te maken, draagt de gemeente kennis over aan Hagenaars van jong tot oud. Zo kunnen kinderen en volwassenen straks een energiepad doorlopen, waarbij ze informatie krijgen over zonne- en windenergie.

Het energiepad op de Stadsboerderijen is op dit moment in ontwikkeling en zal eind 2010 klaar zijn. Op de stadsboerderijen zijn in het afgelopen halfjaar diverse activiteiten georganiseerd over het milieu en dieren, zoals "Ongeruimd staat Netjes" (Zwerfvuilronde). Daarnaast wordt er de laatste hand gelegd aan het CO2 neutraal maken van de Stadsboerderijen. Daarnaast zijn subsidies beschikbaar voor inwoners om schoner te rijden en duurzamer te wonen. Zo heeft de gemeente €1 mln. subsidie beschikbaar ten behoeve van energiebesparing in de bestaande woningvoorraad. Verder is in het kader van de subsidie voor duurzaam wonen 4.500m² aan groene daken gerealiseerd.

Geluidhinder

In 2010 wordt uitvoering gegeven aan het Actieplan Omgevingslawaai 2008 – 2013. De maatregelen richten zich op twee sporen. Voor het eerste spoor, het aanpakken van geluid bij de bron, is Den Haag via Eurocities en VNG/G4 actief betrokken geweest bij de lobby voor stille voertuigen en banden. Tevens is begin dit jaar via garagehouders in Den Haag invulling gegeven aan een landelijke campagne voor de stimulering van stille banden.

Voor het tweede spoor, het aanpakken van de belangrijkste knelpunten door gerichte maatregelen, is op de Valkenboslaan bij de reconstructie gekozen voor de aanleg van stil asfalt. Door de invoering eind 2009 van het verkeerscirculatieplan (VCP) Binnenstad is een aantal geluidsknelpunten in het centrum naar verwachting opgelost. Afhankelijk van de evaluatie van het VCP later dit jaar wordt de aanpak van andere geluidsknelpunten zonodig bijgesteld.

Bijdragen aan klimaatdoelstellingen

In de eerste helft van 2010 is er hard gewerkt aan het Klimaatprogramma en de Energievisie. Beide zullen naar verwachting in de tweede helft van 2010 vastgesteld worden. De ambitie in het kader van een klimaatneutrale stad om in 2050 een CO₂-neutrale stad te hebben, is door het college vervroegd naar 2040. Het Klimaatplan, waar op dit moment aan gewerkt wordt, zal hier verdere invulling aan geven.

De gemeentelijke organisatie is vanaf begin 2010 CO2-neutraal. Op zwembad Overbosch is een grote vacuümbuis zonnecollector geplaatst die het zwembad van duurzame warmte voorziet. Diverse scholen worden in 2010 van zonnepanelen voorzien. Momenteel worden de eerste zonnepanelen geplaatst. Via de SLOK-uitkering (Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven) heeft het rijk bijgedragen aan diverse klimaatprojecten in de stad.

Luchtkwaliteit

Om aan de normen van de luchtkwaliteit te voldoen, is in Nederland het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) vastgesteld. Den Haag heeft zich in het NSL voorgenomen in 2015 geen enkele overschrijding van de norm voor luchtkwaliteit meer te hebben. De meeste basis- en ondersteunende maatregelen zijn voortvarend ingezet en hebben al effect.

Zo is het nalevingspercentage van de milieuzone met 90% hoog en wordt dit jaar nog hoger wanneer met camera's en automatische kentekenregistratie gehandhaafd gaat worden. Alle streekbussen en bijna de helft van de stadsbussen rijden op aardgas. Aan dynamisch verkeersmanagement wordt gewerkt en netwerkregelingen voor de verkeerslichten op Centrumring en Lozerlaan zijn grotendeels gerealiseerd en worden nog dit jaar voltooid.

De sloopregeling is een groot succes. Er zijn 6.000 oude auto's gesloopt. De regeling is gestopt omdat de doelgroep voldoende is bereikt. De roetfilterregeling is juist gestopt wegens gebrek aan succes. Naar een alternatieve maatregel wordt gezocht. Onderzoeken naar de hardnekkige knelpunten bij Hubertustunnel en Koningstunnel zijn bijna voltooid. De luchtproblematiek wordt volledig meegenomen bij de plannen voor de Rotterdamsebaan en de Neherkade.

Programma Citymarketing en Internationale stad

Haagse Brug

In 2009 heeft het Haagse Brug team evenementen georganiseerd in Haagse Hout en Loosduinen, begin 2010 was Laak aan de beurt en vanaf 11 juni 2010 Scheveningen. Alle evenementen, die per stadsdeel worden georganiseerd, richten zich op het leggen van een verbinding tussen Hagenaars en expats.

Uitvoeren Europese en VN agenda

Den Haag vervult momenteel twee bestuursfuncties in Europa: het voorzitterschap van EUROCITIES en het voorzitterschap van het Economisch Development Forum van EUROCITIES (tot nov. 2010). Ook de ontwikkeling van het European Metropolitan network Institute draagt bij aan de versterking van Den Haag in Europa. Binnen de gemeentelijke organisatie is extra aandacht aan Europa besteed door de uitvoering van de aanbevelingen van het rapport "Grip op Europa".

Met de VN-instellingen in de stad is afgelopen half jaar gekeken naar de mogelijkheden om de instellingen meer zichtbaar te maken voor de inwoners van Den Haag. Eén van de middelen hiervoor zal zijn het organiseren van de 'Open Day' van internationale organisaties voor het Haagse publiek op 19 september 2010. Voorbereidingen voor deze dag zijn in het eerste half jaar van 2010 gestart.

In het afgelopen decennium vestigden zich grote internationale instellingen in Den Haag zoals Organization for the Prohibition of Chemical Weapons (OPCW), het Internationale Strafhof (ICC), Europol en Eurojust. Om deze instellingen heen vestigden zich, mede door actieve wervingsinspanningen, veel niet-gouvernementele organisaties (NGO's). Om de dienstverlening aan hen verder te professionaliseren en te beschikken over een extra wervingsmiddel, is in het afgelopen half jaar – naast het verzamelgebouw Laan van Meerdervoort 70 - het tweede kantoorverzamelgebouw voor NGO's (Zeestraat 100) geopend.

Hague Hospitality Centre

Er is begin 2010 geïnvesteerd in de samenwerking met de vrijwilligersorganisatie ACCESS ; Vele internationale personen zijn geholpen om hun weg te vinden in de stad en de administratie. Vele nieuwkomers hebben een welkomstpakket ontvangen. Er zijn diverse 'Welcome to The Hague programs' georganiseerd zowel bij de Xpat Desk (4x) als bij organisaties (4x) zelf. En voor het eerst is een programma op maat georganiseerd voor een geselecteerde groep uit het Corps Diplomatique.

Uitvoeren van de eerste fase programma Internationale Stad

Gastvrijheidsinvesteringen

De Bestemmingsreserve Den Haag Internationale Stad is actief benut om investeringen in het Humanity House (Rode Kruis), het NGO- verzamelgebouw LvM 70 en Zeestraat, het European Metropolitan network Institute (EMI), de Expatdesk en Haagse Bruggen te faciliteren.

Kennisinvesteringen

In plaats van de voorgenomen drie à vijf kennisinvesteringen, zijn negen kennisprojecten in het kader van het rijksprogramma Pieken in de Delta gestart. Met name in het veiligheidscluster is een flink aantal voorstellen ontwikkeld. In november 2009 waren vijf voorstellen gehonoreerd, in april 2010 volgen nog vier voorstellen. Daarmee was Den Haag duidelijk de meest ondernemende innovatiespeler in 2009/2010. Verder is de gemeente gestart met een Verkenning Economie en Veiligheid met als doel de wenselijkheid van een Security Delta in de Haagse regio te ontwikkelen.

Overig

De gemeente heeft in 2009/2010 een subsidie aanvraag met betrekking tot de internationale zone vanuit het Ministerie van VROM gehonoreerd gekregen. Ook is de subsidie aanvraag met betrekking tot het Institute for Global Justice in januari 2010 gehonoreerd. Verder heeft de gemeente de tijdelijke huisvesting voor studenten met betrekking tot het University College gerealiseerd en is de verbouwing van een groot pand aan de Casuaristraat ten behoeve van het University College gestart. Ook heeft de gemeente in het kader van Randstad 2040 twee notities opgesteld om Den Haag als Stad van Vrede en Recht op een goede wijze in het rijksbeleid te positioneren.

Citymarketing: The Hague Festivals

Van 10 tot en met 27 juni transformeerde de stad regelmatig: van een roze festijn tijdens The Hague Pride tot een openluchtpodium voor Festival Classique. Ondanks het slechte weer in de eerste twee weken, de extreme hitte van het laatste weekend en de concurrentie van het WK heeft The Hague Festivals 2010 tot nu toe ruim 900.000 bezoekers getrokken. Enkele evenementen zoals Wild Wonders of Europe en het Zandsculptuur op het Buitenhof zijn niet meegerekend, omdat deze tentoonstellingen nog lopen tot september. Voor het eerst onder de vlag van The Hague Festivals organiseerde Den Haag het openingsevenement The Hague Jazz. Ook nieuw dit jaar waren The Hague Pride en The Hague African Festival.

Vernieuwd evenementenbeleid

Den Haag is in het voorjaar uitgeroepen tot Evenementenstad van het jaar. De Toekomstvisie Horeca, Den Haag Culinaire Stad! is in het begin van het jaar vastgesteld. Hiermee kiest het college voor kwaliteit en zet het in op de promotie van het culinaire aanbod van Den Haag en het aantrekken van vernieuwende concepten.

Internationale karakter van Den Haag

De internationale uitstraling van Den Haag heeft op 18 mei een fysieke vorm gekregen met de internationale vlaggenparade op de Johan de Wittlaan, in het hart van de Internationale Zone. Tijdens de World Expo in Shanghai heeft de gemeente één week een deel van het programma verzorgd. Hierbij kwam het Haagse bedrijfsleven (onderscheidende sectoren zoals het veiligheidcluster) in contact met de Chinese markt en werd Den Haag op de kaart gezet als aantrekkelijke investeringslocatie. Om Den Haag ook tijdens de economisch mindere tijden aantrekkelijk te houden voor internationale bezoekers, is geïnvesteerd in exposities met een internationale uitstraling. Voorbeelden zijn Wild Wonders of Europe (langs de Hofvijver) en De Jonge Vermeer in het Mauritshuis.

Programma Financiën

Lokale heffingen stijgen niet

De gemeente streeft naar een stad met een volwaardig voorzieningenniveau, een solide financiering en gematigde lokale lasten, waarin het prettig wonen en werken is. Het OZB-tarief voor woningen (eigenaren) wordt daarom in 2010 met 6 procent verlaagd. Ook de precario op woonboten daalt met hetzelfde percentage. Voor het gebruikersdeel van de rioolheffing voeren we geen trendmatige verhoging door. Bij het kwijtscheldingsbeleid gaan we uit van een kwijtscheldingsnorm van 100%. Als gevolg van een in 2009 gehouden Europese aanbesteding voor het overslaan, transporteren en verwerken van huishoudelijk afval zijn de tarieven afvalstoffenheffing in 2010 met circa 9% gedaald ten opzichte van 2009. De tarieven hondenbelasting, binnenhavenbelasting, toeristenbelasting, begraafrechten, precariobelasting, marktgeden en leges (met uitzondering van de bouwleges) zijn door de aangenomen motie rv 35.2009/1 voor 2010 niet gewijzigd.

In principe dient het geheel aan legesinkomsten (meerjarig) de kosten van het verlenen van de vergunning en het toezicht tijdens de bouw te dekken. De afgelopen jaren zijn de tarieven voor de bouwleges om beleidsmatige redenen structureel lager dan kostendekkend vastgesteld. Vooral als gevolg van de recessie heeft de organisatie recent te maken met een zeer sterke terugloop van de legesinkomsten. Er is een substantiële kloof met de apparaatlasten ontstaan. Het was nodig om het legestartief te verhogen zodat op termijn weer sprake zal zijn van kostendekkendheid als een positieve voorziening. De tarieven bouwleges zijn door de raad vastgesteld op 2,9% van de bouwsom.

Beleggingen

Het college heeft besloten dat de bestaande beleggingsportefeuille Fonds Uiver 2006 naar een hoger niveau wordt geherstructureerd en hiermee zal voldoen aan de hoogste eisen, zoals die voortvloeien uit de ministeriele regeling 'uitzettingen en derivaten decentrale overheden' (RUDDO 2009). Voorwaarde is dat de herstructurering budgetneutraal zal verlopen.

Verder heeft het college besloten de lopende portefeuille maatschappelijk verantwoord beleggen te verkopen. De aanleiding hiervoor is dat het tijdelijke liquiditeitsoverschot afneemt. De afname wordt onder andere veroorzaakt door de recessie en de hiermee samenhangende maatregelen die de gemeente Den Haag heeft genomen (o.a. de recessieprojecten en het versneld betalen van crediteuren). In de treasuryparagraaf bij de jaarrekening 2010 wordt een uitvoeriger toelichting opgenomen over de resultaten van beide acties.

Programma Interne Dienstverlening

Het Intern Dienstencentrum (IDC) is momenteel bezig met de realisering van haar Meerjarenprogramma. In dit programma is aangegeven dat het IDC toe wil naar een grotere mate van standaardisatie. Deze standaardisatie krijgt onder andere vorm door de invoering van een basistarief voor de standaard dienstverlening. Momenteel maakt ongeveer 48 % van de omzet deel uit van de standaarddienstverlening. Het streven is om ca 80 % van de omzet onder te gaan brengen in de standaard dienstverlening. Op deze manier wordt de interne administratieve last binnen de gemeente beperkt.

III STADSDELEN

Stadsdeel Loosduinen

In overleg met omwonenden is voor de speellocaties Cantateplein, Kleine Hout en Billie Hollidaystraat gestart met het maken van een herinrichtingvoorstel. Om de overlast van hangjongeren op het Cantateplein te beteugelen is samen met bewoners, de bewonersorganisatie Kom Loosduinen en de politie een overleg geweest over de aanpak. In mei 2010 is begonnen met de uitvoering van de kwaliteitsimpuls voor het bedrijventerrein ZKD (Zichtenburg, Kerketuinen, Dekkershoek), waarbij enkele knelpuntlocaties in de openbare ruimte worden opgeknapt. Tevens is uitvoering gegeven aan het in februari 2010 afgesloten convenant om het beheer en onderhoud van het bedrijventerrein op een hoger niveau te doen plaatsvinden. Voorts is op 12 mei het Keurmerk Veilig Ondernemen behaald. Op 29 mei is er, in het kader van ontmoeting, dialoog en participatie, in Nieuw Waldeck een ontmoetingsfestival voor alle wijkbewoners georganiseerd. In samenwerking met het Gemeentemuseum is het project “Een moment van geluk in ons Gemeentemuseum” uitgevoerd.

Stadsdeel Escamp

In diverse buurten van de krachtwijk ZuidWest zijn ondergrondse restafvalcontainers (ORAC's) in gebruik genomen. In het Melis Stokepark is een speelterrein gerealiseerd dat ook door mindervalide kinderen kan worden gebruikt. In het Zuiderpark is de stedelijke natuurspeelplaats aangelegd. Deze speelplaats is bedoeld om kinderen om een creatieve en avontuurlijke manier te laten spelen. Op 15 september wordt deze speelplaats officieel in gebruik genomen.

In het eerste half jaar van 2010 zijn drie meidengroepen opgericht en is voortgang geboekt met de activering van vrouwen via vrouwennetwerkvorming. In verschillende wijken is de groep van eenzame en geïsoleerde ouderen beter in beeld gebracht met behulp van een ouderen netwerk. Dit netwerk draagt, indien daar aanleiding voor is, ook zorg voor verwijzing naar hulp- en zorginstaties. Het project Ruimte voor uw idee heeft een groot aantal ideeën van bewoners opgeleverd die beogen de sociale en/of fysieke leefbaarheid in de verschillende wijken van Escamp te bevorderen. Bewoners zijn hiermee zelf, met minimale professionele ondersteuning, aan de slag gegaan.

Stadsdeel Segbroek

De buurtaanpak voor multi-probleem gezinnen in Segbroek is in samenwerking met het CJG en welzijnsorganisaties in het reguliere welzijnswerk ingebed voor de Heesterbuurt. In Regentes-Valkenbos is deze werkwijze op projectbasis gestart. In het kader van de intolerantie tussen ouderen en jongeren is het welzijnswerk op enkele pleinen begonnen om de discussie met bewoners aan te gaan. Verder zijn op het gebied van leefbaarheid diverse herinrichtingstrajecten gestart. Hierbij wordt zoveel als mogelijk de overlast voor bewoners en ondernemers beperkt. De kwaliteitsmeting straatreiniging, huisvuilinzameling, afvalbakken en glas en papierbakken heeft geleid tot een lichtere verbetering in de uitvoering. Uit de monitoring blijkt dat conform de afgesproken kwaliteitsniveaus wordt gewerkt.

Stadsdeel Scheveningen

In het voorjaar is begonnen met de werkzaamheden aan de Strandweg/boulevard (plan Morales). Als gevolg van de werkzaamheden is in het stadsdeel een groot aantal verkeersmaatregelen genomen (afsluitingen, omdraaien rijrichting) om de bereikbaarheid van het stadsdeel en de kuststrook te garanderen en de overlast voor inwoners tot een minimum te beperken. Het stadsdeel heeft op zeer drukke dagen verkeersregelaars ingezet voor een goede verkeersafwikkeling bij de parkeergarages in het kuststrookgebied.

In het kader van ‘Welzijn in de Wijk’ zijn met welzijnsorganisaties prestatieafspraken gemaakt, waarover zij zich regelmatig (schriftelijk) verantwoorden. Bij de totstandkoming hiervan zijn de bewonersorganisaties betrokken.

Stadsdeel Centrum

Ter voorbereiding van een kwaliteitsimpuls aan het van der Vennepark, is een samenspraak traject met de omwonenden en gebruikers van het plein georganiseerd. Daarbij zijn mensen actief die nog niet eerder in enige vorm van samenspraak betrokken zijn geweest. Op het Jacob van Campenplein is een nieuwe voetbalkooi geplaatst en voor de herinrichting van het Falkonahof en Anna Blamanplein zijn voorbereidingen getroffen. In Zeehelden is groot onderhoud uitgevoerd en verder zijn op diverse locaties bomen geplant, bloembakken geplaatst, graszoden aangelegd en het onderhoud aan groen uitgevoerd. In de Archipelbuurt zijn de bosjes van Repelaer opgeknapt.

Een projectmatige aanpak van jongerenoverlast is, in samenwerking met alle betrokken partners, gerealiseerd op vijf locaties. Voor de groep '12+-' vindt een inventarisatie van het aanbod plaats. In de Rivierenbuurt is de jongerenoverlast aangepakt. Om speelmogelijkheden te vergroten is in het oude Centrum een pannakooi geplaatst, die intensief wordt gebruikt.

In het kader van Welzijn in de Wijk wordt verder gestuurd op het organiseren van een vraaggericht aanbod, waarbij schaars beschikbare deskundigheid zo effectief mogelijk wordt ingezet. Daarnaast zal verder werk worden gemaakt van een efficiënt gebruik van welzijnsaccommodaties, met name door en voor zelforganisaties (sleutelgebruik). Hierbij is aangesloten bij lopende ontwikkelingen zoals die bij de campus Teniersplantsoen waarbij diverse partijen samen werken om de verschillende programma's goed op elkaar af te stemmen. Samen met de zelforganisaties zijn diverse activiteiten uitgevoerd met het doel hun achterban te betrekken bij de leefomgeving en bij de ontwikkelingen van hun kinderen. In het Zeeheldenkwartier is het Zeeheldenfestival gehouden. Dit werd goed bezocht.

Stadsdeel Laak

Fase drie van de herstructurering van Spoorwijk is opgeleverd. Op de aanpak van vervuiling op straat is extra ingezet. Specifieke locaties (bijv. Puntpark, A. Thijmplein, plein voor wijkcentrum Lipa) zijn integraal aangepakt. De gestelde kwaliteitsniveaus worden in de regel gehaald. Het Keurmerk Veilig Ondernemen is geëvalueerd, een nieuw plan van aanpak wordt opgesteld. Het vervangen van bomen heeft volgens plan plaats gevonden. Waar dat fysiek mogelijk was, zijn nieuwe bomen geplant. Op basis van de wijkperspectieven ('welzijn in de wijk') wordt gestuurd op een vraaggericht aanbod aan welzijnsactiviteiten. Efficiënt gebruik van bestaande welzijnsaccommodaties en het gebruik van alternatieve locaties (scholen, sport, zorg) zijn aandachtspunten voor de (nabije) toekomst.

Tientallen initiatieven van bewoners(organisaties), verenigingen e.d. zijn (financieel) ondersteund om de leefbaarheid, sociale samenhang en veiligheid in Laak te verbeteren. De straatvertegenwoordigers, Vorm Bij1 en HVV Laakkwartier zijn in dat verband goede voorbeelden. De projectmatige aanpak van overlast van (groepen) jongeren in drie wijken is in 2010 in nauwe samenwerking met de partners van start gegaan. In Spoorwijk zijn in overleg met de buurt sportvoorzieningen gerealiseerd in de Potgieterstraat. Achter sportveld 't Zandje is een kunstgrasveld aangelegd. In het Schipperskwartier is een nieuwe voetbalkooi aangelegd. In Laak- Noord wordt een Cruyff Court gerealiseerd. Verder heeft Theater Pierrot verscheidene culturele activiteiten voor de buurt georganiseerd.

Stadsdeel Haagse Hout

Rondom Emmapark in Bezuidenhout Midden is een bewonersavond georganiseerd om de vragen, klachten en ideeën van bewoners in de wijk op het gebied van leefbaarheid, welzijn, jeugd en burgerschap te inventariseren. Samen met bewoners zal het stadsdeel in de 2e helft van 2010 nadere invulling geven aan de uitkomsten.

Na de oprichting van het fietsdepot Haaglanden in april is gestart met de handhaving van chaotisch gestalde (wees)fietsen rond het Koningin Julianaplein voor het CS. Wijkpark de Horst is na overleg met bewoners en een school aantrekkelijker gemaakt door middel van het weghalen van sociaal onveilig groen en het aanleggen van een kruidentuin. Jongeren in Benoordenhout hebben in het kader van hun maatschappelijke stage, computerlessen gegeven aan ouderen in de wijk. Verder weten steeds meer jongeren in Mariahoeve en Bezuidenhout West de weg naar het jongerenwerk te vinden voor advies en begeleiding naar school en werk.

Stadsdeel Leidschenveen – Ypenburg

In Ypenburg is een open plan proces gestart om samen met bewoners, jongerenwerkers, eigenaars, winkeliers en ondernemers de uitstraling van het winkelcentrum te verbeteren. Conform planning heeft in juni 2010 de eerste pilot rond vermindering overlast hondenpoep plaatsgevonden. De eerste resultaten zijn bemoedigend. In Leidschenveen is in juni het Centrum voor gezondheid en Maatschappelijke Dienstverlening geopend. Daarmee is een eind gekomen aan de tijdelijke huisvesting van kinderopvang, welzijnswerk en huisartsen. Vanuit diverse bewonersgroepen zijn subsidieverzoeken ontvangen voor straatfeesten, verbeteringen in de buurt en culturele activiteiten.

IV BEDRIJFSVOERING

Personeelsbestand

De gemeentelijke bezetting bedraagt 7.086,2 fte FTE per 30 juni 2010. Dat is ruim 160 FTE meer dan in de jaarrekening 2009. Het verzuim (voortschrijdend jaargemiddelde) bij de gemeente Den Haag is eind juni 2010 5,0%. Ten opzichte van dezelfde periode in 2009 is dit een daling van 0,1% (gemiddeld verzuim juni 2009 was 5,1%; gemiddeld verzuim december 2009 was eveneens 5,1%). Het verzuim bij de gemeente is dus iets afgenomen, maar ligt boven de voor de gemeente berekende Verbaannorm¹ van 4,4%.

Met betrekking tot het aandeel vrouwen is het percentage verder gestegen naar 46,6 % eind juni 2010 (eind 2009 was dit percentage 44,5 %). Daarmee is de in het beleidsprogramma 'Ambitie voor Den Haag' aangegeven doelstelling van 44% gehaald.

Sinds de afschaffing van de Wet Samen is registratie van allochtonen en het voeren van een registratie en een streefcijferbeleid voor allochtonen niet meer verplicht. Het college heeft besloten om per 1 januari 2010 te stoppen met registreren.

Klachten

Volgens de Awb is een klacht een uiting van ontevredenheid over²:

- de taakuitvoering van de gemeente,
- de wijze waarop die taakuitvoering is georganiseerd,
- de producten van de gemeente,
- de wijze waarop een medewerker een burger heeft benaderd.

Het aantal klachten nam in de eerste helft 2010 enigszins toe. Vergeleken met dezelfde periode in 2009 met circa 4%. Het toenemende internetgebruik wordt door een aantal diensten als oorzaak gezien van de stijging. Via internet een klacht indienen is namelijk makkelijker dan schriftelijk.

Het percentage gegronde klachten blijft echter door de jaren heen ongeveer gelijk: omstreeks 45%.

Geregistreerde klachten gemeentebreed eerste helft 2010, 2009, 2008

periode	aantal	(deels)gegrond	ongegronde	ingetrokken /verholpen	overig*	nog in behandeling
eerste helft 2010	796	44%	34%	4%	5%	13%
eerste helft 2009	768	46%	27%	5%	4%	18%
eerste helft 2008	469	45%	27%	8%	4%	16%

* Dit betreft veelal klachten die voor een andere instantie zijn bedoeld. De diensten zenden deze door.

¹ Deze norm geeft een indicatie van een op termijn haalbaar verzuimniveau in de gemeente en houdt rekening met twee belangrijke verzuimvariabelen: leeftijd en werkkniveau.

² In het gangbare taalgebruik wordt de term klacht veel ruimer gebruikt. Zo komen er bij de gemeente, vooral bij Stadsbeheer, klachten binnen over zaken in de publieke ruimte die niet in orde zijn, bijvoorbeeld over zwerfvuil en graffiti. Dit zijn geen klachten in de zin van de Awb. Binnen de gemeente worden deze klachten "meldingen" genoemd.

Klachten verdeeld over de diensten

De publieksdiensten met uitzondering van de Openbare Bibliotheek ontvangen altijd meer klachten dan de andere diensten.

Klachten 1 jan. - 30 juni 2010

dienst	aantal ontvangen klachten	(gedeeltelijk) gegrond	ongegrond	ingetrokken/ verholpen	overig*	nog in behandeling
Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten	256	104	60	21	7	64
Dienst Publiekservice	210	109	73	7	0	21
Stadsbeheer	110	48	29	1	18	14
Stedelijke Ontwikkeling	26	6	17	0	0	3
Gemeentelijke Belastingdienst	131	31	80	3	14	3
Intern Diensten Centrum	7	5	0	0	1	1
Onderwijs, Cultuur en Welzijn	6	1	3	0	1	1
Bestuursdienst	47	32	13	0	2	0
Dienst Openbare Bibliotheek	3	1	1	1	0	0
Totaal	796	337	276	33	43	107

* Dit betreft veelal klachten die voor een andere instantie zijn bedoeld. De diensten zenden deze door.

Bij Publieksservice, Stadsbeheer en de Gemeentelijke Belastingdienst was sprake van een stijging van klachten in de eerste helft van 2010.

Echter bij de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten deed zich een daling voor.

De daling van 14% schrijft de dienst toe aan het beter functioneren van de sector Den Haag OpMaat. De kinderziekten van deze nieuwe afdeling blijken grotendeels te zijn overwonnen. Daarnaast daalde het aantal gegronde klachten met 15%.

De Gemeentelijke Belastingdienst meldt dat de stijging zich gelijkmatig voordeed over de diverse sectoren en schrijft deze toe aan het gemak van internet. Het aantal gegronde klachten daalde namelijk vergeleken met 2009 met 3%.

De stijging bij Publieksservice deed zich voor bij de sector Verkiezingen. In 2010 vonden er twee keer verkiezingen plaats (gemeente en Tweede kamer). Het aantal contacten met burgers is daardoor veel groter dan in jaren zonder verkiezingen. Het aantal gegronde klachten steeg ten opzichte van 2009 met 31%.

Stadsbeheer constateert dat de stijging voornamelijk door de sector Openbare verlichting tot stand kwam. Er traden als gevolg van het extreme winterweer meer kabelstoringen op dan in andere jaren. Daarnaast was er sprake van technische problemen met het meldingsysteem. De klachten hadden betrekking op de afhandeling van meldingen. Het aantal gegronde klachten steeg met 15%.

Aard klachten

Klachten hebben een diverse achtergrond. De tabel bevat de verschillende klachtaarden.

Aard van de gegronde en ongegronde klachten gemeentebreed 2010/2009/2008

	eerste helft 2010	eerste helft 2009	eerste helft 2008
1. onzorgvuldigheid	32%	31%	35%
2. te laat/traag	15%	24%	16%
3. procedure	21%	17%	16%
4. rechtmatigheid	3%	2%	4%
5. informatieverstrekking	11%	10%	10%
6. bejegening	15%	15%	17%
7. overig	3%	1%	2%
Totaal	100%	100%	100%

Er is sprake van enige verschuiving tussen de klachtaarden in 2010 en 2009. De klachten over 'te laat/traag' namen af en de klachten in de categorie 'procedure', 'rechtmatigheid' en 'informatieverstrekking' stegen enigszins.

Afhandelingstermijnen

Voor de gehele gemeente geldt dat in de eerste helft van 2010 89% van de klachten binnen de wettelijke termijn werd afgehandeld. Dit betekent een achteruitgang van 4% ten opzichte 2009.

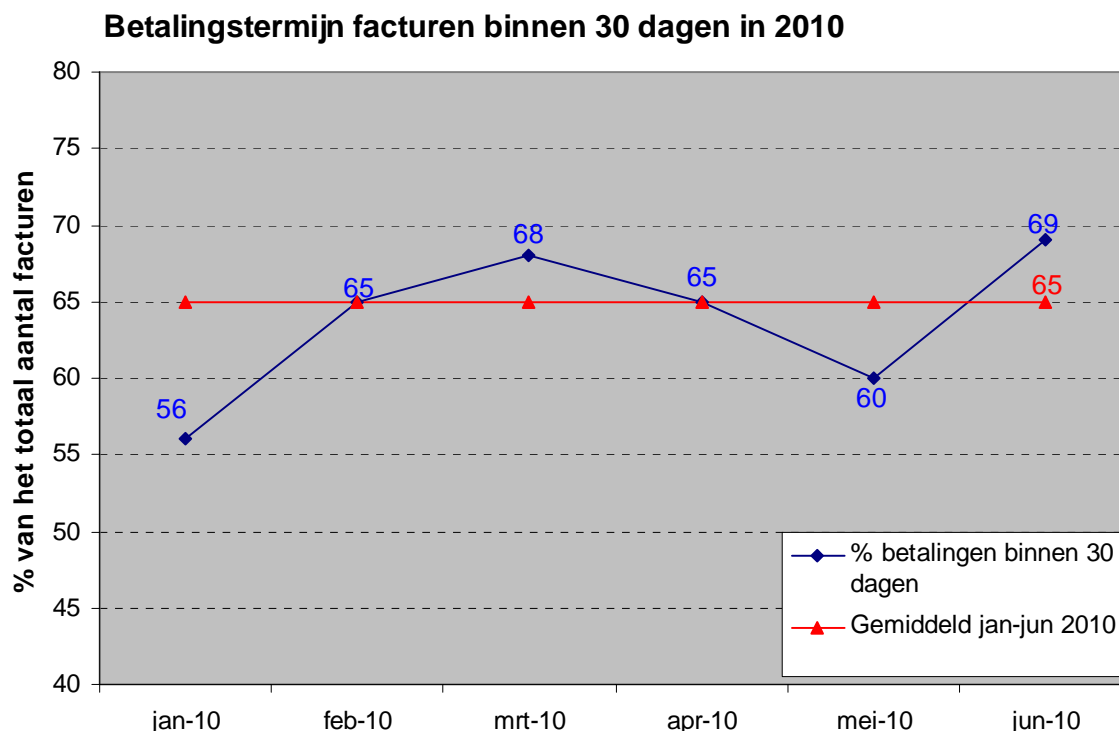
Behaalde wettelijke afhandelingstermijn gemeentebreed

	% binnen wettelijke termijn
eerste helft 2010	89%
eerste helft 2009	93%
eerste helft 2008	87%

De vier diensten die hier vooral verantwoordelijk voor waren, zijn de Gemeentelijke Belastingdienst 1,2%, Publieksservice 0,9%, Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten 0,8% en de Bestuursdienst 0,7%. De overige diensten waren verantwoordelijk voor de resterende 0,4%.

Betaaltermijn facturen

De gemeente betaalde over de eerste zes maanden van 2010 gemiddeld 65% van de facturen binnen 30 dagen. In onderstaand overzicht vindt u per maand het percentage betaalde facturen binnen 30 dagen in het blauw. De rode constante lijn staat voor het gemiddelde percentage factuurbetalingen binnen 30 dagen gedurende de eerste zes maanden van 2010.

De score van 65% is een verbetering ten opzichte van de score van 58% in 2009. In 2009 eindigden de laatste drie maanden met relatief hoge scores: 67% (oktober), 67% (november), 70% (december). Omdat het toen om veel facturen ging, heeft dat zwaar mee gewogen in de totaalscore van 2009. Het niveau van eind 2009 is helaas niet doorgezet in 2010. De maandresultaten voor betalingen binnen 30 dagen zien er voor het eerste half jaar van 2010 is als volgt uit: januari: 56%, februari: 65%, maart: 68%, april: 65%, mei: 60%, juni: 69% (voor juli 2010 is de score verder verbeterd naar 73%).

Wat opvalt, is dat in maanden januari en mei laag wordt gescoord met relatief weinig betaalde facturen, terwijl in de maanden maart en juni goed gescoord wordt met relatief veel betaalde facturen. De afgelopen maanden zijn enkele reacties ontvangen op de wijze waarop de betaalsnelheid bepaald wordt. Er zijn opmerkingen te plaatsen bij de berekeningswijze van de gepresenteerde percentages. Het meest aansprekende voorbeeld is dat er geen rekening wordt gehouden met facturen waarvan een langere betaal termijn dan 30-dagen is afgesproken. Het is niet bekend wat dit voor effect heeft op de gepresenteerde percentages maar de verwachting is dat de invloed hierop niet substantieel is.

Enkele voorbeelden waarbij facturen de 30 dagen betaaltermijn overschrijden:

- Betwiste en onduidelijke facturen.
- Subsidiefacturen waarop conform overeenkomst deelbetalingen worden gedaan worden in het financiële systeem pas aangemerkt als afgedaan bij de slotbetaling.
- Noodzakelijke handelingen voor de betaal- registratie in het financiële systeem worden pas later verricht, waardoor de betaaldatum in later is dan de werkelijke betaaldatum op het bankafschrift (incassofacturen en handmatige betalingen).

Extra onderzoek betaaltermijn tussen 30 en 45 dagen

De gemeente heeft ook voor het eerste halfjaar 2010 de betaaltermijn van de facturen geanalyseerd tussen 30 en 45 dagen. De betalingen van de facturen binnen 45 dagen laat een verbetering zien ten opzichte van 2009:

- In 2009 werd 76% van de facturen binnen 45 dagen betaald.
- In het eerste half jaar 2010 werd 83% van de facturen binnen 45 dagen betaald.

Conclusie

Ook in het eerste halfjaar van 2010 is het streven om de facturen binnen 30 dagen te betalen niet gehaald. Wel is geconstateerd dat na 45 dagen 83% van de facturen is betaald. Een reden waarom de facturen niet binnen 30 dagen betaald worden kan zijn dat het proces van inkooporder tot betaling toch niet optimaal verloopt. Uit gesprekken met gemeentelijke diensten blijkt wel dat er zeer veel aandacht is voor het proces van inkooporder tot betaling. Daarnaast rapporteren diensten ook periodiek aan hun management.

In het tweede halfjaar van 2010 gaat de Centrale Treasury verder in gesprek met de diensten over de behaalde maandresultaten. Ook wordt er geïnventariseerd wat nu nog de belemmeringen zijn voor een efficiënte betaling van facturen en hoe deze belemmeringen (mogelijk) kunnen worden weggenomen. Bezien moet worden of eventuele oplossingen meegenomen kunnen worden in de uniformering van het financiële systeem. Daarnaast zal gekeken worden of de huidige berekeningswijze (percentage) van de betaalsnelheid nog verfijnd kan worden.

Oprichting dienst Publiekszaken

Per 1-1-2010 is de nieuwe dienst Publieksservice van start gegaan. Deze dienst bestaat uit de voormalige dienst Burgerzaken, het Gemeentelijk ContactCentrum (voorheen onderdeel van de dienst Stadsbeheer) en de onderdelen Content Management Organisatie en Internet & Intranet (voorheen van de Bestuursdienst). Dit is een eerste stap op weg naar een volwaardige dienst Publiekszaken. Hierin plaatsen we de gemeentelijke frontoffice: het KlantContactCentrum, bestaande uit de kanalen Click (www.denhaag.nl), Call (14070) en Face (de gemeentelijke loketten). De huidige gemeentelijke Belastingdienst en het onderdeel Deconcentratie van de Bestuursdienst zullen ook deel uitmaken van de nieuwe dienst Publiekszaken. Binnen de nieuwe dienst Publiekszaken wordt voldoende beleidscapaciteit vrijgemaakt om de Haagse dienstverlening continue en krachtig te blijven verbeteren. Er ligt een blauwdruk, waarin de hoofdstructuur van de nieuwe is vastgesteld. Om een goede start per 1-1-2011 mogelijk te maken, zal in de komende periode nog veel werk verzet moeten worden. Om dit proces in goede banen te leiden, zijn kwartiermakers benoemd. Zij zijn onder meer belast met een tijdige nadere uitwerking van onderliggende taken en functies. De grootste aanpassingen worden overigens verwacht bij het nieuw op te zetten onderdeel bedrijfsvoering. Randvoorwaarde is dat het niveau en de kwaliteit van de dienstverlening van alle betrokken diensten gehandhaafd blijft en waar mogelijk verbeterd wordt.

V ACTUALISATIE GRONDEXPLOITATIE

De Gemeente Den Haag voert een actieve grondpolitiek. Dit betekent op hoofdlijnen dat de gemeente grondposities verwerft, het bouwprogramma formuleert en de bouwgrond uitgeeft aan ontwikkelaars of corporaties. Alle bijbehorende kosten en opbrengsten worden verrekend via de gemeentelijke grondexploitatie. Indien sprake is van aanzienlijke risico's dan zoekt de gemeente een of meerdere partners voor een samenwerkingsverband, zodat de risico's gespreid kunnen worden. In dit Concernbericht wordt door de Dienst Stedelijke Ontwikkeling, op basis van de vigerende beheerregels, gerapporteerd over eventuele afwijkingen in de saldi van de lopende grondexploitaties welke zich in het afgelopen half jaar hebben voorgedaan.

Voor de uitvoering van de actieve grondpolitiek zijn kaderstellingen geformuleerd. De belangrijkste kaders zijn neergeschreven in de nota Grondbeleid, de nota Uitgiftebeleid 2008-2009, de nota Vastgoedmanagement en het Nieuw Haags Gronduitgiftesysteem. Deze zijn in 2010 toegepast bij de totstandkoming en uitvoering van de grondexploitaties.

In de planning en controlcyclus worden alle operationele grondexploitaties bijgewerkt aan de hand van de laatste inzichten van fasering en financiële en programmatische uitgangspunten. Deze actualisatie vindt plaats op basis van projectbeslissingen die in de periode ervoor zijn genomen.

IpSO

Op dit moment wordt nog gewerkt aan de actualisatie van het Investeringsprogramma Stedelijke Ontwikkeling (IpSO). De keuzes die met het IpSO aan de raad worden voorgelegd, kunnen grote effecten op lopende grondexploitaties hebben. Deze keuzes en de effecten daarvan zullen samen met het IpSO aan de raad worden voorgelegd. Deze effecten zijn dus niet in deze rapportage verwerkt.

Verschillenverklaring operationele grondexploitaties

In het Concernbericht 2010 wordt verslag gedaan over de gevolgen voor de wijziging van projectsaldi. Voor de saldi met een significant verschil ten opzichte van het laatst vastgestelde saldo is een verschillenverklaring opgenomen. De laatste vastgestelde stand is de stand zoals die in een vorig bestuurlijk besluit is vastgelegd, zoals de Jaarrekening, het Concernbericht of een expliciet besluit over een projectdocument of herziening. Autonome mutaties hoeven, conform de beheerregels, niet te worden verklaard. Deze mutaties zijn van gemeentewege niet beïnvloedbaar, zoals de stijging van de rente- en prijspeilindexering.

De huidige Beheerregels schrijven voor, dat een verschillenverklaring dient te worden opgesteld wanneer het laatst vastgestelde projectsaldo moet meer dan €250.000 of meer dan 10% afwijkt van het saldo per 1 juli 2010. Bij toepassing van de Beheerregels zijn 44 van de 113 projecten voorzien van een verschillenverklaring.

In het overzicht 'NCW-standen operationele grondexploitaties Concernbericht 2010' is de ontwikkeling van de saldi van de positieve en negatieve per project weergegeven. Het overzicht geeft per project het verschil tussen de stand van de Jaarrekening 2009 (1 januari 2010) en de stand per Concernbericht 2010 (1 juli 2010). Vervolgens is aangegeven of op grond van de beheerverordening, het project verklaard moet worden.

Voor operationele grondexploitaties welke een negatief projectsaldo hebben is de Voorziening Negatieve lopende Plannen MPG (rv 95/1996) ingesteld. Het tekort in de grondexploitaties wordt opgevangen door deze voorziening.

Leeswijzer

Eerst volgt een toelichting op de verschillen tussen de stand van de Jaarrekening 2009 en die van het Concernbericht 2010. Er wordt op hoofdlijnen ingegaan op de oorzaken van de verschillen. Daarna worden de ontwikkelingen van alle grondexploitaties aangaande volume van de kosten en opbrengsten en de cashflow toegelicht. Vervolgens wordt een toelichting gegeven over de ontwikkeling van het weerstandsvermogen Reserve Grondbedrijf. In bijlage E is een actuele stand opgenomen van de lopende grondexploitaties. Ook is in deze bijlage per grondexploitatie de verschillenverklaring opgenomen als daartoe op grond van de beheersregels aanleiding is.

Verschillenverklaring operationele grondexploitaties op hoofdlijnen

Het totaal geprognosticeerde saldo van alle operationele projecten bij elkaar opgeteld (zowel projecten met een positief en een negatief saldo) bedraagt bij het Concernbericht 2010 €126,8 mln. negatief. Dit is een verschil met de Jaarrekeningstand (01-01-2010) van €5,4 mln. positief. Het verschil tussen de stand Concernbericht 2010 en de laatst vastgestelde stand (incl. nieuwe projecten en herzieningen) bedraagt €7,4 mln.

NCW saldo projecten Jaarrekening 2009	1-1-2010	€132,2 mln.	negatief
NCW saldo projecten laatst vastgestelde stand (incl. nieuwe projecten en herzieningen)	1-1-2010	€134,2 mln.	negatief
		€	
NCW saldo projecten Marap 2010	1-7-2010	126,8 mln.	negatief
Vershil NCW		€ 7,4 mln.	positief

Het verschil van €7,4 mln. NCW is opgebouwd uit de volgende elementen:

Nieuwe en herziene projecten

In de eerste helft van 2010 zijn er geen grondexploitaties operationeel geworden. Voor het project Den Haag Nieuw Centraal is een partiele herziening opgesteld. Het saldo per 01-01-2010 was €6,7 mln. NCW Negatief en telt na de herziening €8,7 mln. NCW Negatief.

Overige projecteffecten

De overige projecteneffecten bedragen €7,4 mln. NCW positief. De €7,4 mln. is opgebouwd uit €11,8 mln. positieve verschillen en €4,4 mln. negatieve verschillen. De effecten worden veroorzaakt door:

- Reguliere risico's en kansen binnen het vastgestelde plankader die een negatief of positief effect hebben gehad op de grondexploitaties. Per saldo heeft dit over alle operationele grondexploitaties een positief effect gehad van 4,9 mln. Dit effect ontstaat vooral door grote vrijval van kosten in o.a. de projecten E-146 De Verademing (park), E-198 Koppen Beeklaan en K-51 (Viljoen-/Pieterburgstr 1° NWB). Daarnaast zijn er in diverse projecten ook tegenvallers ontstaan zoals in K-256 Bedrijventerrein Uitenhagestraat en C-87 Rivierenbuurt.
- Stofkam operatie afgesloten plannen in de (afgesloten) verzamelplannen tot en met 2005. Er is een inventarisatie gemaakt van de mogelijke vrijval in restantbegrotingen en budgetten binnen deze plannen. Deze restanten zijn vervolgens uit de plannen verwijderd en dit heeft een positief effect van €2,5 mln. opgeleverd. Een nadere toelichting is per project beschikbaar in de bestuurlijke verschillenverklaringen.

Plankosten

Op totaalniveau zijn de plankosten in de stand Concernbericht 2010 circa €172 mln. (bestaande uit realisatie t/m 2010 €125 mln., restant begroting €47 mln.). Dit is een stijging van circa 1,5 mln. ten opzichte van de stand per 01-01-2010³. In de eerste helft van 2010 is een bedrag van €6,0 mln. aan plankosten gerealiseerd. Circa €1,7 mln. hiervan heeft te maken met de plankosten van december 2009. Deze zijn (in verband met de jaarafsluiting) pas in 2010 in de plannen geboekt. De hierboven genoemde stijging van het totaal aan plankosten is onderdeel van de eerder genoemde verschillen in de projecten. Voor een aantal projecten waren de resterende plankosten onvoldoende voor de voortgang van het project en is de begroting opgehoogd. Een nadere toelichting is per project beschikbaar in de bestuurlijke verschillenverklaringen.

---

³ In de Jaarrekening 2009 was een totaalbedrag van €173 mln. aan plankosten vermeld. Dit is de stand per 31-12-2009. Het verschil met de 01-01-2010 stand heeft te maken met afgesloten plannen en autonome mutaties.

LO-62 Madestein

Het project LO-62 Madestein behoeft een extra toelichting. Begin 2010 is Madestein een PPS geworden door de overeenkomst tussen de gemeente en de VOF Madestein, bestaande uit Bouwfonds en Synchron. Echter het project is nog niet administratief afgewikkeld. Dit zal met de jaarrekening 2010 gaan gebeuren. Dan zal het operationele project worden afgesloten. De stand waarmee we tijdens deze marap rekening houden is derhalve de stand per 01-01-2010 (i.p.v de 01-07-2010 stand) omdat deze stand de PPS stand van het project vertegenwoordigd. In 2010 zijn €24,0 mln aan uitgifteopbrengsten gerealiseerd in dit project. Dit bedrag maakt echter geen onderdeel uit van het overzicht met realisaties in 2010 in onderstaande paragraaf over de ontwikkelingen van de operationele grondexploitaties. Dit neemt niet weg dat er wel degelijk uitgifteopbrengsten zijn gerealiseerd in Madestein in de eerste helft van 2010 (na het sluiten van de PPS-overeenkomst).

Ontwikkeling operationele grondexploitaties

Het totaal volume van alle kosten en opbrengsten is in de eerste helft van 2010 gedaald tot €3.129 mln. Hiervan is reeds ca. 58 % van gerealiseerd t/m 01-07-2010 (€1.841 mln.).

Totaal	JR 2009	Marap 2010	Vershil
Kosten	1.621	1.612	-9
Opbrengsten	1.519	1.517	-2
NCW	-132*	-127	5
Totaal omzet bedragen in mln.	3.140	3.129	-11

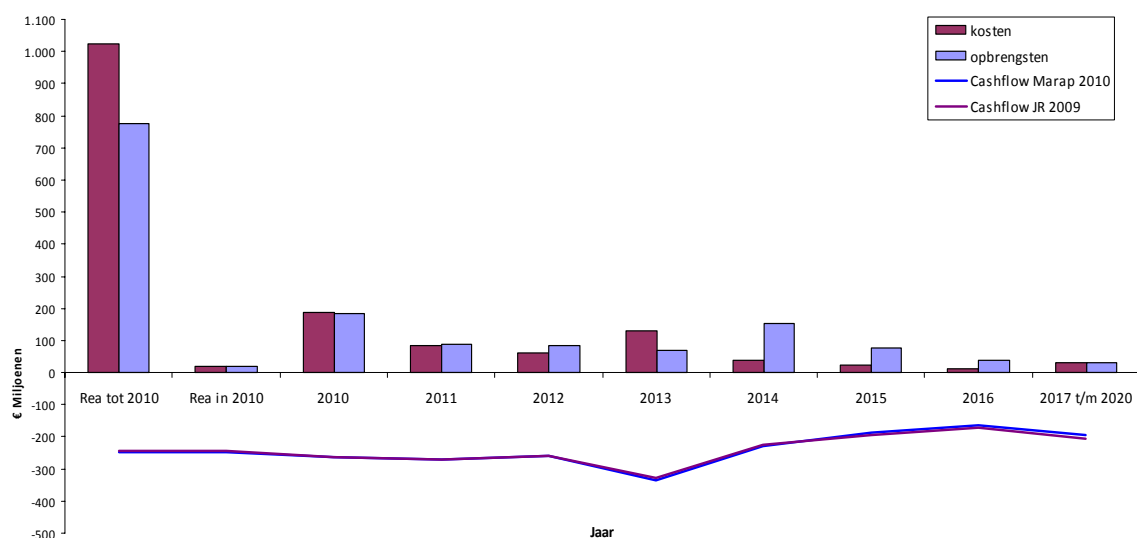
* exclusief KJ-Plein

Cashflow operationele grondexploitaties

De onderstaande grafiek geeft de gerealiseerde en geprognosticeerde kosten en opbrengsten weer voor alle operationele grondexploitaties o.b.v de cijfers van het Concerbericht 2010.

Tevens geeft de grafiek de cashflow (oftewel de meerjarige ontwikkeling van de Onder Handen Werkstand van alle operationele grondexploitaties) weer. De blauwe lijn is de geprognosticeerde cashflow van een half jaar geleden bij de Jaarrekening 2009, de rode lijn is de geprognosticeerde cashflow cf. de huidige Marap stand.

De grafiek laat het beeld zien van een 'boeggolf' aan kosten en opbrengsten die jaarlijks worden doorgeschoven. Omdat er nog geen signalen zijn dat de vastgoedmarkt in 2011 verbetert, is de kans groot dat de 'boeggolf' volgend jaar weer wordt doorgeschoven.

De verticale kolommen in de grafiek geven de kosten en opbrengsten die gerealiseerd⁴ en of geprognosticeerd⁵ zijn.

De cashflowstand bij zowel het Concernbericht als de Jaarrekening is het afgelopen jaar ongeveer gelijk gebleven: ca. €250 mln. Negatief. De grafiek laat tevens zien dat in 2010 €21 mln. aan kosten zijn gerealiseerd en €20 mln. aan opbrengsten zijn gerealiseerd. Per saldo is er minder gerealiseerd dan was geprognosticeerd bij de Jaarrekening 2009. Aan de opbrengstenkant was bij de Jaarrekening € 233 mln. geprognosticeerd waarvan 9% is gerealiseerd. Aan de kostenkant was bij de Jaarrekening € 243 mln. geprognosticeerd waarvan 9% is gerealiseerd.

Toelichting op verwachting Jaarrekening versus Realisatie Marap (bedragen * €1 mln.)

	JR2009 01-01-2010 Prognose jaarschijf 2010	Marap 2010 01-07-2010 werkelijke realisatie jaarschijf 2010	Vershil	
Opbrengsten				
Gronduitgifte	€ 154	€ 15	€ 139	10%
Overige opbrengsten	€ 51	€ -	€ 51	0%
Subsidies	€ 28	€ 5	€ 23	18%
Totaal	€ 233	€ 20	€ 212	9%
Kosten				
Verwerving	€ 33	€ 2	€ 31	6%
Vastgoed beheer	€ -	€ -	€ -	0%
Sloopwerken	€ 7	€ 1	€ 6	14%
Bodem	€ 10	€ 1	€ 9	10%
CTW	€ 98	€ 11	€ 87	11%
Plankosten	€ 25	€ 6	€ 19	24%
Overige kosten	€ 66	€ -	€ 66	0%
BTW	€ 1	€ -	€ 1	0%
Jaarrekening	€ 3	€ -	€ 3	0%
Totaal	€ 243	€ 21	€ 222	9%

In bovenstaande tabel staat een totaal aan plankosten voor 2010 van €25 mln. opgenomen. De interne plankosten conform de sturbegroting bedragen €14 mln. De resterende €11 mln. is voor externe plankosten zoals inhuur en communicatie

Hierna volgt het overzicht 'NCW-standen operationele grondexploitaties Marap 2010'. In paragraaf 6 volgt een verschillenverklaring

⁴ Rea tot 2010: betreft de gerealiseerde kosten en opbrengsten tot 1-1-2010

Rea in 2010: betreft de gerealiseerde kosten en opbrengsten in boekjaar 2010

⁵ Jaarschijven 2010 e.v. : betreft de geprognosticeerde kosten en opbrengsten

Weerstandsvermogen Reserve Grondbedrijf per 1/7/2010

In het overzicht 'NCW standen van alle operationele grondexploitaties Marap 2010' zijn alle operationele grondexploitaties weergegeven. De ontwikkeling van de saldi van de positieve en negatieve grondexploitaties zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 2: Cumulatief plansaldo negatieve en positieve grondexploitaties

Stand	Positieve grondexploitaties	Negatieve grondexploitaties
Jaarrekening 2009 stand 1-1-2010	55.054.000	-189.490.000
Marap 2010 stand 1-7-2010	60.647.000	-187.479.000
Vershil	5.593.000	2.011.000

Op grond van dit voorzichtigheidsbeginsel c.q. de rekenregels dient het verschil op het cumulatieve saldo per 1-1-2010 te worden opgesplitst in een winstprognose en een bijdrage aan de voorziening voor de negatieve plansaldi:

de daling van het totale tekort van alle negatieve grondexploitaties – in totaal €2,0 mln. – zal vanuit de VNP gedoteerd worden aan de RGB;
de toename van de geprognoseerde winst bedraagt €5,6 mln. Het voorzichtigheidsprincipe schrijft echter eveneens voor dat winsten pas genomen mogen worden als deze gerealiseerd zijn. Deze winsten worden dus nog niet meegenomen in de vaststelling van de omvang van de Reserve Grondbedrijf dan wel de Voorziening Negatieve Plannen.

Het saldo van de verschillen in de positieve en negatieve grondexploitaties komt €0,2 mln. hoger uit dan het eerder genoemde verschil van €7,4 mln. Dit heeft te maken met het feit dat in de VNP stand van 01-01-2010 (- 189.490) een bedrag van €0,2 mln. is opgenomen op last van de GAD. Dit in verband met de verschillen tussen EOS en PKS. Dit bedrag komt echter niet terug in de plannen.

Cf. de bedrijfseconomische opzet Grondbedrijf (rv 95/1996) is het uitgangspunt dat verliezen gedekt moeten worden zodra deze bekend zijn, terwijl winsten pas worden genomen als deze daadwerkelijk gerealiseerd zijn. Dit betekent dat voor de negatieve mutatie op een negatieve grondexploitatie een dotatie aan de Voorziening Negatieve Plannen moet worden gedaan of dat aanvullende dekking moet worden vastgesteld. Voor negatieve mutaties op positieve grondexploitaties hoeven echter geen voorzieningen te worden getroffen. Dit gebeurt pas wanneer het saldo onder de €0 komt.

Stand Reserve Grondbedrijf per 1-7-2010

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de ontwikkeling van de Reserve Grondbedrijf over de helft van het boekjaar 2010. De reserve Grondbedrijf is per 1 januari 2010 (na resultaatbestemming) vastgesteld op €42,6 mln. In onderstaand overzicht is de huidige stand van de reserve per 30 juni 2010 (stand marap, na resultaatbestemming) opgenomen. De stand van de Reserve Grondbedrijf per 30 juni 2010 is €39,6 mln.

Omvang Reserve Grondbedrijf (na resultaatbestemming)

Bedragen in mln. €	Jaarrekening 2009	Marap 2010
Stand per 01-01	59,2	42,6
Risico negatieve plannen 1)	-10,5	0,8
Afsluiten positieve plannen	5,0	0,0
Afdracht resultaat 2)	-4,1	-4,1
Overige mutaties 3)	-7,0	0,3
Stand	42,6	39,6

Toelichting mutaties Reserve Grondbedrijf in de eerste helft van het boekjaar 2010:

Ad 1) Reguliere risico's negatieve plannen (€0,8 mln. positief)

In de 1e helft van 2010 hebben zich voor €0,8 mln. aan reguliere positieve risico's plaatsgevonden op de negatieve plannen. Hiervoor wordt nu een bedrag van €0,8 mln. vanuit de Voorziening Negatieve Plannen gedoteerd aan de Reserve Grondbedrijf.

Ad 2) Resultaatafdracht (€4,1 mln. negatief)

Besloten is dat het Grondbedrijf aan het concern een jaarlijkse resultaatafdracht uitkeert ter waarde van €4,1 mln.

Ad 3) Overige mutaties (€0,3 mln. positief)

De volgende overige mutatie wordt verrekend met de Reserve Grondbedrijf:

Erfpacht

In de baten erfpacht die volgens de limitatieve lijst ten gunste van het concern zijn gekomen, is ook het resultaat verkoop bloot eigendom opgenomen. Volgens RV 19/2008 dient een gedeelte van dit bedrag gedoteerd te worden aan de Reserve Grondbedrijf (€0,3 mln.)

Voorstellen Financiële versterking RGB: directe maatregelen

In de brief 'Financiële versterking Reserve Grondbedrijf' (RIS 172208) en in het MPG 2010 (RIS 173759) zijn maatregelen gepresenteerd die op de RGB op korte er lange termijn een positief effect hebben. Om de RGB op korte termijn op een acceptabele hoogte te krijgen worden de volgende directe maatregelen voorgesteld.

Voor wat betreft de directe maatregelen wordt over de financiële effecten/resultaten van de 'Stofkamoperatie' en het 'Toetsen woonrijpmaken' gerapporteerd. Er is bij deze maatregelen geen sprake van het wijzigingen van kaders. Deze maatregelen worden nu zonder verdere besluitvorming uitgevoerd.

Stofkamoperatie (effect €4 mln.).

Door de operationele projecten wordt de stofkam gehaald. Daarbij wordt gezien in hoeverre er begrotingsposten simpelweg vrijvallen ten gunste van de RGB omdat ze niet meer uitgevoerd worden. Dit betekent dat de vrijval gedoteerd kan worden aan de RGB. In het MPG is de stofkamoperatie in

het '4-jarig perspectief ontwikkeling RGB' opgenomen in de jaren 2010 en 2011: €2 mln. per jaarschijf.

In het eerste half jaar van 2010 is hiervan €2,5 mln. gerealiseerd. De resultaten zijn verwerkt in de grondexploitaties.

Toetsen woonrijpmaken (effect €10 mln.).

Tot en met 2020 is er nog circa €100 mln. kosten begroot voor het woonrijpmaken van projecten.

Denkbaar is te besluiten tot een taakstellende opgave om hier tot 10% op te 'bezuinigen' binnen de vastgestelde kaders. Dit betekent dat de vrijval gedoteerd kan worden aan de RGB. In het MPG is de stofkamoperatie in het '4-jarig perspectief ontwikkeling RGB' opgenomen in de jaren 2010 en 2011: €5 mln. per jaarschijf.

In het eerste half jaar van 2010 is hieraan gewerkt. Er zijn nog geen resultaten te melden.

In het MPG is ook besluitvorming gevraagd over de directe maatregelen 'Herlabeling reserve strategische aankopen structuurvisie' (€13 mln.) en het doteren van de 'afkoopsommen erfpachtopbrengsten' (€3,5 mln.) aan de RGB. De herlabeling ook nog niet verwerkt in de stand van de RGB.

Bandbreedte weerstandsvermogen

In de Meerjaren Prognose Grondbedrijf 2010 (MPG) is voor het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen van de Reserve Grondbedrijf een risico-analyse uitgevoerd (op basis stand operationele grondexploitaties 1-1-2010). De analyse heeft betrekking op de veertig belangrijkste bestuurlijk vastgestelde grondexploitaties die samen 94% van de nog te realiseren kosten en opbrengsten bevatten. Voor de algemene risico's is een korte markt- en beleidsanalyse uitgevoerd voor de functies wonen, bedrijven en kantoren. Voor de projectspecifieke risico's is een scan uitgevoerd aan de hand van de elementen tijd, geld en inhoud. Het benodigde weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een bandbreedte en komt uit op €77,4 mln. tot €89,9 mln. De Reserve Grondbedrijf bevindt zich niet meer binnen de bandbreedte van het berekende weerstandsvermogen .

De stand van de Reserve Grondbedrijf ligt onder de minimale waarde van de risicobandbreedte (€77,4 mln.). De Reserve Grondbedrijf valt daarmee buiten de becijferde bandbreedte. De financiële risicobuffer voor het Grondbedrijf is onvoldoende van omvang om mogelijke fluctuaties van de financiële resultaten in de toekomst op te kunnen vangen.

Het Grond- en Ontwikkelingsbedrijf wordt ingezet bij de ontwikkelingen waar de markt het laat afweten of waar de gemeente wil ingrijpen, bijsturen of voorwaarden wil scheppen om ruimtelijke investeringen op gang te brengen. Een gezonde financiële basis is hiervoor noodzakelijk.

De Reserve Grondbedrijf moet daarom te allen tijde in voldoende mate kunnen blijven functioneren als risicobuffer bij operationele grondexploitaties over een meerjarenbegroting. Aanwending van de Reserve Grondbedrijf dient daarom gecompenseerd te worden met maatregelen. Deze maatregelen moeten er toe leiden dat de reserve binnen afzienbare tijd weer wordt opgebouwd tot aan het niveau van het minimum benodigd weerstandsvermogen. Het MPG zal hierop jaarlijks monitoren.

In het Concernbericht vindt u de totaalijst van de deelprojecten en de daarbij horende bestuurlijke verschillenverklaring

BIJLAGE A BEGROTINGSWIJZIGINGEN 2010

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
01 Gemeenteraad	Actualisatie afschrijvingen & ontrr activares ROR	5.000-	-	-	5.000-	0
	Raming rente vaste activa ROR	7.000	-	-	-	7.000
	Op 0 stellen van ontrr uit activares. ROR	-	-	-	33.000-	33.000
	Wijziging kostendragers Ombudsman	492.000	-	-	5.000	487.000
	Actualisatie BR Opkomst verkiezingen	7.000	-	-	7.000	0
	Verkiezingsavond	125.000	-	-	125.000	0
	Extra mankracht Rekenkamer	7.000	-	-	7.000	0
	Dotatie aan voorziening wachtgelden vm raadsleden	270.000	-	-	-	270.000
	Opheffen BR Onderzoek en Enquete	11.000	-	11.000-	77.000	-77.000
	Verwerking aanpassing IDC Tarieven 2010-2014	7.000-	-	-	-	-7.000
	Nacalculatie trend 2010 ROR	19.000-	-	-	-	-19.000
	Totaal 01 Gemeenteraad		888.000	-	11.000-	183.000
02 College & bestuur	Actualisatie afschrijvingen en onttrekkingen BSD	1.000-	-	-	1.000-	0
	Terugdraaien onttrekkingen afschrijvingreserves	-	-	-	1.353.000-	1.353.000
	Raming rente op activa	203.000	-	-	-	203.000
	Overheveling HHC naar Bureau Internationale Zaken	280.000-	-	-	-	-280.000
	POI opvoeren salarisbudget Architectuur & toezicht	10.000-	-	-	-	-10.000
	Aanpassing bijdrage Min van BZK voor Talent KRW	39.000-	39.000-	-	-	0
	Afdracht overhead diverse functies BSD	87.000	-	-	-	87.000
	Opbouw Programmabureau strategie	552.000	134.000	-	-	418.000
	Actualisering Voorziening FPU+	7.000	7.000	-	-	0
	Herverdeling salarisbudgetten Deco	63.000-	-	-	-	-63.000
	Overheveling salarisbudget medew. Bedrijfsbureau	-	-	-	-	0
	Actualiseren begroting BR DHIS	259.000-	-	-	-	-259.000
	Actualisatie Bestemmingsreserves personeelsgebied	410.000	298.000	298.000	410.000	0
	Onttrekking middelen Huisstijl uit DCR BSD	150.000	-	-	150.000	0
	Actualisatie project Webgis	300.000-	-	80.000	220.000-	0
	BR Concernbrede ICT-systemen t.b.v. Notadokter	140.000	-	-	140.000	0
	Project Team Beheer Services	137.000	-	137.000	274.000	0
	Actualisatie BR Concernbrede ICT-systemen	6.033.000	-	7.176.000	13.209.000	0
	Kernregistraties	909.000	-	2.154.000	3.063.000	0
	Actualiseren begroting Fonds Publieksdiensten	141.000	-	-	141.000	0
	Fiber to the Home	1.334.000-	-	-	1.334.000-	0
	Actualisatie kapitaallasten	151.000	151.000	-	-	0
	Verhogen voorziening wachtgeld oud-wethouders	235.000	-	-	-	235.000
	Opheffen BR Standbeelden Thorbecke en Juliana	400.000-	-	-	-	-400.000
	Opheffen BR VEB 10 stappenplan	15.000-	-	-	70.000	-85.000
	IDC tarieven 2010-2014 (conform 2009)	590.000-	-	-	-	-590.000
	Overdracht CMO en bureau I&I naar DPS	2.949.000-	1.020.000-	-	-	-1.929.000
	Overdracht balies (Face) naar DPS	119.000-	-	-	-	-119.000
	Overheveling naar DPS voor 'Uitrol face'	212.000-	-	-	212.000	-424.000
	Afbouw ResidentieNet binnen NieuwDenHaag.nl	200.000-	-	-	-	-200.000
	Tripleforms fase 2 van BSD naar DPS	-	-	-	126.000	-126.000
	Overheveling tijdelijk beheer Webgis naar DSB	-	-	-	155.000	-155.000
	Overdracht naar DSB Migratie naar Webgis	-	-	-	657.000	-657.000
	Overdracht KC EOS van BSD naar IDC	5.024.000-	-	-	-	-5.024.000
	Overdracht middelen beheer OBIEE naar IDC	449.000-	-	-	-	-449.000
	Nacalculatie trend 2010 (incidenteel)	110.000-	-	-	-	-110.000
Totaal 02 College & bestuur		3.199.000-	469.000-	9.845.000	15.699.000	-8.584.000

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
03 Dienstverlening en Stadsdelen	Opbouw Programmabureau strategie	15.000-	-	-	-	-15.000
	Terugdraaien doorbelasting apparaatskosten Deco	10.349.000	366.000	-	-	9.983.000
	Herverdeling salarisbudgetten Deco	63.000	-	-	-	63.000
	IDC tarieven 2010-2014 (conform 2009)	228.000-	-	-	-	-228.000
	Overdracht balies (Face) naar DPS	285.000-	373.000-	-	-	88.000
	Aanvulling overheveling Fietsendepot DSB naar BSD	33.000	-	-	-	33.000
	Nacalculatie trend 2010 (incidenteel)	4.000-	-	-	-	-4.000
	GSB rendabelen naar onrendabel	1.000	-	-	-	1.000
	Uniformering UBU	61.000	-	-	-	61.000
	nacalculatie trend 2010	4.000-	-	-	-	-4.000
	Overheveling afschrijvingsreserve naar concern	137.000-	-	-	328.000-	191.000
	neutrale aanpassing lasten en baten rijksleges	1.000.000	1.000.000	-	-	0
	Extra kosten verkiezingen 2010	2.200.000	-	-	-	2.200.000
	Overname Face van Bestuursdienst	332.000	373.000	-	-	-41.000
	Verwerking Face VJN 2009	88.000	-	-	-	88.000
	Incidentele middelen Face 2010 (project 405)	212.000	-	-	-	212.000
	Incidentele middelen Face 2009 (project 405)	212.000	-	-	-	212.000
	Incidentele middelen t.b.v. digitalisering	679.000	-	-	-	679.000
	Uitfasering Residentie.net (Proj. 406 van BSD)	200.000	-	-	-	200.000
	Project Tripleforms fase 2 (proj. 443 van BSD)	126.000	-	-	-	126.000
	Overname GCC van DSB	2.792.000	2.500.000	-	-	292.000
	Overname CMO en Bureau I&I van BSD naar DPS	2.101.000	145.000	-	-	1.956.000
	overname taak Gemeenteberichten van BSD naar DPS	875.000	875.000	-	-	0
	aanpassing i.v.m. tarieven IDC	973.000-	-	-	-	-973.000
	nacalculatie trend 2010	44.000-	-	-	-	-44.000
	Totaal 03 Dienstverlening en Stadsdelen		19.634.000	4.886.000	-	328.000-

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
04 Openbare orde en Veiligheid	Rijksbijdrage nazorg van ex-gedetineerde burgers	547.000	547.000	-	-	0
	Overheveling HHC naar Bureau Internationale Zaken	44.000	-	-	-	44.000
	POI opvoeren salarisbudget Architectuur & toezicht	3.000	-	-	-	3.000
	Afdracht overhead diverse functies BSD	26.000-	-	-	-	-26.000
	Opbouw Programmabureau strategie	8.000-	-	-	-	-8.000
	Bijdrage Rijk i.h.k.v. Pardonregeling	2.578.000	2.578.000	-	-	0
	Bijdrage Kansen voor West (EFRO) aan KVO project	666.000	666.000	-	-	0
	Rijksbijdrage Cameratoezicht in OV	473.000	473.000	-	-	0
	Personeel Graffitibestrijding naar 723.8.01	77.000-	-	-	-	-77.000
	Bijdrage Rijk Onderzoek nazorg Jeugd	71.000	71.000	-	-	0
	Creëren nieuwe budgetten op producten Brandweer	3.993.000-	3.993.000-	-	-	0
	Bijdrage OCW aan project relatieverbetering	30.000	30.000	-	-	0
	Bijdrage OCW aan veelplegerstrajecten Reflex	510.000	510.000	-	-	0
	Bijdrage OCW aan straatcoaches en gezinsmanagers	91.000	91.000	-	-	0
	Actualisering begroting Veiligheidsfonds	405.000	233.000	-	172.000	0
	Actualiseren BR Veelplegers	617.000-	200.000	200.000	617.000-	0
	Actualiseren begroting BR Preventie alcohol/drugs	35.000	-	-	35.000	0
	Actualiseren begroting BR KW Stedelijke Veiligheid	132.000	-	-	132.000	0
	BR Info.sys. Periodieke Controles Gebruik gebouwen	208.000-	-	-	208.000-	0
	Herfasering inzet middelen BR Buurtconciërges	260.000-	-	-	260.000-	0
	Rijksbijdrage aanpak polarisatie en radicalisering	528.000	-	-	-	528.000
	IDC tarieven 2010-2014 (conform 2009)	30.000-	-	-	-	-30.000
	Overdracht CMO en bureau I&I naar DPS	14.000-	-	-	-	-14.000
	Overdracht balies (Face) naar DPS	8.000-	-	-	-	-8.000
	Opvoeren goedgekeurde begroting BRW 2010-2013	45.206.000	3.993.000	-	208.000	41.005.000
	Nacalculatie trend 2010 (incidenteel)	16.000-	-	-	-	-16.000
	Afboeken begroting BRW	45.206.000-	3.993.000-	-	208.000-	-41.005.000
Totaal 04 Openbare orde en Veiligheid		856.000	1.406.000	200.000	746.000-	396.000

05 Cultuur	Actualisatie afschrijvingen en onttrekkingen BSD	42.000-	-	-	42.000-	0
	Terugdraaien onttrekkingen afschrijvingreserves	-	-	-	46.000-	46.000
	Raming rente op activa	7.000	-	-	-	7.000
	POI opvoeren salarisbudget Architectuur & toezicht	4.000	-	-	-	4.000
	Afdracht overhead diverse functies BSD	69.000-	-	-	-	-69.000
	Opbouw Programmabureau strategie	17.000-	-	-	-	-17.000
	Verlagen baten HGA	28.000-	28.000-	-	-	0
	IDC tarieven 2010-2014 (conform 2009)	1.086.000-	-	-	-	-1.086.000
	Overdracht CMO en bureau I&I naar DPS	10.000-	-	-	-	-10.000
	Overdracht balies (Face) naar DPS	6.000-	-	-	-	-6.000
	Nacalculatie trend 2010 (incidenteel)	12.000-	-	-	-	-12.000
	Verplaatsen Afschr.Res. van diensten naar CTR	1.262.000	-	-	1.737.000-	2.999.000
	Doorverdeling uitgeruimd budg. Concernbrede ICT	11.000-	-	-	-	-11.000
	Verdelen van overheadbudgetten over sectoren	10.000	-	-	-	10.000
	GSB rendabelen naar onrendabel	31.000	-	-	-	31.000
	VG/B&O Bijdr. Min.VWS Indisch Monument terugdr	10.000-	10.000-	-	-	0
	VG/B&O Huurbtbn/Isn Culturalis Hobbemastr 120	60.000	60.000	-	-	0
	VG/B&O Act. huurbaten Welzijn en Musea	6.000	6.000	-	-	0
	Kunstenplan Wonderlijke Noodzaak 2009 - 2012	-	-	-	-	0
	Regeling cultuurparticipatie 2009 - 2012	-	190.000-	-	190.000	0
	Voorz kunst in openbare ruimte	446.000	446.000	-	-	0
	Creatieve Stad	-	-	-	-	0
	Regeling cultuurparticipatie 2009 - 2012	190.000-	-	881.000	691.000	0
	Bijdrage Cultuur uit Calamiteitenfonds	71.000	-	-	71.000	0
	Cultuurprijzen	-	-	40.000-	40.000-	0
	Atelierbeleid	900.000	-	-	900.000	0
	Onttrekking Museon	724.000	-	-	724.000	0
	Reserve Wijkcultuur	116.000	-	-	116.000	0
	Onttrekking Culturele Hoofdstad 2018	205.000-	-	-	205.000-	0
	Uniformering UBU	174.000	-	-	-	174.000
	Mut. kaplsn begr. 2010-2014 tov begr. 2010-2013	25.000	-	-	-	25.000
	Toevoegen extra middelen dekking lasten IDC	5.000	-	-	-	5.000
	Projecten Den Haag Internationale Stad 2009	187.000	-	-	-	187.000
	Regeling cultuurparticipatie 2009 - 2012	-	-	760.000	-	760.000
	Bijdrage Cultuur uit Calamiteitenfonds	363.000	-	-	-	363.000
	Vorbereidingskrediet uitwerking Scenario's Spuiplein	170.000	-	-	-	170.000
	nacalculatie trend 2010	206.000-	-	-	-	-206.000
Totaal 05 Cultuur		2.669.000	284.000	1.601.000	622.000	3.364.000

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
06 Onderwijs	Overheveling afschr. reserve naar CT	120.000	-	-	165.000-	285.000
	Bijstelling lasten/baten	19.000	19.000	-	-	0
	Reserve spreidingsplan filialen	665.269	-	-	665.269	0
	Compensatiereserve	500.000	-	-	500.000	0
	Reserve nieuw bibliotheekstelsysteem	100.000-	-	-	150.000	-250.000
	Wijziging tariefstructuur IDC	2.120.000	-	-	-	2.120.000
	Verwerking trend	50.000-	-	-	-	-50.000
	Afbouw begroting HCO ivm verzelfstandiging	8.988.000-	5.571.000-	-	21.000-	-3.396.000
	Verplaatsen Afschr.Res. van diensten naar CTR	10.000	-	-	605.000-	615.000
	Doorverdeling uitgeruimd budg. Concernbrede ICT	46.000-	-	-	-	-46.000
	Verdelen van overheadbudgetten over sectoren	127.000	-	-	-	127.000
	GSB rendabelen naar onrendabel	239.000-	-	-	-	-239.000
	Overhev. proj.mdw RAAK v subs.- naar pers.-budg.	3.000	-	-	-	3.000
	VG/B&O Admcorr Uitvksn Progr OHV'10 (BOW/2009.762)	-	-	-	-	0
	VG/B&O Act. ozb en erfpacht onderwijspanden	-	-	-	-	0
	Aanv. besch. Min.OCW iz Verbeteren Binnenmilieu	962.000	962.000	-	-	0
	Verhogen midd.RMC (agv verlening 2010 en midd. oj)	2.245.000	2.245.000	-	-	0
	VG/B&O Rendabele salarislsten	11.000-	-	-	11.000-	0
	VG/B&O Act. ontr. res. 03175, Praktijklokale VSO	20.000	-	-	20.000	0
	Dot/ontr.res maatschappelijke stages (06233)	100.000-	-	134.000	34.000	0
	Aanp. fasering res. nav saldo res. per 31-12-2009	284.000	-	-	284.000	0
	Uniformering UBU	1.858.000	-	-	-	1.858.000
	Mut. kaplsn begr. 2010-2014 tov begr. 2010-2013	1.310.000-	-	-	-	-1.310.000
	Vrijval res. 03175 OHV Dekk. progr. verw. coll.akk	-	-	-	1.433.000	-1.433.000
	Vrijval ikv Doelmatigheidsonderzoek Reserves	686.000-	-	-	-	-686.000
	Toevoegen extra middelen dekking lasten IDC	61.000	-	-	-	61.000
	VG/B&O Vrijval rest. proj Onderh Bks RV 125/400	-	-	-	152.000	-152.000
	Overhev. midd. HCO naar dienst OCW	3.389.000	-	-	-	3.389.000
	Topklas in residence	125.000	-	-	-	125.000
	Corr. Dot/ontr.res. Krachtwijken (06262)	252.000	-	252.000	252.000	252.000
	Nabetaling onderwijsachterstanden	1.200.000	-	-	-	1.200.000
	nacalculatie trend 2010	76.000-	-	-	-	-76.000
	Verhogen midd.RMC (agv verlening 2010 en midd. oj)	2.000-	-	-	-	-2.000
Totaal 06 Onderwijs		2.352.269	2.345.000-	386.000	2.688.269	2.395.000

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
07 Integratie en Krachtwijken	POI opvoeren salarisbudget Architectuur & toezicht	1.000	-	-	-	1.000
	Afdracht overhead diverse functies BSD	1.000	-	-	-	1.000
	Opbouw Programmabureau strategie	507.000-	134.000-	-	-	-373.000
	Actualiseren BR BC KRW Bewonersparticipatie	799.000	-	-	799.000	0
	Actualiseren BR KW BC Urban Marketing	10.000	-	-	10.000	0
	IDC tarieven 2010-2014 (conform 2009)	10.000-	-	-	-	-10.000
	Overheveling middelen Krachtwijkenfonds naar BSD	706.000	-	-	-	706.000
	Actualiseren begroting KW BC Imagocampagne	102.000-	19.000-	165.000-	83.000-	-165.000
	Overheveling restant werkkapitaal KRW naar BSD	514.000	-	-	-	514.000
	Nacalculatie trend 2010 (incidenteel)	2.000-	-	-	-	-2.000
	Overhevelen van budgetten i.v.m. reorganisatie	2.000	-	-	-	2.000
	Verdelen van overheadbudgetten over sectoren	3.000	-	-	-	3.000
	GSB rendabelen naar onrendabel	16.000-	-	-	-	-16.000
	Metropolis 2010 (rek.no. 017402)	100.000	100.000	-	-	0
	Project Matra II Qujda (rek.no. 17322)	26.000	26.000	-	-	0
	Project Matra II Nador (rek.no. 17321)	25.000	25.000	-	-	0
	Res. Oprichting Marokko Instituut (res.no 06249)	62.000	-	-	62.000	0
	Fonds Burgerschap (res.no 06177)	330.000	-	-	330.000	0
	Uniformering UBU	526.000-	-	-	-	-526.000
	Toevoegen extra middelen dekking lasten IDC	2.000	-	-	-	2.000
	COS Zuid-Holland	93.000	-	-	-	93.000
	Extra middelen van BSD voor herkomst landen	75.000	-	-	-	75.000
	nacalculatie trend 2010	22.000-	-	-	-	-22.000
	Collegaakkoord 2011-2014 Ombuigingen	300.000	300.000	-	-	0
	Actualisatie kostenverdeling 2010-2014	324.333-	-	-	-	-324.333
	Toename inburgeringsbudget	38.590.940	32.630.053	-	200.000	5.760.887
	Bestemmingsres. vervolgtrajecten Pavem	164.142	-	-	164.142	0
	Uitzetting gemeentefonds Inburgeringsmiddelen	4.205.987-	5.388.987-	-	-	1.183.000
Totaal 07 Integratie en Krachtwijken		36.088.762	27.539.066	165.000-	1.482.142	6.902.554

08 Werk en Inkomen	Actualisatie afschr last 2010, aanpassing reserve	203.000-	-	-	203.000-	0
	Leeghalen BR mat.vaste activa 2010 ivm overhevelin	-	-	-	1.860.000-	1.860.000
	Actualisatie rentelasten agv omslagrentelening	570.000	-	-	-	570.000
	Actualisatie afschrijvingen ivm aflossingsplan	400.000	-	400.000-	-	0
	Actualisatie begroting 2010 ivm extra instroom SW	7.913.000	7.913.000	-	-	0
	Onttrekking BR V&O	116.000	-	-	116.000	0
	nacalculatie trend 2010	98.000-	-	-	-	-98.000
	Overhevelen afschrijvingsreserve naar CT	3.503	-	-	28.152-	31.655
	Verbindende schakels	100.000	100.000	-	-	0
	Opheffen voorz "Niet bestede midd. ID banen"	42.707-	42.707-	-	-	0
	Actualisatie kostenverdeling 2010-2014	41.952.450	-	-	-	41.952.450
	Apparaat SZW	515.769	-	-	-	515.769
	Collegeakkoord 2011-2014 Ombuigingen	-	-	-	4.905.271	-4.905.271
	Wijz.fin.+uitv.Inkomensvoorz en aanv. bijstand 65+	18.343.600-	11.716.854-	3.868.455	2.758.291-	0
	Prognose WWB-I	8.476.713-	23.869.213-	4.526.275-	10.866.225	0
	Werving consultants	45.750	-	-	45.750	0
	Opleiding van bijzonder onderzoeksmedewerkers	20.561	-	-	20.561	0
	Bestedingsplan Werken	89.677.175	96.712.019	11.200.000	23.742.846	-19.577.690
	Uitvoeringslasten WWIK	38.650	301.350-	-	-	340.000
	Convenant Jeugdwerkloosheid Haaglanden	794.467	-	1.800.000	794.467	1.800.000
	Businesscase Participatietop student en zaak	100.000	-	-	-	100.000
	Herverdeling kosten IDC	369.540	-	-	-	369.540
	Digitalisering Leyweg	117.500	-	-	-	117.500
Nacalculatie trend 2010/voorcalculatie trend 2011	158.000-	-	-	-	-158.000	
Totaal 08 Werk en Inkomen	115.412.345	68.794.895	11.942.180	35.641.677	22.917.953	
09 Sociale voorzieningen en armoedebestrijding	Rijksvergoeding Generaal Pardon	414.717	414.717	-	-	0
	Bestedingsplan Gemeentelijk Minimabeleid	100.000	100.000	-	-	0
	Extra klanten financiële hulpverlening	416.000	416.000	-	-	0
	Toename subsidie schuldhulpverlening	3.495.560	3.495.560	-	-	0
	Actualisatie kostenverdeling 2010-2014	853.673-	-	-	-	-853.673
	Apparaat SZW	90.492-	-	-	-	-90.492
	Collegeakkoord 2011-2014 Ombuigingen	4.905.271	-	-	-	4.905.271
	Buurtadvies	46.000	-	-	46.000	0
	Herverdeling kosten IDC	62.775	-	-	-	62.775
Nacalculatie trend 2010/voorcalculatie trend 2011	56.000-	-	-	-	-56.000	
Totaal 09 Sociale voorzieningen en armoedebestrijding	8.440.158	4.426.277	-	46.000	3.967.881	

10 Jeugd en Gezin	Bezuiniging inhuur derden	11.000-	-	-	-	-11.000
	Ton voor Archeologie	1.000-	-	-	-	-1.000
	Verdeling restant areaal 2010	15.000	-	-	-	15.000
	Herverdeling centrale overhead 2010	4.000	-	-	-	4.000
	Boeking overheveling gelden ICT Taskforce	31.000-	-	-	-	-31.000
	Ophoging afdelingslasten voormalig SSU	31.000	-	-	-	31.000
	Onttrekking resessie reserves 2010	1.000-	-	-	1.000-	0
	Aanpassing ontrekkingen overige reserves	542.000	-	-	542.000	0
	aanpassing kapitaallasten onrendabel	322.000-	-	-	-	-322.000
	Herverdeling IDC Facturen	17.000-	-	-	-	-17.000
	Trend nc 2010 en vc 2011	1.000-	-	-	-	-1.000
	Overhevelen van structureel overheadbudget	20.000-	-	-	-	-20.000
	Overhevelen van budgetten i.v.m. reorganisatie	6.000	-	-	-	6.000
	Verdelen van overheadbudgetten over sectoren	15.000	-	-	-	15.000
	GSB rendabelen naar onrendabel	7.000	-	-	-	7.000
	Aanp fasering rijksbijdr C/JG Gezinscoaches (17268)	50.000-	50.000-	-	-	0
	Aanpassing Rijksbijdrage EKD (17269)	142.000	142.000	-	-	0
	Aanpassing fasering Rijksbijdrage JGZ (17267)	75.000	75.000	-	-	0
	Overheveling middelen FONA	8.000-	-	-	-	-8.000
	BDU Centra voor Jeugd en Gezin (rek.no. 017323)	561.000	561.000	-	-	0
	Bijdr. RAS Haaglanden 2010 (rek.no. 017403)	780.000	780.000	-	-	0
	Herverdeling budget Centrum Jeugd en Gezin	1.569.000	1.569.000	-	-	0
	Actualiseren Fasering Reserve EKD (06247)	56.000	-	-	56.000	0
	Sted Aanpak Muliprobl.gezinnen '11 (res.no. 06264)	250.000	-	-	250.000	0
	Res. Actieprogr. Jeugd (res.no. 06198)	1.545.000	-	-	1.545.000	0
	Reserve Jongeren in Krachtwijken (res.no. 06211)	38.000	-	-	38.000	0
	Res. Overhev. Kamers met Kansen (res.no. 06228)	190.000	-	-	190.000	0
	Uniformering UBU	2.105.000-	-	-	-	-2.105.000
	Toevoegen extra middelen dekking lasten IDC	9.000	-	-	-	9.000
	Toev. midd. Electr. Kindossier (EKD) via Gem.fds	140.000	-	-	-	140.000
	Toev Inc midd Electr. Kindossier (EKD) via Gem.fds	56.000	-	-	-	56.000
	Corr. Midd. Elektronisch Kinddossier	56.000-	-	-	-	-56.000
	Talent Centre c.g. Urban Centre ZW	395.000	-	-	-	395.000
	nacalculatie trend 2010	86.000-	-	-	-	-86.000
	Totaal 10 Jeugd en Gezin	3.717.000	3.077.000	-	2.620.000	-1.980.000

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
11 Leefomgeving	Afschrijvingsreserves	647.000-	-	500.000-	647.000-	-500.000
	Actualisering beschikkingen	2.068.000	2.068.000	-	-	0
	Bezuiniging inhuur derden	707.000	-	-	-	707.000
	Ton voor Archeologie	60.000-	-	-	-	-60.000
	Verdeling restant areaal 2010	37.000-	-	-	-	-37.000
	1 FTE R&W vanuit het beheersbudget Hubertustunnel	-	-	-	-	0
	Herverdeling centrale overhead 2010	314.000-	-	-	-	-314.000
	Overdracht budget pollers van Markten nr Parkeren	12.500-	-	-	-	-12.500
	Herverdeling gelden uitbreiding parkeergebieden	78.000	-	-	-	78.000
	Boeking overheveling gelden ICT Taskforce	653.000	-	-	-	653.000
	Boeking Publicatiekosten overige vergunningen	258.000	258.000	-	-	0
	overheveling budget milieu educatie naar stadsboer	861.000-	-	-	-	-861.000
	Ophoging afdelingslasten voormalig SSU	51.000-	-	-	-	-51.000
	Aanpassing budget begr 2010 afvalstoffenheffing	6.558.000-	6.558.000-	-	-	0
	Overheveling budget Prins Hendrikfontein	-	-	-	-	0
	huur Van Ganzewinkel het overslag Station - Binckh	1.670.000	1.670.000	-	-	0
	Onttrekking resessie reserves 2010	3.801.000-	-	-	3.801.000-	0
	Aanpassing onttrekkingen overige reserves	1.034.000	-	-	1.034.000	0
	dotatie reserve bomen en verstratingsfonds	-	200.000	200.000	-	0
	aanpassing kapitaallasten onrendabel	672.000	-	-	-	672.000
	vrijval reserve bomen en reserve baggeren	-	-	-	1.770.000	-1.770.000
	Uitruiming BTW subsidies grote projecten	-	700.000-	-	-	700.000
	Overheveling budget fietsverwijdersteam	33.000-	-	-	-	-33.000
	Programma krachtwijken Schoon	1.625.000	-	-	-	1.625.000
	Herverdeling IDC Facturen	419.000-	-	-	-	-419.000
	Aanpassing onttrekkingen overige reserves	7.000	-	-	-	7.000
	Krachtwijken naar markten	400.000	-	-	-	400.000
	Overheveling GCC	292.000-	-	-	-	-292.000
	Webgis	812.000	-	812.000	812.000	812.000
	Trend nc 2010 en vc 2011	120.000-	-	-	-	-120.000
	Totaal 11 Leefomgeving	3.221.500-	3.062.000-	512.000	832.000-	1.184.500
12 Economie	BR Economie in de wijken /Creatieve Stad	139.838-	139.838-	-	-	0
	Overlopende Passiva	7.000.000	7.000.000	-	-	0
	Wijzigen tactisch doel	-	-	-	-	0
	Verschuiven programma's/tactische doelen	33.655	-	-	-	33.655
	Aanpassen begroting 2010 n.a.v. SB DSO 2010	33.185.992-	32.190.687-	-	-	-995.305
	Herstruct Zichtenburg/Kerketuinen/Dekkershoek ZKD	2.500.000	2.500.000	-	-	0
	BR Overcommitting D2	4.000.000-	-	-	4.000.000-	0
	BR Economie in de wijken	1.700.000-	-	-	1.700.000-	0
	BR Economie in de wijken /Creatieve Stad	186.438	-	-	186.438	0
	BR Professionaliseren ondernemersloket	9.000-	-	-	9.000-	0
	BR Pieken in de Delta	1.667.000-	-	-	1.667.000-	0
	BR Haags Banenplan	293.000-	-	300.000	7.000	0
	BR Economie in de wijken / Bijdragen derden	-	-	-	700.000	-700.000
	BR Economie in de wijken	-	-	-	640.000	-640.000
	Krachtwijken, projecten besluitvorming 1e en 2e tr	710.146	-	-	710.146	0
	Bezuinigingen DMO bestemmingsreserves.	192.000-	-	-	300.000	-492.000
	Krachtwijken, projecten besluitvorming 1e en 2e tr	-	-	2.220.146	-	2.220.146
	Herverdeling IDC voor jaarschijven 2010 t/m 2014	110.000-	-	-	-	-110.000
	Correctie Trend 2010	49.000-	-	-	-	-49.000
	Totaal 12 Economie	30.915.591-	22.830.525-	2.520.146	4.832.416-	-732.504

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
13 Sport	Verplaatsen Afschr.Res. van diensten naar CTR	1.699.000	-	-	1.638.000-	3.337.000
	Doorverdeling uitgeruimd budg. Concernbrede ICT	82.000-	-	-	-	-82.000
	Verdelen van overheadbudgetten over sectoren	98.000	-	-	-	98.000
	GSB rendabelen naar onrendabel	240.000	-	-	-	240.000
	Overhev proj.mdw RAAK v subs.- naar pers.-budg.	4.000	-	-	-	4.000
	Kosten aanleg sporttuin Duindorp	-	-	-	-	0
	Actualisatie overlopende passiva	62.000	62.000	-	-	0
	Bijstellen begroting i.v.m. baten ontwikkeling	250.000	250.000	-	-	0
	Bijdrage RKF tbv activiteiten Ketelveld	30.000	30.000	-	-	0
	Expl.midd zwembad herverd n div onderdelen	20.000-	-	-	-	-20.000
	Bijstelling onttrekking sportreserves	405.000	-	-	405.000	0
	Coll.besl. deeln. Nat. Actiepl Sport en Bewegen	342.000-	-	-	342.000-	0
	Uniformering UBU	361.000	-	-	-	361.000
	Mut. kaplsn begr. 2010-2014 tov begr. 2010-2013	24.000-	-	-	-	-24.000
	Toevoegen extra middelen dekking lasten IDC	46.000	-	-	-	46.000
	Coll.besl. deeln. Nat. Actiepl Sport en Bewegen	342.000	-	342.000	342.000	342.000
Sportcomplex SC ZW Aagje Dekenlaan nacalculatie trend 2010	300.000	-	-	-	300.000	
	83.000-	-	-	-	-83.000	
Totaal 13 Sport		3.286.000	342.000	342.000	1.233.000-	4.519.000
14 Media, monumenten, archeologie	Actualiseren begroting BR Ziggo Mediafonds	53.000-	-	-	53.000-	0
	IDC tarieven 2010-2014 (conform 2009)	1.000-	-	-	-	-1.000
	Bijdrage uit het calamiteitenfonds Stadsomroep	156.000	-	-	-	156.000
	Nacalculatie trend 2010 (incidenteel)	3.000-	-	-	-	-3.000
	Bezuiniging inhuur derden	12.000-	-	-	-	-12.000
	Ton voor Archeologie	100.000	-	-	-	100.000
	Herverdeling centrale overhead 2010	22.000	-	-	-	22.000
	Aanpassing onttrekkingen overige reserves	150.000	-	-	150.000	0
	Herverdeling IDC Facturen	131.000-	-	-	-	-131.000
	Trend nc 2010 en vc 2011	6.000-	-	-	-	-6.000
Totaal 14 Media, monumenten, archeologie		222.000	-	-	97.000	125.000

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo	
15 Maatschappelijke ondersteuning	Verplaatsen Afschr.Res. van diensten naar CTR	818.000	-	-	505.000-	1.323.000	
	Doorverdeling uitgeruimd budg. Concerbrede ICT	295.000	-	-	-	295.000	
	Overhevelen van structureel overheadbudget	20.000-	-	-	-	-20.000	
	Overhevelen van budgetten i.v.m. reorganisatie	8.000-	-	-	-	-8.000	
	Verdelen van overheadbudgetten over sectoren	312.000-	-	-	-	-312.000	
	GSB rendabelen naar onrendabel	220.000	-	-	-	220.000	
	Overhev proj.mdw RAAK v subs.- naar pers.- budg.	1.000	-	-	-	1.000	
	Overheveling middelen FONA	7.000	-	-	-	7.000	
	Overheveling middelen Loverboys	18.000	-	-	-	18.000	
	Rijksreg. Tijd. Reg. Vrijw.werk (rek.no. 017297)	1.000	1.000	-	-	0	
	Technische wijziging 2010	1.551.000-	1.551.000-	-	-	0	
	Expl.midd zwembad herverd n div onderdelen	20.000	-	-	-	20.000	
	VG/B&O Act. huurbaten Welzijn en Musea	182.000	182.000	-	-	0	
	Herfasering ontrekkingen aan reserves	229.000	-	-	229.000	0	
	Verlenging en herfasering van reserve	100.000	-	-	100.000	0	
	Actualiseren dotaties aan res. en voorz.	30.000-	-	30.000	-	0	
	Bestedingsvoorstellen mbt Jrr-2009 tlv DCR (03010)	2.050.000	-	-	2.050.000	0	
	Aanp. fasering Res. nav Res. per 31-12-2009	278.000	-	-	278.000	0	
	Actualiseren Fasering Reserve WoZoCo (06182)	1.200.000-	-	-	1.200.000-	0	
	Res. Onderh. Welz.accommodaties (res.no. 06196)	82.000	-	-	82.000	0	
	Res. Stim. Haags Emancip.beleid (res.no. 06192)	32.000	-	-	32.000	0	
	Res. Project/Voorz. Nota DHg Z-W (res.no. 03156)	22.000	-	-	22.000	0	
	Instellen Res. Emancip. Adv. (res.no. 06270)	75.000-	-	75.000	-	0	
	VG/B&O Ontr.res.03106 Welz.acco's/Egalistieres	1.827.000-	-	-	1.827.000-	0	
	Uniformering UBU	1.728.000	-	-	-	1.728.000	
	Vrijval a.g.v. DMO reserves onderzoek	111.000-	-	-	302.000	-413.000	
	Toevoegen extra middelen dekking lasten IDC	24.000	-	-	-	24.000	
	Overhev. WMO midd. voor oa Soc. Raadsl. DSZW	904.000-	-	-	-	-904.000	
	Doorstart Duizend en één Kracht 2010 en 2011	150.000	-	-	-	150.000	
	Vaderscentrum Schilderswijk 2010 t/m 2012	50.000	-	-	-	50.000	
	nacalculatie trend 2010	189.000-	-	-	-	-189.000	
	AWBZ maatregelen+eigen bijdrage Hulp bij het Huish	1.978.152	1.978.152	-	-	0	
	Eigen bijdrage vervoersvoorzieningen gehandicapten	40.000	40.000	-	-	0	
	Actualisatie kostenverdeling 2010-2014	762.096	-	-	-	762.096	
	Apparaat SZW	283.452-	-	-	-	-283.452	
	Verbeteren dienstverlening A&I loketten	236.575	-	-	236.575	0	
	AWBZ maatregelen+eigen bijdrage Hulp bij het Huish	194.858	709.104-	-	-	903.962	
	Dure woningaanpassingen	90.000	-	-	-	90.000	
	Herverdeling kosten IDC	125.550	-	-	-	125.550	
	Nacalculatie trend 2010/voorcalculatie trend 2011	57.000-	-	-	-	-57.000	
	Totaal 15 Maatschappelijke ondersteuning		3.166.779	58.952-	105.000	200.425-	3.531.156

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
16 Volksgezondheid en Zorg	Doorverdeling uitgeruimd budg. Concernbrede ICT	156.000-	-	-	-	-156.000
	Overhevelen van structureel overheadbudget	40.000	-	-	-	40.000
	Verdelen van overheadbudgetten over sectoren	59.000	-	-	-	59.000
	GSB rendabelen naar onrendabel	244.000-	-	-	-	-244.000
	Invoering middelen Medische Zorg voor Illegalen	200.000	200.000	-	-	0
	Aanp. bedrag curatieve SOA en SOA onderz. (17305)	108.000	108.000	-	-	0
	Bijstelling rijksmiddelen VGV (17311)	207.000	207.000	-	-	0
	Bijstelling rijksmiddelen Diabetesfonds (17316)	75.000	75.000	-	-	0
	Bijstell rijksmidd Sexuele Gezondh Allocht (17270)	100.000	100.000	-	-	0
	Aanp. rijksbijdr. Heroïnebehandeling (17299)	82.000	82.000	-	-	0
	Invoering middelen Project Gezond Gezind	150.000	150.000	-	-	0
	Invoering middelen Project Opvoedingsstijl	40.000	40.000	-	-	0
	Toev. midd Electr. Mobiele Rontgen Unit	585.000	585.000	-	-	0
	Toev. midd. contract Dst Justitiële Inrichtingen	65.000	65.000	-	-	0
	Inv rijksmidd Gezondhsachterst moet wijken (17317)	582.000	582.000	-	-	0
	Invoering Rijksmiddelen Vrouwenopvang (17271)	566.000	566.000	-	-	0
	Inv. rijksmidd Tijdelijk Huisverbod (17271)	1.600.000	1.600.000	-	-	0
	Overhev proj.mdw RAAK v subs.- naar pers.-budg.	8.000-	-	-	-	-8.000
	Overheveling middelen FONA	1.000	-	-	-	1.000
	Overheveling middelen Loverboys	18.000-	-	-	-	-18.000
	Mut. kaplsn begr. 2010-2014 tov begr. 2010-2013	38.000	-	-	38.000	0
	Aanp. fasering Res. nav Res. per 31-12-2009	1.323.000	-	-	1.323.000	0
	Fasering besteding res. Krachtwijken (6267)	200.000	-	-	200.000	0
	Investeringsbijdrage nieuwbouw Brandweer (03100)	4.800.000	-	-	4.800.000	0
	Uniformering UBU	1.551.000-	-	-	-	-1.551.000
	Mut. kaplsn begr. 2010-2014 tov begr. 2010-2013	246.000-	246.000-	-	-	0
	Toevoegen extra middelen dekking lasten IDC	32.000	-	-	-	32.000
	TM Troeven in handen, Mannen- en Maatsch opv, OGGZ	760.000	-	-	-	760.000
	nacalculatie trend 2010	126.000-	-	-	-	-126.000
	Totaal 16 Volksgezondheid en Zorg		9.264.000	4.114.000	-	6.361.000

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
17 Verkeer	Actualisering beschikkingen	28.374.000	28.374.000	-	-	0
	Bezuiniging inhuur derden	672.000-	-	-	-	-672.000
	Ton voor Archeologie	38.000-	-	-	-	-38.000
	Verdeling restant areaal 2010	22.000	-	-	-	22.000
	Herverdeling centrale overhead 2010	265.000	-	-	-	265.000
	Overdracht budget pollers van Markten nr Parkeren	12.500	-	-	-	12.500
	Kraagregeling, betaald parkeren Schilderswijk etc	872.000	872.000	-	-	0
	Verhoging tarief naheffing parkeren	100.000	100.000	-	-	0
	Uitbreiding parkeergebied Bomenbuurt	385.000	385.000	-	-	0
	Herverdeling gelden uitbreiding parkeergebieden	78.000-	-	-	-	-78.000
	Boeking overheveling gelden ICT Taskforce	506.000-	-	-	-	-506.000
	Ophoging afdelingslasten voormalig SSU	20.000	-	-	-	20.000
	Onttrekking resessie reserves 2010	134.000-	-	-	134.000-	0
	Aanpassing onttrekkingen overige reserves	784.000	-	-	784.000	0
	dotatie reserve bomen en verstratingsfonds	-	700.000	700.000	-	0
	versobering gemeentelijk arbeidsvoorwaarden	-	-	4.600.000	4.600.000	0
	aanpassing kapitaallasten onrendabel	4.277.000-	-	-	-	-4.277.000
	Herverdeling IDC Facturen	810.000-	-	-	-	-810.000
	Aanpassing onttrekkingen overige reserves	19.159.000	-	-	12.253.000	6.906.000
	Krachtwijkproject Gedifferentieerd Wonen	180.000	-	-	-	180.000
	Nieuw beleid: De Kerngezond niet besteed recessie	543.000	-	-	-	543.000
	Trend nc 2010 en vc 2011	27.000-	-	-	-	-27.000
	Overlopende Passiva	356.000	356.000	-	-	0
	Bijdragen derden	2.142.643	2.142.643	-	-	0
	Verschuiven programma's/tactische doelen	440.000-	-	-	-	-440.000
	Aanpassen begroting 2010 n.a.v. SB DSO 2010	13.158.263	13.095.212	-	-	63.051
	BR Aanleg transferia	85.000	-	-	85.000	0
	BR Conducteurs op de tram	500.000-	-	-	500.000-	0
	BR HSL shuttle	600.000-	-	-	600.000-	0
	Herverdeling IDC voor jaarschrijven 2010 t/m 2014	110.000-	-	-	-	-110.000
	Correctie Trend 2010	9.000-	-	-	-	-9.000
Totaal 17 Verkeer		58.257.406	46.024.855	5.300.000	16.488.000	1.044.551
18 Wonen	Personeel Graffitibestrijding naar 723.8.01	77.000	-	-	-	77.000
	Actualisatie BR Graffitibestrijding	107.000	-	-	107.000	0
	Uitruiming BR Plak- en Kladvandalisme	162.000-	-	-	-	-162.000
	Overhevelen BR Afschrijving Henricuskade naar CT	19.090	-	-	68.000-	87.090
	Overlopende Passiva	1.911.000	1.911.000	-	-	0
	Bouwleges	264.000	-	-	-	264.000
	Wijzigen tactisch doel	-	-	-	-	0
	Verschuiven programma's/tactische doelen	147.550	-	-	-	147.550
	Actualisering grondexploitaties	191.314	191.314	-	-	0
	Aanpassen begroting 2010 n.a.v. SB DSO 2010	15.053.653-	15.289.416-	-	-	235.763
	BR Woonpromotie	80.200	-	-	80.200	0
	BR Deconcentratie Escamplaan	2.127.000-	-	-	2.127.000-	0
	BR Volkshuisvestingsfonds DHZW	4.000.000-	-	-	4.000.000-	0
	BR Flank Maatreg Huisv arbeidsmigranten	6.000	-	-	6.000	0
	BR Intensivering Handhaving	600.000-	-	-	600.000-	0
	BR Stadsvern/-Vaststpr/-Soc Wp/-Evenementen topspor	50.000-	-	-	50.000-	0
	Herverdeling IDC voor jaarschrijven 2010 t/m 2014	111.000-	-	-	-	-111.000
Totaal 18 Wonen		19.300.499-	13.187.102-	-	6.651.800-	538.403

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
19 Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling	Overlopende Passiva	11.088.156	11.088.156	-	-	0
	Bijdragen derden	676.566	676.566	-	-	0
	Bouwleges	3.873.000	4.137.000	-	-	-264.000
	BR Economie in de wijken / Bijdragen derden	178.865-	178.865-	-	-	0
	Verschuiven programma's/tactische doelen	258.795	-	-	-	258.795
	Actualisering grondexploitatie	203.398.424	203.398.424	-	-	0
	Aanpassen begroting 2010 n.a.v. SB DSO 2010	102.650.580-	102.153.186-	-	-	-497.394
	BR Volkshuisvestingsfonds DHZW	4.000.000	-	-	4.000.000	0
	BR Masterpl Struct visie	144.000	-	-	144.000	0
	BR Volkshuisvestingsfonds DHZW	124.583	-	-	124.583	0
	BR Scheveningen Haven	1.800.000	-	-	1.800.000	0
	BR The Hague world Forum	4.997.876-	-	-	4.997.876-	0
	BR Campus Den Haag	600.000	-	-	600.000	0
	BR Ondertunneling A4 / calamiteiteinroute	337.160	-	-	337.160	0
	BR Strat locatie ontw	47.425	-	-	47.425	0
	BR Wijk Ontwikkelings Maatschappij	2.320.000	-	-	2.320.000	0
	BR Economie in de wijken / Bijdragen derden	700.000	-	-	-	700.000
	BR Economie in de wijken	640.000	-	-	-	640.000
	BR Digitaliseren bestemmingsplannen	49.000	-	-	49.000	0
	BR Binnenstad	875.000-	-	-	875.000-	0
	BR programma DOEN	406.000	-	-	406.000	0
	BR Vorming en Opleiding	230.000-	-	-	230.000-	0
	BR Fin risico's Strategische Aankopen Binckhorst	2.465.470	-	1.534.530	4.000.000	0
	BR Ruimtelijke Ordening	2.950.000	-	-	2.950.000	0
	BR Vaststellers Programma	117.620	5.000.000-	5.000.000-	117.620	0
	Dienstcompensatiereserve	75.000-	-	-	75.000-	0
	Krachtwijken, projecten besluitvorming 1e en 2e tr	3.107.000	-	-	3.107.000	0
	Overdracht BR Grote Markt	2.549.479-	-	-	2.549.479-	0
	BR VHV/SV/Kredietcrisismidd(050.0.13)/Vastgoedexpl	855.588-	-	6.460.588	5.605.000	0
	BR VHV DHZW / rentedotatie 2010	-	80.000	80.000	-	0
	BR Koningin Julianaplein	-	-	2.756.012	2.756.012	0
	BR SA Masterpl Str visie/Reserve Grondbedrijf	-	-	13.000.000	13.000.000	0
	BR ICT projecten	440.000-	-	440.000	-	0
	Bestemmingsreserve Wonen Informatie Systeem (WIS)	122.776-	-	-	122.776-	0
	MVA: Bestemmingsreserve Structuurvisie	1.353.000-	840.000	-	2.193.000-	0
	MVA: Bestemmingsreserve Vastgoedexploitatie	3.936.407	2.979.710	-	956.697	0
	MVA: Bestemmingsreserve Strat Aank Binckhorst	6.708.000	4.815.000	-	1.893.000	0
	Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV)	-	-	7.650.000	7.650.000	0
	BR Stadsvern/-Vaststpr/-Soc Wp/-Evenementen topspor	1.657.000-	-	-	1.657.000-	0
	Extra middelen beschikbaar voor tekort bouwleges	5.700.000	-	-	-	5.700.000
	Bezuinigingen DMO bestemmingsreserves.	981.000-	-	-	2.165.000	-3.146.000
	RES Grondbedrijf	-	-	-	4.100.000	-4.100.000
	Krachtwijken, projecten besluitvorming 1e en 2e tr	-	-	4.563.775	-	4.563.775
	Overdracht BR Grote Markt	-	-	-	6.918.948	-6.918.948
	Res Grote Proj Knoop Moerw/Laak LUC/Fruithaven 1	3.200.000	-	-	-	3.200.000
	Herverdeling IDC voor jaarschijven 2010 t/m 2014	2.000.000-	-	-	-	-2.000.000
	Digitalisering Leyweg Middelen CT	970.000	-	-	-	970.000
Corr taakmutaties gemeentefonds cf sept 2009	1.441.000-	-	-	-	-1.441.000	
Waldeck State / Strauslaan / Calamiteitenfonds	300.000	-	-	-	300.000	
Correctie Trend 2010	339.000-	-	-	-	-339.000	
Totaal 19 Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling		139.171.442	120.682.805	31.484.905	52.347.314	-2.373.772

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
20 Milieu & Duurzaamheid	Bezuiniging inhuur derden	12.000-	-	-	-	-12.000
	Ton voor Archeologie	1.000-	-	-	-	-1.000
	Herverdeling centrale overhead 2010	23.000	-	-	-	23.000
	Boeking overheveling gelden ICT Taskforce	116.000-	-	-	-	-116.000
	overheveling budget milieu educatie naar stadsboer	861.000	-	-	-	861.000
	Boeking ISV-3 middelen 2010-2014	5.900.000	5.900.000	-	-	0
	Boeking beschikking FES middelen	495.000-	495.000-	-	-	0
	Act beschikking M&V en slok via gemeentefonds	390.000-	390.000-	-	-	0
	Aanpassing onttrekkingen overige reserves	1.268.000	-	-	1.268.000	0
	budget 2010 aardgasbussen doteren aan reserve	350.000-	-	350.000	-	0
	Overzetten reserve luchtkwaliteit	-	-	4.301.000	4.301.000	0
	aanpassing kapitaallasten onrendabel	157.000	-	-	-	157.000
	Herverdeling IDC Facturen	118.000	-	-	-	118.000
	Boeking WBB Middelen	1.441.000	-	-	-	1.441.000
	Nieuw beleid: Uitkering SLOK	698.000	-	-	-	698.000
	Correctie taakstelling bodemsanering	27.000-	-	-	-	-27.000
	Overdracht klimaatfonds van CTR naar DSB/M&V	146.000	-	-	-	146.000
Trend nc 2010 en vc 2011	58.000-	-	-	-	-58.000	
Totaal 20 Milieu & Duurzaamheid		9.163.000	5.015.000	4.651.000	5.569.000	3.230.000
21 Citymarketing en Internationale stad	Overheveling HHC naar Bureau Internationale Zaken	236.000	-	-	-	236.000
	POI opvoeren salarisbudget Architectuur & toezicht	2.000	-	-	-	2.000
	Afdracht overhead diverse functies BSD	7.000	-	-	-	7.000
	Bijdrage VNG aan project Betlehem-Nazareth	100.000	100.000	-	-	0
	Opbouw Programmabureau strategie	5.000-	-	-	-	-5.000
	Actualiseren begroting BR DHIS	1.582.000	-	-	1.323.000	259.000
	Actualiseren begroting Institute of Global Justice	-	-	100.000-	100.000-	0
	Opheffen BR World Legal Heritage	-	-	-	4.508.000	-4.508.000
	IDC tarieven 2010-2014 (conform 2009)	11.000-	-	-	-	-11.000
	Overdracht CMO en bureau I&I naar DPS	3.000-	-	-	-	-3.000
	Overdracht balies (Face) naar DPS	2.000-	-	-	-	-2.000
	Overheveling budget subsidie COS naar dienst OCW	93.000-	-	-	-	-93.000
	Overheveling budgetten herkomstlandenbeleid OCW	75.000-	-	-	-	-75.000
	Onttrekking BR DHIS tbv OCW Topklas in Residence	-	-	-	312.000	-312.000
	Bijdrage vanuit BR DHIS aan Humanity House	-	-	-	750.000	-750.000
	Nacalculatie trend 2010 (incidenteel)	5.000-	-	-	-	-5.000
	Overlopende Passiva	1.115.000	1.115.000	-	-	0
	Aanpassen begroting 2010 n.a.v. SB DSO 2010	1.193.885	-	-	-	1.193.885
	BR Citymarketing	762.000-	-	-	762.000-	0
	BR Holland Art Cities	22.000	-	-	22.000	0
	BR Kredietcrisis (050.0.15)	500.000-	-	-	500.000-	0
	BR Congrescentrum	180.000-	-	-	180.000-	0
	Humanity House	1.750.000	-	-	-	1.750.000
	BR VVV verhuizing	215.000	-	225.000	215.000	225.000
	Herverdeling IDC voor jaarschijven 2010 t/m 2014	110.000-	-	-	-	-110.000
	Festival Classique	300.000	-	-	-	300.000
	Correctie Trend 2010	10.000-	-	-	-	-10.000
Totaal 21 Citymarketing en Internationale stad		4.766.885	1.215.000	125.000	5.588.000	-1.911.115

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
22 Financiën	Onttrekking reserve Activa-financiering	-	-	-	8.976.152	-8.976.152
	Mutati nieuwe omslagrentelening activa-financiering	-	5.808.080	-	-	-5.808.080
	Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	514.000-	1.211.000-	-	-	697.000
	Actualisatie rente langlopende leningen o/g	3.524.000	-	-	-	3.524.000
	Rente leningen verstrekt aan diensten	-	2.608.000	-	-	-2.608.000
	Rente leningen verstrekt aan derden	-	3.050.000	-	-	-3.050.000
	Diverse lasten product 914.0.01	546.000-	-	-	-	-546.000
	Diverse baten product 914.0.01	-	42.000	-	-	-42.000
	Dotatie alg. reserve en ontr. res. Co-financierin	-	-	239.000	-	239.000
	Onttrekking reserve Aardwarmte en div. ond. zoekst	42.000	-	-	42.000	0
	Mutaties reserve financiering	-	-	2.025.000	-	2.025.000
	Dividend Eneco	-	7.458.000-	-	-	7.458.000
	Onttrekking Algemene reserve	-	-	-	11.700.000	-11.700.000
	Vrijval reserve Activa-financiering	-	-	-	40.000.000	-40.000.000
	Taakmutaties Gemeentefonds	-	6.920.000	-	-	-6.920.000
	OB11 GAD.005 overheveling activareserve naar CTR	2.000	-	-	40.000-	42.000
	OB11 GAD.004 opvoeren IDC tarieven 2011-2014	3.000-	-	-	-	-3.000
	OB11 GAD.001 trend nacalculatie 2010	18.000-	18.000-	-	-	0
	Schoon Schip besparen apparaatslasten 2010-2014	-	-	-	-	0
	Schoon Schip 2010 Dienstcompensatiereserve	227.000-	-	227.000	-	0
	2010 Precario leiding ivm vervallen wetgeving	-	15.000.000	-	-	-15.000.000
	Afroming reserve Feniks	400.000-	-	-	178.000-	-222.000
Digitalisering	600.000	-	-	-	600.000	
Tarieven IDC	100.000	-	-	-	100.000	
Trend 2010-2011	51.000-	-	-	-	-51.000	
Totaal 22 Financiën		2.509.000	24.741.080	2.491.000	60.500.152	-80.241.232
23 Overige beleidsvoornemens	Mutati nieuwe omslagrentelening activa-financiering	-	-	2.294.487	-	2.294.487
	Mutaties BTW Compensatiefonds	4.598.000-	-	-	4.598.000-	0
	Dotatie alg. reserve en ontr. res. Co-financierin	-	-	-	239.000	-239.000
	Overheveling van reserve Aanpak Recessie naar Kapi	-	-	4.000.000	4.000.000	0
	Mutaties reserve Kapitaallasten	-	-	4.803.000	-	4.803.000
	Mutaties BTW Compensatiefonds	5.495.000	-	-	-	5.495.000
	Mutaties reserve Kapitaallasten	4.600.000	-	-	-	4.600.000
	Stelpost Trend en Areaal	5.500.000-	-	-	-	-5.500.000
	Onttrekking reserve Grote Projecten	-	-	-	8.400.000	-8.400.000
	Mutaties BTW Compensatiefonds	-	-	-	31.000.000	-31.000.000
	Herallocatie bestemmingsreserves deel 2	24.109.000-	-	-	-	-24.109.000
	Frictiekosten apparaatslasten bezuiniging	30.000.000	-	-	-	30.000.000
	Mutaties reserve Te verd. midd. begr 2011 - 2014	-	-	93.284.000	-	93.284.000
	Onttrekking reserve Grote Projecten	-	-	-	3.370.000	-3.370.000
	Mutaties m.b.t. Krachtwijken	-	-	-	11.090.921	-11.090.921
	Mutaties reserve Co-Financiering	-	-	-	1.760.000	-1.760.000
	Onttrekking reserve aanpak van de recessie	-	-	-	1.344.000	-1.344.000
	Diverse afronding	35.014-	-	-	-	-35.014
	Onttrekking reserve Digitalisering	-	-	700.000	2.566.500	-1.866.500
	Stelpost winstafdracht reserve Grondbedrijf	4.100.000	-	-	-	4.100.000
Diverse afrondingen	675.000-	-	-	-	-675.000	
Stelpost Trend en Areaal	2.032.000	-	-	-	2.032.000	
Totaal 23 Overige beleidsvoornemens		11.309.986	-	105.081.487	59.172.421	57.219.052

Programma	Omschrijving	Lasten	Baten	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
24 Interne dienstverlening	Afschrijvingsreserves	311.000-	-	-	311.000-	0
	Projecten structureel opnemen in de begroting	10.000.000	10.000.000	-	-	0
	Aanpassen aan de uniforme tariefstructuur v/h IDC	-	-	-	-	0
	Afstemmen niveau baten en lasten	30.600.000-	30.600.000-	-	-	0
	Uitvoering onderhoudswerkzaamheden	-	-	-	-	0
	Aanpassing BR CASA & BR Risicobeperkende projecten	51.000-	-	-	51.000-	0
	Vrijval onrendabele kapitaallasten	276.000	-	-	-	276.000
	Vrijval Bestemmingsreserves IDC	589.000-	-	-	-	-589.000
	Tariefstructuur IDC	3.934.000	-	-	-	3.934.000
	Overdracht Kenniscentrum EOS naar IDC	6.323.000	850.000	-	-	5.473.000
Stand van zaken Digitalisering Leyweg	500.000-	-	-	-	-500.000	
Totaal 24 Interne dienstverlening		11.518.000-	19.750.000-	-	362.000-	8.594.000
99 Vervallen producten	Terugdraaien doorbelasting apparaatskosten Deco	10.349.000-	366.000-	-	-	-9.983.000
	IDC tarieven 2010-2014 (conform 2009)	551.000-	-	-	-	-551.000
	Nacalculatie trend 2010 (incidenteel)	34.000-	-	-	-	-34.000
	Wijziging kostendragers Ombudsman	492.000-	-	-	5.000-	-487.000
	Nacalculatie trend 2010 ROR	2.000-	-	-	-	-2.000
	Actualisatie kostenverdeling 2010-2014	41.536.540-	-	-	-	-41.536.540
	Apparaat SZW	141.825-	-	-	-	-141.825
	Toename inburgeringsbudget	26.046.522-	20.085.635-	-	200.000-	-5.760.887
	Bestedingsplan Werken	100.940.420-	111.322.208-	11.200.000-	20.395.902-	19.577.690
	Herverdeling kosten IDC	297.135	-	-	-	297.135
Nacalculatie trend 2010/voorcalculatie trend 2011	44.000-	-	-	-	-44.000	
Totaal 99 Vervallen producten		179.840.172-	131.773.843-	11.200.000-	20.600.902-	-38.665.427
Eindtotaal		183.179.270	119.071.556	165.210.718	229.318.432	0

BIJLAGE B STANDEN RESERVES 2010 NA BEGROTINGSWIJZINGEN

Algemene reserve

Omschrijving reserve	Progr.nr.	Saldo per 31-12-2009	Dotaties	Ont- trekkingen	Saldo per 31-12-2010
Algemene reserve gdh	22	90.917	2.459	11.700	81.676
		90.917	2.459	11.700	81.676

Dienstcompensatiereserves

Omschrijving reserve	Progr.nr.	Saldo per 31-12-2009	Dotaties	Ont- trekkingen	Saldo per 31-12-2010
Dienstcompensatiereserve ROR	01	125	-	125	-
Dienstcompensatiereserve ROR	01	7	-	7	-
Dienstcompensatiereserve ROR	01	593	-	-	593
Dienstcompensatiereserve BSD	02	669	-	330	339
Dienstcompensatiereserve BSD	02	669	-	150	519
Dienstcompensatiereserve DPS	03	487	-	-	487
Dienstcompensatiereserve BRW	04	-	-	-	-
Dienstcompensatiereserve DOB	06	1.000	-	500	500
Dienstcompensatiereserve HCO	06	2.821	-	-	2.821
Dienstcompensatiereserve HGR	08	2.000	-	-	2.000
Dienstcompensatiereserve SZW	08	927	-	-	927
Dienstcompensatiereserve DSB	11	1.917	-	675	1.242
Dienstcompensatiereserve DSB	11	1.917	-	1.734	183
Dienstcompensatiereserve OCW	15	3.999	-	2.050	1.949
Dienstcompensatiereserve DSO	19	8.322-	-	-	8.322-
Dienstcompensatiereserve BSD	21	669	-	-	669
Dienstcompensatiereserve GAD	22	749	-	-	749
Dienstcompensatiereserve GBD	22	227-	227	-	-
Dienstcompensatiereserve IDC	24	2.000	-	-	2.000
		12.002	227	5.571	6.658

Reserve Grondbedrijf

Omschrijving reserve	Progr.nr.	Saldo per 31-12-2009	Dotaties	Ont- trekkingen	Saldo per 31-12-2010
Res grondbedrijf gb	19	44.275	13.000	4.100	53.175
		44.275	13.000	4.100	53.175

Egalisatiereserves

Omschrijving reserve	Progr.nr.	Saldo per 31-12-2009	Dotaties	Ont- trekkingen	Saldo per 31-12-2010
Reserve actieprogramma jeugd	10	4.471	-	4.471	0
Reserve Preventief jongerenwerk in Krachtwijken	10	238	-	238	0-
Reserve Welzijnsaccommodaties	15	2.720	-	-	2.720
Reserve WAO (eigen risico drager)	15	608	215	125	698
Reserve Aanvaardbare kosten Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en Afschrijvingssystematiek	16	1.576-	-	4.800	6.376-
Reserve Financiering	22	12.328	2.984	-	15.312
Best.-reserve Tar. Verzekeringen	24	5.000	-	-	5.000
		23.788	3.199	9.634	17.353

Activa-reserves

Omschrijving reserve	Progr.nr.	Saldo per 31-12-2009	Dotaties	Ont- trekkingen	Saldo per 31-12-2010
Reserve Afschrijving Lichtkrant (3500)	01	0	-	-	0
BR Afschryv Klachtenregistratiesysteem	01	1-	-	-	1-
Reserve Digitale opslag en -ontsluiting (3782)	01	0	-	-	0
BR Hardware Residentienet 3591	02	0	-	-	0
BR Afdekking kapitaallasten Pegasus 3807	02	0-	-	-	0-
BR PSB Module 3284	02	1-	-	-	1-
BR Hardware Kenniscentrum 3466	02	0	-	-	0
BR Project EOS	02	0	-	-	0
BR Rapportage Tool OBIEE	02	0-	-	-	0-
Reserve pinnen a/d balie	03	0	-	-	0
Reserve Voorbereidingskosten Bouw voor Bureau Petroleumhaven/bureau Laak	04	-	-	-	-
BR Afschrijv. DMS-programmma	05	0	-	-	0
BR Kapitaallasten IRS4all	05	0	-	-	0
Afschrijvingsreserve Accommodaties voor kunstbeoefening (540.2.01.02)	05	0	-	-	0
Afschrijvingsreserve Musea (541.1.01.02)	05	0	-	-	0
Bestemmingsres. act.kosten invent. en autom.	06	-	-	-	-
Bestedingsreserve activering	06	-	-	-	-
Bestedingsreserve activering reg	06	-	-	-	-
Afschrijvingsreserve Openbaar basisonderwijs, onderwijshuisvesting (421.0.01.01)	06	0	-	-	0
Afschrijvingsreserve Bijzonder basisonderwijs, onderwijshuisvesting (423.0.01.01)	06	0-	-	-	0-
Afschrijvingsreserve Bijzonder voortgezet speciaal onderwijs, onderwijshuisvesting (433.0.01.01)	06	0-	-	-	0-
Afschrijvingsreserve Openbaar voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting (441.0.01.01)	06	0	-	-	0
Afschrijvingsreserve Bijzonder voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting (443.0.01.01)	06	0-	-	-	0-
Afschrijvingsreserve Activiteiten/projecten stedelijk onderwijsbeleid (480.6.01.04)	06	0-	-	-	0-
Best res afschr mat vaste activa	08	0	-	-	0
Reserve activering hardware	08	1	-	-	1
Reserve Activeringen 721.0.01	11	0-	-	-	0-
Reserve Projectkosten EOS	11	0	-	-	0
Afschrijvingsreserve Sport en spelaccommodaties (530.1.01.02)	13	-	-	-	-
Afschrijvingsreserve Groene sportvelden en terreinen (531.0.01.06)	13	0-	-	-	0-
Afschrijvingsreserve Groene sportvelden en terreinen (531.0.01.05)	13	0-	-	-	0-
Afschrijvingsreserve Interne/externe leveringen (OCW) (960.1.03.01)	15	2	-	-	2
Res. Afschr. Henricuskade	18	3-	-	-	3-
Res. afschrijving GBIS	19	2	-	-	2
Reserve Activafinanciering	22	203.494	-	48.976	154.518
GAD bestemmingsreserve afschrijving elektronisch dossier	22	0-	-	-	0-
Best-res. Afschr Coll Hsv	24	1-	-	-	1-
Best.-reserve intr. SDK Leyweg	24	-	-	-	-
Best-res Afschr Ov. Huisv	24	0	-	-	0
Bestemmingsreserve Afschrijving EOS	24	0	-	-	0
		203.495	-	48.976	154.519

Overige bestemmingsreserves

Omschrijving reserve	Progr.nr.	Saldo per 31-12-2009	Dotaties	Ont- trekkingen	Saldo per 31-12-2010
Bestemmingsreserves met een expliciet langjarig karakter					
Reserve Onderzoek en Enquete (3385)	01	77	-	77	-
Reserve WIA (3822)	01	40	7	-	47
BR Boventalligen 3282	02	368	335	213	490
BR Eigen risicodragerschap WAO (BSD) 3613	02	200	150	23	327
BR FPU+ en seniorenregeling	02	320	25	157	188
Bestemmingsreserve Eigen risicodragerschap WAO (BRW)	04	-	-	-	-
Reserve Risico Vraagfinanciering	06	1.000	-	-	1.000
Bestemmingsreserve WWB I-deel	08	20.181	-	14.048	6.134
Reserve loaw/loaz/Wwik/Bbz	08	1.724	-	1.724	0-
Bestemmingsreserve Sociaal Economisch Fonds	08	17.502	-	8.311	9.191
Reserve Verstrating grondbedrijf	17	774	700	980	494
Reserve Openbaar Vervoer Hoger Plan	17	6.750	2.250	5.750	3.250
Reserve Verkeerslichten	17	1.061	-	1.062	1-
res vhw dhzw (progr. 18 wonen)	18	4.570	-	-	4.570
Res anticip wzh mpg	19	21.216	-	-	21.216
Reserve Strategische aankopen Structuurvisie	19	28.699	-	17.457	11.242
Res sv	19	5.954	-	3.000	2.954
Res isv	19	41.308	-	-	41.308
res vhw dhzw (progr. 18 wonen)	19	22.258	80	10.673	11.666
Res vasts program	19	11.535	-	6.161	5.374
Res. Vastgoedexploitatie	19	8.900	6.811	1.452	14.258
Res sa binckhorst	19	5.367	8.835	2.093	12.108
BR Financiële Risico's Strategische Aankopen Binckhorst	19	8.000	-	8.000	-
BR Wervingsfonds 3273	21	2.332	590	590	2.332
BR World Heritage 3838	21	4.509	-	4.508	1
BR Den Haag Internationale stad (BSD) 3865	21	7.723	-	3.234	4.489
BR Openbaar Vervoer HTM	22	3.925	-	1.700	2.225
Reserve WAO (actieven)	22	0	-	-	0
BR Te Verdelen Middelen Begroting 2008 - 2011	23	555	800	1.305	50
BR Grote Projecten	23	165.831	7.200	13.320	159.711
BR BTW Compensatiefonds	23	32.317	-	31.000	1.317
BR Begrotingsmiddelen 2006 - 2010	23	29.526	500	30.026	-
BR Co-financiering	23	17.864	-	1.999	15.865
BR Taakstelling Begroting 2007-2010	23	-	324	-	324
BR Krachtwijken	23	49.620	18.115	13.496	54.240
BR Te verdelen middelen Begroting 2009 - 2012	23	16.715	-	9.595	7.120
BR Kapitaallasten	23	36.782	35.100	52	71.830
Reserve Te verdelen middelen begroting 2011 - 2014	23	-	93.284	-	93.284
Bestemm.res. Assurantien	24	5.400	-	-	5.400
Bestemmingsreserve reorganisatie IDC	24	194	-	194	0-

Overige bestemmingsreserves					
Omschrijving reserve	Progr.nr.	Saldo per 31-12-2009	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo per 31-12-2010
BR Opkomst Verkiezing	01	407	-	407	0-
BR Huis van de Democratie 3903	02	337	4.000	1.075	3.262
BR Fonds Publieksdiensten 3003	02	141	-	141	0
BR VEB 10 stappenplan	02	85	-	85	0
BR Concernbrede ICT systemen	02	15.227	7.313	17.705	4.835
BR kenregistraties	02	344	2.154	1.344	1.154
BR Webgis	02	178	80	258	0-
BR Glasvezel	02	1.979	-	566	1.413
BR Doelmatigheidsverbetering 3709	02	0-	-	-	0-
BR Standbeelden Thorbecke en Juliana	02	400	-	400	-
BR International Gateway 3744	03	0-	-	-	0-
BR ICT impuls 3866	03	0-	-	-	0-
reserve vorming Dienst Publieksservices	03	1.161	-	1.150	11
Bestemmingsreserve Informatiesysteem periodieke controles gebruik gebouwen	04	-	-	-	-
BR Verbetering Brandveiligheid 3021	04	0-	-	-	0-
BR Bewonersparticipatie en veiligheid 3836	04	0-	-	-	0-
BR Informatiesyst. Periodieke Controles gebruik gebouwen	04	320	-	-	320
BR Aanpak Veelplegers 3592	04	1.607	200	790	1.017
BR Vervanging Camera's 3699	04	204	60	69	195
BR Buurtconciertes en Nachtpreventie 3704	04	566	-	-	566
BR Preventie alcohol en cannabisgebruik bij minderjarigen 3837	04	216	-	100	116
BR Veiligheid en leefbaarheid Duindorp 3840	04	34	-	34	-
BR Veiligheidsfonds	04	4.128	-	2.291	1.837
BR KW BC Stedelijk Veiligheid	04	1.138	-	1.137	1
BR Digitalisering niet-verfilmde kranten en periodieken 3740	05	1-	-	-	1-
BR Digitalisering archief	05	546	-	375	171
Reserve Dependance Koorenhuis en Cultuuranker Zuidlarenstraat 55-59	05	3.633	1.042	4.574	101
Reserve Atelierbeleid	05	2.000	-	2.000	-
Reserve versterking internationale programmering Koninklijke Schouwburg	05	150	-	50	100
Reserve Den Haag Europese Culturele Hoofdstad 2018	05	1.512	-	1.195	317
Reserve Jazz	05	120	-	40	80
Reserve Wijkcultuur	05	1.939	-	1.939	0-
Reserve Versterken popcultuur	05	25	-	25	-
Reserve cultuurprijzen	05	40	-	40	-
Reserve Calamiteitenfonds cultuur	05	241	-	241	1-
Reserve Cultuurparticipatie	05	314	1.641	981	974
Reserve Museon	05	485	239	724	-
Bestemmingsres. spreiding	06	665	-	665	0-
Bestemmingsres. NBS	06	250	-	250	-
Reserve Friciekosten HCO	06	1.866	-	-	1.866
Reserve Bruidsschatregeling POO	06	7.707	-	2.569	5.138
Reserve GSB III SIV4 Gemeentelijk Onderwijsachterstandsbeleid	06	8.000	-	4.666	3.334
Reserve Compensatie ouderbijdrage peuterspeelzalen	06	534	-	534	0-
Reserve onderwijssegregatie	06	239	-	239	0-
Reserve uitbreiding leerkansenprofiel (krachtwijken)	06	987	-	487	500
Reserve maatschappelijke stages	06	15	134	49	100
Reserve Taal- en opvoedingscursussen voor ouders voorschoolleerlingen	06	550	-	550	-
Reserve krachtwijken brede scholen	06	625	252	327	550
Reserve implementatie Meerjaren programma Onderwijs Huisvesting	06	240	-	49	191

Overige bestemmingsreserves					
Omschrijving reserve	Progr.nr.	Saldo per 31-12-2009	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo per 31-12-2010
Reserve digitaal leren	06	294	-	294	0-
Reserve implementatie Meerjaren Onderhouds Plan binnenkant scholen (VERVALLEN)	06	152	-	152	0-
Reserve Activiteiten/projecten stedelijk onderwijsbeleid	06	2.022	-	1.953	69
Reserve spijbeloffensief	06	2.200	-	1.100	1.100
Reserve proef excellentie en onderwijs	06	250	-	150	100
Reserve Regeling Binnenmilieu Scholen Primair en Speciaal Onderwijs	06	4.200	-	-	4.200
Reserve vakscholen	06	800	-	400	400
BR KW BC Urbanmarketing	07	600	-	305	295
BR KW BC Imagocampagne	07	529	165-	170	194
BR KW BC Bewonersparticipatie	07	1.216	1.875	3.091	0-
Reserve fonds burgerschap	07	1.194	-	1.194	0
Reserve Marokko instituut	07	62	30	92	0-
Bestemmingsreserve Experiment ex-AMA's	07	250	-	200	50
Bestemmingsreserve vervolgtrajecten PaVem	07	164	-	164	0-
Best res Wachtlijstbeheer	08	1.528	-	764	764
Best res Vorming en Opleiding	08	116	-	116	-
Bestemmingsreserve programmatisch handhaven	08	161	-	161	0
Bestemmingsreserve recessiemaatregel bijstand	08	296	-	296	-
Bestemmingsreserve recessiemaatregel reïntegratie	08	2.607	-	2.607	0
Bestemmingsreserve afbouw ID-banen	08	5.799	11.200	8.956	8.043
Bestemmingsreserve aanpak jeugwerkloosheid G4	08	269	-	269	0-
Bestemmingsreserve Jeugdwerkloosheid Haaglanden	08	3.600	1.800	4.394	1.006
Bestemmingsreserve ontwikkelen eigen vorm kinderopvang	08	420	-	200	220
Bestemmingsreserve schuldhulpverlening	09	641	-	641	0
Bestemmingsreserve recessiemaatregel kredietverlening	09	1.110	-	1.110	-
Bestemmingsreserve recessiemaatregel armoede	09	600	-	600	-
Bestemmingsreserve Businesscase Multiproblematiek	09	1.586	-	1.586	-
Reserve Samen spelen (3e tranche)	10	1.081	-	1.081	0
Reserve recessie product 560.2.02	10	499	-	499	0-
Reserve opvoeden in de Buurt	10	890	-	890	0
Reserve kamers met kansen	10	1.548	-	1.000	548
Reserve coördinator kindermishandeling	10	83	-	83	-
Reserve talent center Den Haag ZW (Urban Center)	10	287	-	225	62
Reserve aanpak multiprobleemgezinnen	10	1.461	-	1.461	-
Reserve Electronisch Kind Dossier (EKD)	10	56	-	56	-
Reserve recessie product 210.2.01	11	2.843	-	2.843	0
Reserve Zwerfvuil (2007)	11	860	-	860	0-
Reserve recessie product 210.3.01	11	2.912	-	1.412	1.500
Reserve Baggerwerkzaamheden	11	1.596	-	1.596	0-
Reserve recessie product 310.1.01	11	546	-	546	0
Reserve Bomen	11	174	200	174	200
Reserve MOP Groen	11	3.015	-	3.014	1

Overige bestemmingsreserves					
Omschrijving reserve	Progr.nr.	Saldo per 31-12-2009	Dotaties	Ont- trekkingen	Saldo per 31-12-2010
Reserve Aanpak zieke kastanjebomen	11	94	-	93	1
Reserve Ecologisch Stadsbeheer	11	375	-	375	-
Reserve Ecologische verbindingzones	11	800	-	800	-
Reserve recessie product 560.1.01	11	863	-	863	0
Reserve recessie product 723.7.01	11	125	-	125	0-
Reserve bedrijfsvoering DSB	11	850	879	1.561	168
Res. D2 Cofinanciering	12	0	-	-	0
Res. Winkelstraten	12	492	-	492	0
Reserve Overcommitting	12	3.384	-	-	3.384
Res. Bedrijventerreinen	12	882	-	-	882
BR Economie in de wijken	12	6.100	-	3.526	2.574
BR Krachtwijken DSO (050.0.00)	12	-	2.220	710	1.510
Bestemmingsreserve Professionaliseren ondernemersloket	12	119	-	119	0
BR Bedrijfsgerichte gebiedsverbetering	12	850	-	850	0
BR Pieken in de Delta	12	1.667	-	-	1.667
Res. Startersfonds co-fin gemeentelijk deel	12	-	200	200	-
BR Haags Banenplan	12	207	300	207	300
Reserve Geluidwerende maatregelen ADO stadion	13	80	-	81	1-
Reserve Cofinanciering GSB programma Meedoen allochtone Jeugd door Sport	13	700	-	700	-
Reserve Topsport	13	436	1.600	1.500	536
Reserve combifuncties brede school, sport en cultuur	13	8.346	790	2.425	6.711
Reserve olympisch fonds	13	4.000	-	100	3.900
Reserve Nationaal actieplan sport en bewegen	13	1.368	342	342	1.368
Reserve krachtwijken sport	13	1.460	-	1.230	230
BR Ziggo Mediafonds 3002	14	626	-	626	0
Reserve Archeologie	14	1.354	-	1.354	0
Reserve Stimuleringsfonds wonen, welzijn en zorg	15	1.982	-	782	1.200
Reserve Impuls ondersteuning mantelzorg	15	462	-	462	0
Reserve Project Den Haag Zuid West	15	177	-	177	0-
Reserve vrijwilligers congres	15	-	-	-	-
Reserve stimulering Haags emancipatiebeleid	15	182	-	182	0
Reserve Onderhoud Binnenkant Welzijnsaccommodaties	15	445	-	445	0
Reserve Impuls maatschappelijk werk	15	500	-	500	-
Reserve BR Laak Noord	15	200	-	200	-
Reserve openstelling welzijnsaccommodaties	15	600	-	600	-
Reserve emancipatieadviseur	15	-	75	-	75
Reserve bedrijfsvoering ICT - Invoering Document Management Systeem	15	324	-	324	0-
Reserve bedrijfsvoering ICT - implementatie wijzigings beheer	15	27	-	27	0-
Reserve Diverse ICT-kosten	15	223	-	23	200
Reserve Versterking financiële functie	15	460	-	300	160
Reserve glazen stadhuis	15	497	-	202	295
Reserve work flow management systeem	15	228	-	228	0
Reserve frictiekosten shared services OCW	15	413	-	213	200
Reserve diversiteit (personeelsbeleid)	15	140	-	140	0-
Reserve Workflow systeem reserves	15	100	-	100	-
Bestemmingsreserve verbeteren dienstverlening	15	237	-	237	-
Bestemmingsreserve investering tbv inhaalslag en automatisering HV	15	380	-	380	-
Reserve Wet voorzieningen Gehandicapten	16	1.407	-	916	491
Reserve kwaliteit panden vrouwenopvang	16	350	-	350	-
Reserve thuislozenzorg GSB 3	16	5.549	-	1.530	4.019
Reserve Projectorganisatie uitbreiding voorzieningen MO/OGGZ	16	100	-	100	0

Overige bestemmingsreserves					
Omschrijving reserve	Progr.nr.	Saldo per 31-12-2009	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo per 31-12-2010
Reserve Voorzieningen Den Haag Onder Dak	16	2.500	-	2.500	-
Reserve Financiering ambulancedienst	16	1.386	-	88	1.298
Reserve Ondersteunen onderhandelingen WMO	16	330	-	170	160
Reserve lokaal gezondheidsbeleid	16	150	-	100	50
Reserve huiselijk geweld/mannenopvang	16	160	-	160	-
Reserve krachtwijken volksgezondheid	16	1.419	-	550	869
Reserve Verslavingszorg GSB3	16	2.470	-	1.870	600
Reserve Herinrichting Castricumplein	17	202	-	202	0-
Reserve Mobiliteitsfonds haaglanden	17	1.337	-	366	971
Reserve Lokaal taxikeurmerk	17	111	-	111	0
Reserve Groei fietsgebruik trekvlittracé	17	800	-	-	800
Reserve Verkeersveiligheid (blackspots)	17	441	-	441	0
Reserve Reserve beleid VCP	17	579	-	579	0-
Reserve recessie product 210.2.02	17	2.350	-	2.350	-
Reserve Scheveningen boulevard	17	-	11.191	11.191	-
Reserve recessie product 211.1.01	17	316	-	316	0-
Reserve Parkeren	17	2.036	-	-	2.036
Reserve Volautomatische autoberging	17	213	-	-	213
Reserve Parkeren	17	-	4.600	1.600	3.000
Reserve Leefbrhd. & Veiligh parkeergarages	17	4.600	-	4.600	-
Res. Verleidelijk OV	17	0-	-	-	0-
Res. HSL	17	2.300	-	600	1.700
Res. Conducteurs op de tram	17	1.750	-	1.250	500
BR Aanleg transferia	17	400	-	385	15
BR Aanpakzwerfvuil en graffiti (BSD) 3880	18	194	-	100	94
BR Plak- en kladvandalisme 3904	18	232	-	207	25
BR Flankerende maatregelen huisvesting arbeidsmigranten	18	1.341	-	1.341	-
BR Woonpromotie	18	105	-	105	0-
BR Kredietcrisis (050.0.02)	18	5.000	-	3.125	1.875
BR. Sociale Woonpensions	18	-	-	-	-
Res deconcentratie escampiaan	18	1.934	-	1.934	0
Res. Handhaving en ongediertebestrijding	18	1.577	625	1.601	601
Res kwaliteitsfonds I'veen	19	0-	-	-	0-
BR. Masterplannen Structuurvisie	19	1.391	-	1.391	0-
BR Communicatie ruimtelijke projecten	19	133	-	-	133
BR Krachtwijken DSO (050.0.03)	19	-	4.564	3.107	1.457
Res Scheveningen Boulevard	19	9.191	-	9.191	0
Res scheid haven	19	4.668	-	1.800	2.868
Res vervanging WIS	19	448	-	448	0-
Res. Wijkontw.mij. Stationsbuurt	19	5.000	-	4.830	170
Reserve Ruimtelijke Ordening	19	13.562	5.000	8.450	10.112
BR. The Hague World Form	19	13.479	-	802	12.677
Res. Ondertunneling A4 BR2006	19	337	-	337	0-
Reserve DSO centraal station	19	12.100	-	4.030	8.070
BR Communicatie ruimtelijke projecten	19	133	-	-	133
BR Atlantikwalmuseum	19	425	-	425	-
BR Stadsmaquette	19	819	-	500	319
BR Campus Den Haag	19	5.700	-	2.500	3.200
BR Koppen Leyweg	19	2.500	-	2.500	-
BR Strategische locatie-ontwikkeling	19	1.800	-	1.047	753
BR Internationale Zone	19	1.393	-	650	743
BR Kredietcrisis (050.0.13)	19	10.992	-	10.992	-
BR Koningin Julianaplein	19	-	2.756	-	2.756
Res digitaliseren bestemmingsplannen	19	49	-	49	0-
Res actualisering bestemmingsplannen	19	0	-	-	0
BR Beroep en bezwaar	19	7.788	-	2.100	5.688

Overige bestemmingsreserves					
Omschrijving reserve	Progr.nr.	Saldo per 31-12-2009	Dotaties	Ont- trekkingen	Saldo per 31-12-2010
BR ICT projecten	19	4.021	440	3.583	878
BR WABO	19	1.705	-	1.705	-
BR Kredietcrisis (050.0.23)	19	300	-	300	-
Res vorming en opl eiding	19	3	-	-	3
Reserve DOEN	19	536	-	536	0-
Res bovenw.vz.l'veen	19	912	-	912	0
Res risico l'veen	19	2.756	-	2.756	-
Res binnenstad	19	3.496	-	945	2.551
BR Grote Marktstraat	19	5.919	-	5.869	49
Reserve Vulpunten voor aardgas en NaturalHy	20	452	-	120	332
Reserve Omzetten bussen naar aardgas	20	300	350	-	650
Reserve Autoloze zondag	20	400	-	400	-
Reserve Milieuprojectenpot	20	1.050	-	1.050	-
Reserve SLOK	20	768	-	545	223
Reserve luchtkwaliteit	20	-	4.301	1.324	2.977
Reserve Luchtkwaliteit	20	4.301	-	4.301	0-
BR Duurzaamheid bestaande bouw	20	1.048	-	1.000	48
BR Institute of Global Justice	21	-	2.000	1.000	1.000
BR Europa Direct Centrum	21	150	-	50	100
BR Citymarketing	21	5.500	-	4.738	762
BR Holland Art Cities	21	187	-	187	0-
BR VVV Verhuizing	21	485	225	475	235
BR World Expo Shanghai	21	325	-	325	-
BR Kredietcrisis (050.0.15)	21	350	-	350	-
Res. Congrescentrum	21	400	-	400	0-
BR Evenementen/Topsporthal	21	1.162	-	1.162	0
BR Kredietcrisis (050.0.25)	21	950	-	950	-
BR Deelneming Aardwarmte	22	352	-	42	310
BR Personeelshypotheekportefeuille	22	2.059	-	487	1.572
Reserve Feniks	22	472	-	222	250
BR Aanpak van de recessie	23	6.583	-	5.344	1.239
Reserve Digitalisering	23	3.300	700	2.567	1.434
Best. reserve Leyweg	24	7.100	-	-	7.100
Bestemmingsreserve Risicobeperkende Projecten Verzekering Stadhuis	24	499	-	499	0
Bestemmingsreserve CASA	24	586	-	586	0-
Bestemmingsreserve SSA	24	400	-	400	0
BR Digitalisering IDC Leyweg	24	700	-	700	-
		930.590	250.318	454.544	726.364
TOTAAL GENERAAL RESERVES		1.305.067	269.203	534.526	1.039.744

BIJLAGE C VOORTGANG GROTE INVESTERINGSPROJECTEN

Programma / project	Actuele fase	Geplande oplevering	Toelichting
Bestuur/College			
Leyweg	Start bouw	2011-2	Door vertraging van de oplevering van het casco zal de afbouw fase doorlopen tot medio 2011.
Cultuur			
Korzo	Start bouw	2010-4	Geen bijzonderheden. Het investeringsproject loopt op schema.
Museon	Start bouw	2011-2	Geen bijzonderheden. Het investeringsproject loopt op schema.
Dans en Muziekcentrum Spuiplein	Voorbereiding	N.B	De raad heeft op 9 juli 2009 op basis van rv 96 2009 ingestemd met de keuze om op het Internationaal Cultuurforum Spui en binnen de huidige kavel van het zalencentrum DAPZ/LDT een nieuw dans- en muziekcentrum te realiseren en over de realisatie eind 2010 een definitief besluit te nemen. De planning van dit project kan plaats vinden nadat de raad een definitief besluit voor de nieuwbouw heeft genomen.
Onderwijs			
Onderwijs Huisvestingsplan diverse jaren	n.v.t.	diverse jaren	Schoolbesturen zijn zelf opdrachtgever voor de bouw. De kleinere investeringen worden doorgaans in zijn geheel achteraf door de schoolbesturen gedeclareerd. Vrijval door afrekening wordt overgeheveld naar programma's van 2010 en verder in verband met afspraken binnen het college op basis van het indicatief investeringsplan onderwijshuisvesting 2008 -2012 (BOW/2007.597).
Huisvestingsplan voorschool peuterspeelzalen diverse jaren	n.v.t.	diverse jaren	De toewijzing van investeringsmiddelen aan schoolbesturen wordt jaarlijks besloten door het college en vloeit voort uit rv 100 2003. In de Verordening Personeel en Materiële Voorzieningen en Onderwijs (hoofdstuk 2C) zoals die tot 1 december 2008 van kracht was, bestond er geen mogelijkheid tot bevoorschotting. Met de meest recente wijziging van de verordening is dit m.i.v. 1 december 2008 aangepast (rv 221 2008) en kan er op verzoek van het schoolbestuur een voorschot worden verleend. De genoemde verordening geldt tot en met 31 december 2012. Middelen die eventueel vrijvallen door afrekening, worden voor hetzelfde doel opnieuw ingezet.
Jeugd en Gezin			
Speeltoestellen	Uitvoering	2013-4	Geen bijzonderheden. Het investeringsproject loopt op schema.
Leefomgeving			
Ondergrondse restafval containers	Start bouw	2011	Geen bijzonderheden. Het investeringsproject loopt op schema.
Vervanging Openbare verlichting	Uitvoering	2011	Geen bijzonderheden. Het investeringsproject loopt op schema.
Sport			
Beach stadion	Start bouw	2011-1	De gemeente beschikt over een flexibel beachsportstadion. Deze accommodatie faciliteert nationale en internationale beach (top)sport evenementen. Door de aanpak van de kustzeewering en herinrichting boulevard (plan Morales) is het modulaire en flexibele beachstadion een overbrugging voor de periode 2009 - 2012. Naar verwachting zal voor het Beachstadion in 2012 een definitieve plek beschikbaar zijn. Als gevolg van deze ontwikkelingen zal het demontabele beachstadion vanaf 2010 op een nieuwe locatie worden opgebouwd (hoek Noordelijke Havenhoofd/boulevard). Het aanhouden van een restantreservering is nodig om aanpassingen van de accommodatie, als gevolg van specifieke eisen, mogelijk te maken.
Leidschenveen/Ypenburg 50m bad	Start bouw	2012-2	Geen bijzonderheden. Het investeringsproject loopt op schema.
Sportkwadrant Zuiderpark	Voorbereiding	2012-3	Geen bijzonderheden. Het investeringsproject loopt op schema.
Bestedingsimpuls sportaccommodaties	Oplevering	2010-3	In 2009 is een aanvang gemaakt met het plaatsen van zonnepanelen op het dak van sporthal Zuidhaghe. De gemeente heeft echter opdracht gegeven om eerst na te gaan of de dakconstructie het gewicht van deze zonnepanelen kan dragen. Deze sporthal heeft een zogenaamd shred dak. Inmiddels is bekend dat de constructie wellicht opnieuw berekend moet worden. De aanleg van kunstgrasveldjes is vertraagd door de eind vorig jaar vroeg ingetreden en lang aanhoudende vorst. De oplevering is thans voorzien in het 3e kwartaal 2010.
Maatschappelijke ondersteuning			
Pand Kesslerstichting	Start bouw	2011-4	
Sportzaal bij School (diverse locaties)	Divers	2013 e.v.	
Escampade	Start bouw	2011-2	
Naschoolse opvang (diverse locaties)	Divers	2013 e.v.	Geen bijzonderheden. De investeringsprojecten lopen op schema.
Westhovenplein	Start bouw	2010-3	

Programma / project	Actuele fase	Geplande oplevering	Toelichting
Volksgezondheid en zorg			
Aanschaf ambulances, defibrillatoren en piketauto's	Aanschaf	Gefaseerd	Van de verwachte gefaseerde levering van negen ambulances in 2009 zijn er uiteindelijk vijf geleverd. Levering van de overige vier heeft vertraging opgelopen als gevolg van een productievermindering van de chassis bij de toeleverancier in Duitsland (gevolg recessie). In 2010 worden nu elf ambulances geleverd (tot op heden nog geen levering plaatsgehad). In 2011 is de aanschaf van nog eens twee ambulances voorzien. M.b.t. de gunning tot levering voor de aanschaf van negentien monitoren/defibrillatoren heeft een proefplaatsing plaats gevonden, die succesvol is afgerond. Definitieve aanschaf heeft begin 2010 plaats gevonden. Wel loopt er nog een bezwarenprocedure vanuit het bedrijf Corpuls (oneens met gevolgde aanbestedingsprocedure). De piketauto's worden vanaf 2010 vervangen. De voorgenomen aanschaf van een couveuse is in afwachting van een advies van de materiaalcommissie. Naar verwachting zal dit niet in 2010 plaatsvinden.
Verkeer			
Laan van Meerdervoort	Vorbereiding	N.B.	In het kader van RandstadRail zijn/worden lokaal fietstroken vernieuwd. Verder zijn middelen gereserveerd (in het kader van MJP Fiets 2003-2006) voor aanleg fietspaden elders op de Laan van Meerdervoort.
MJP Fiets	Vorbereiding	N.B.	Dit betreft budgetten die in het kader van het MJP Fiets 2005-2008 (€ 7,081 mln oorspronkelijk) en Fietsbeleid 2007-2010 (€ 5 mln oorspronkelijk) gereserveerd zijn. Het budget wordt gefaseerd uitgesplitst naar afzonderlijke projecten om ontbrekende schakels in het hoofdrouthenetwerk voor fiets aan te pakken.
Verkeer en Milieunormering	Vorbereiding	N.B.	Gezien het stadium van het project, is er nog geen nauwkeurige planning af te geven.
Trekvlottracé	Vorbereiding	N.B.	Het project is nog niet in uitvoering.
Noordwestelijke Hoofdroute	Vorbereiding	N.B.	Gezien het stadium van het project, is er nog geen nauwkeurige planning af te geven.
Toegankelijkheid OV	Uitvoering	2012-4	Er komt een screening op urgente bushaltes.
Verkeers Circulatie Plan (VCP)	Uitvoering	2012-4	Het VCP is een verzamelbenaming voor projecten: Algemeen VCP, Spui, Grote Markt e.o., Elandstraat, Noordwal/Veenkade, Opticom, Centrum Ring, Bewegwijzering en Pollers. Er zijn geen bijzonderheden te melden.
Vervanging Verkeersmanagement	Oplevering	2010	Geen bijzonderheden. Het investeringsproject loopt op schema.
Haags Startstation Erasmuslijn	Vorbereiding	N.B.	Het project is nog niet in uitvoering.
Binckhorsttunnel	Vorbereiding	N.B.	Het project is nog niet in uitvoering.
Koninginnetunnel	Vorbereiding	N.B.	Het project is nog niet in uitvoering.
Dynamische busbaan	N.B.	N.B.	Dit project tot nader orde uitgesteld (RIS156458)
Noordwal/Veenkade	Definitief ontwerp	2013-4	Het voorontwerp Noordwal-Veenkade met Volautomatische Autoberging (RIS169119). Geen bijzonderheden.
Onderhoud Utrechtse Baan	oplevering	2010	Reparaties zijn in juni 2010 uitgevoerd en het asfalt is vervangen
Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling			
Verbeterplan Spuiplein	Oplevering	2010-4	Het Verbeterplan Spuiplein heeft enige tijd stilgelegen. In 2008 is het project opgepakt en in 2009 en 2010 worden de veranderingen in de openbare ruimte alsnog gerealiseerd, conform rv176/1999. Een groot deel van het investeringsplan (het plaatsen van kunstobjecten die uitnodigen om te gaan zitten) zal vooral in 2010 gerealiseerd worden. De oorspronkelijke planning stond op het 2e kwartaal van 2010, maar de activering vindt plaats bij de jaarrekening 2010. Hierdoor is de prognose verplaatst naar eind 2010.
Beatrixkwartier Openbare Ruimte	Oplevering	2010-4	Uitvoering is conform rv285/2002. De inhoudelijke vorderingen van de uitvoering op het project lopen volgens schema.
Milieu en Duurzaamheid			
Actieplan Luchtkwaliteit	N.B.	N.B.	Het project loopt op schema. De eindafrekening is gepland in het vierde kwartaal 2015.
Financiën			
Feniks (vervangend belastingsysteem IBS2000)	Vorbereiding	2012	De ambitiestudie en de haalbaarheidsstudie zijn opgeleverd in 2008 resp. 2009. Het project Feniks is ondergebracht in het projectenportfolio. In mei 2010 is het traject opnieuw opgestart middels de uitvoering van een scenariostudie. Dit onderzoek loopt nog in 2010. Verwachting is dat in de loop van 2011 begonnen kan worden met de daadwerkelijke vervanging.

BIJLAGE D ACTUALISATIE GRONDEXPLOITATIE PER PROJECT

In hoofdstuk V vindt u de beleidsmatige toelichting op de ontwikkelingen van de grondexploitaties. In deze bijlage treft u de plansaldi, de afwijkingen en indien relevant de toelichting daarop per grondexploitatie. Dit conform de beheersregels van het ontwikkelingsbedrijf.

Op grond van deze rapportage neemt de voorziening negatieve plannen met €2,0 mln. af. Dit is nog geen reële vrijval omdat het definitieve resultaat van het grondbedrijf bij de jaarrekening wordt bepaald en aan de gemeenteraad ter besluitvorming wordt voorgelegd. Ook is in deze cijfers de mogelijk grote impact van de voorstellen die bij het IpSO worden gedaan nog niet verwerkt. Deze worden separaat bij het IpSO aan de raad voorgelegd.

Totaallijst deelprojecten

Project-nummer	Projectnaam	opmerkingen	Jaarrekening 2009 Stand 1-1-2010 201000 of laatst vastgestelde stand	stand MARAP 2010 20100700 (afgerond)	Vershil t.o.v. Jaarrekening 2009	Verklaren indien ja: * <10% >250.000
			1	2	(2-1)8	
C - 87	RIVIERENBUURT		129.000-	478.000-	349.000-	*
CE- 43	SPUIMARKT		1.366.000-	1.331.000-	35.000	
CE- 48	SPUIKWARTIER FASE 2 EN 3		12.033.000-	12.015.000-	18.000	
CE- 53	DEN HAAG NIEUW CENTRAAL	7	8.692.000-	8.691.000-	1.000	
CE- 79	NIEUWE SCHOOLSTRAAT E.O.		2.072.000	2.525.000	453.000	*
CE- 81	WIJNHAVENKWARTIER		2.996.000-	3.002.000-	6.000-	
CE- 95	SCHEDELDOEKSHAVEN 1E FASE		999.000-	999.000-	-	
CE- 98	ZUSTERSTRAAT NIEUWBOUW SCHOOL		141.000	785.000	644.000	*
CE- 101	ZEESTRAAT HILTONHOTEL		316.000	316.000	-	
CE- 103	SCHEEPERSSTRAAT 54		815.000	815.000	-	
CE- 106	HOEK BOOMSLUITERSKADE/PLETTERIJKADE		1.488.000-	1.424.000-	64.000	
CE- 110	HERSTRUCTURERING TRANSVAAL FASE 4A		742.000-	741.000-	1.000	
D - 170	NOORDPOLDERKADE/CYLINDERSTRAAT		291.000-	277.000-	14.000	
E - 146	DE VERADEMING (PARK)		111.000-	466.000	577.000	*
E - 172	VERADEMING BODEM ENECO		10.000-	14.000-	4.000-	*
E - 173	VERADEMING BODEM VROM		21.000-	46.000-	25.000-	*
E - 198	KOPPEN BEEKLAAN		803.000-	1.258.000	2.061.000	*
E - 250	KAREL ROOSSTRAAT, DE WASSERIJ		146.000-	146.000-	-	
ES- 101	AMBACHTSGAARDE WINKELCENTRUM		276.000	297.000	21.000	
ES- 102	HERTENRADE SCHOOL-/KINDERTUINS		1.290.000	1.290.000	-	
ES- 103	UITHOFLAAN		8.728.000-	8.677.000-	51.000	
ES- 108	LOEVESTEIJNLN/ZWEMBAD MORGENST		1.359.000	1.755.000	396.000	*
ES- 115	LEYWEG MTS-LOCATIE		6.007.000-	6.049.000-	42.000-	
ES- 119	MORGENSTOND MIDDEN		136.000	148.541	12.541	
ES- 120	AMBACHTSGAARDE KORTE BLOK		406.000-	401.000-	5.000	
ES- 121	GAARDEN NOORDOOST SCHOLENVELD		8.000	235.000	227.000	*
ES- 123	NAARDERSTRAAT READY LOKATIE		4.438.000-	4.427.000-	11.000	
ES- 125	DE STEDE WINKELCENTRUM		2.814.000-	2.825.000-	11.000-	
ES- 128	DRENTSE HOEK (OCW-CLUSTER)		654.000-	625.000-	29.000	
ES- 129	SERVICEZONE LEYWEG EUROCINEMA		266.000-	267.000-	1.000-	
ES- 130	BERESTEINLAAN 625		1.120.000	1.115.000	5.000-	
ES- 131	MEPPELRADE 55		90.000-	86.000-	4.000	
F - 87	MEEUWENHOF F2		217.000-	236.000-	19.000-	
F - 88	WIERINGSE/MARKENSE L DUINSTRF3		1.474.000-	1.474.000-	-	
F - 90	WIERINGSE/MARKENSE R DUINSTRF4		1.249.000-	1.248.000-	1.000	
F - 93	PLUVIERHOF F6		1.026.000-	1.015.000-	11.000	
G - 97	POELDIJKSESTRAAT NWB		30.000-	18.000-	12.000	*
HA- 37	BEATRIXKWARTIER (OPENB.RUIMTE)		321.000-	321.000-	-	
HA- 53	KONINGIN SOPHIEPARK EN OMGEV.		528.000-	530.000-	2.000-	
HA- 56	GROTIUSPLAATS		1.198.000-	1.198.000-	-	

Project- nummer	Projectnaam	opmerkingen	Jaarrekening 2009 Stand 1-1-2010 201000 of laatst vastgestelde stand	stand MARAP 2010 20100700 (afgerond)	Vershil t.o.v. Jaarrekening 2009	Verklaren indien ja: * <10% >250.000
			1	2	(2-1)8	
HA- 62	GROTIUSPLAATS (RES BIJ HA-56)		763.000-	762.000-	1.000	
HA- 76	SCHENKKADE 50		1.833.000	2.124.000	291.000	*
HA- 78	THEO MANN BOUWMEESTERLAAN		7.000-	74.000	81.000	*
HA- 79	NATIONAAL AUTOMOBIEL MUSEUM		21.000	34.000	13.000	*
HA- 86	BEATRIXKWARTIER		2.329.000	2.328.000	1.000-	
I- 97	STATIONSWEG/ORANJELAAN 1E FASE		620.000-	619.000-	1.000	
I- 113	STATIONSWEG/ORANJELAAN 2E FASE		221.000-	99.000-	122.000	*
I- 117	STATIONSWEG 67 T/M 75		168.000-	68.000-	100.000	*
I- 148	HET OUDE CENTRUM HORECA BESTPL		850.000-	727.000-	123.000	*
K- 51	VILJOEN-/PIETERBURGSTR 1E NWB		1.882.000-	969.000-	913.000	*
K- 252	TRANSVAAL FASE 1		857.000-	863.000-	6.000-	
K- 253	TRANSVAAL FASE 2 EN 3		6.608.000-	6.582.000-	26.000	
K- 256	UITENHAGESTR. BEDRIJFSTERREIN		4.289.000-	5.080.000-	791.000-	*
LA- 9	LAAKHAVEN CENTRAAL		11.189.000-	11.211.000-	22.000-	
LA- 17	BINCKHORST NOORD-WEST		6.521.000-	6.521.000-	-	
LA- 19	LAAKHAVEN\HOLLANDS SPOOR		34.104.000-	34.130.000-	26.000-	
LA- 38	LAAKHAVEN WEST		25.617.000-	25.601.000-	16.000	
LA- 39	LAAKHAVEN PETROLEUMHAVEN		7.131.000-	7.184.000-	53.000-	
LA- 41	NEHERKADE\GEMAALSTRAAT		678.000-	679.000-	1.000-	
LA- 49	BINCKHORST, HOTSPOT VROM		99.000	99.000	-	
LA- 50	BINCKHORST, BODEM ENECO LA 17		54.000-	41.000-	13.000	*
LA- 51	BINCKHORST BODEM VROM LA 17		19.000-	208.000-	189.000-	*
LA- 60	BETSSTRAAT 200		1.948.000-	1.964.000-	16.000-	
LA- 63	KETELSTRAAT 21-23		29.000-	31.000-	2.000-	
LO- 52	WIJNDAELERPLANTS/LVM1762-1779		3.546.000	3.521.000	25.000-	
LO- 56	NIEUWE ROZENBURGSTR 8 EN 10		203.000	150.000	53.000-	*
LO- 57	OCKENBURG LANDGOED (JEUGDHERB.)		1.062.000-	1.172.000-	110.000-	*
LO- 62	MADESTEIN		27.999.000	27.999.000	-	
LO- 65	GROEN V.PRINSTERERL.MONDRIAAN		217.000	163.000	54.000-	*
LO- 69	WIJNDAELERWEG SPORTPARK (THIS)		235.000	225.000	10.000-	
LO- 71	WINKELCENTRUM LOOSDUINEN		1.909.000-	1.950.000-	41.000-	
LO- 72	ESCAMPLAAN FASE 2		77.000-	166.000-	89.000-	*
M- 46	SPOORWIJK FASE 1, 2 EN 3		118.000	95.000	23.000-	*
N- 28	HOUTZAGERSNG/REMBRANDT/POTTER		55.000	54.000	1.000-	
N- 79	HOEFKADE KOPPEN FASE I EN II		357.000	357.000	-	
P- 184	HOBBEASTRAAT FASE 5		191.000	145.000-	336.000-	*
SC- 43	LAAN VAN MEERDERVOORT 211		420.000-	499.000-	79.000-	*
SC- 49	DR.LELYKADE PAV. + HOR		792.000-	803.000-	11.000-	
SC- 50	LANDHOOFD C, BEDRIJFSLOCATIES		1.347.000-	1.356.000-	9.000-	
SC- 68	DOORNSTRAAT 9-25 (ACHTERZIJDE)		28.000	26.000	2.000-	
SC- 83	HELLINGWEG 127 E.O.		562.000-	562.000-	-	

Projectnummer	Projectnaam	opmerkingen	Jaarrekening 2009 Stand 1-1-2010 201000 of laatst vastgestelde stand	stand MARAP 2010 20100700 (afgerond)	Vershil t.o.v. Jaarrekening 2009	Verklaren indien ja: * <10% >250.000
			1	2	(2-1)8	
SC- 85	KORENDIJKSTRAAT		443.000-	445.000-	2.000-	
SC- 87	GEVERS DEYNOOTWEG 59 (HELENA)		228.000-	244.000-	16.000-	
SC- 91	CHURCHILLPLEIN, WORLD FORUM		3.096.000-	3.100.000-	4.000-	
SC- 93	DR.DE VISSERPLEIN 103 (SCHOOL)		172.000-	188.000-	16.000-	
SC- 94	KWALITEITSIMPULS OR THWF		1.000-	-	1.000	*
SC- 95	NIEUWE KERK		9.000-	9.000-	-	
SE- 21	DE VERADEMING/MACKAYSTRAAT		29.000-	107.000	136.000	*
SE- 22	DE VERADEMING BEDRIJFSKW GIT		1.242.000-	1.239.000-	3.000	
SE- 24	HOUTRUSTWEG/HOUTRUSTHALLEN		1.492.000-	1.348.000-	144.000	
SE- 28	MIENT 351 VORMIDABEL		302.000	262.000	40.000-	*
X - 800	NAZORG BODEM AFSLUITEN PLANNEN		198.000	199.000-	1.000-	
X - 997	UITGIFTEN AFGESL.PLANNEN 2004		411.000	408.000	3.000-	
X - 998	UITGIFTEN AFGESL. PLANNEN 2005		1.405.000	1.206.000	199.000-	*
X -2003	AFSLUITEN PLANNEN 2003		115.000-	116.000-	1.000-	
X -2004	AFSLUITEN PLANNEN 2004		333.000	876.000	543.000	*
X -2005	AFSLUITEN PLANNEN 2005		1.286.000-	347.000-	939.000	*
X -2006	AFSLUITEN PLANNEN 2006	1	401.000-	406.000-	5.000-	
ZZ- 20	FOREPARK		6.957.000	6.750.000	207.000-	
ZZ- 25	WESTLANDSE ZOOM		169.000	553.000	384.000	*
ZZ- 26-31	A 12 ZONE TOTAAL		6.110.000-	6.780.000-	670.000-	*
ZZ- 33	AMERIKAANSE AMBASSADE		1.819.000-	648.000-	1.171.000	*
ZZ- 34	YPENBURG		99.000	98.000	1.000-	
ZZ- 800	BODEM AFGESLOTEN PLANNEN		7.000-	31.000-	24.000-	*
ZZ- 901	AFSL.PLANNEN CE-01/LA-23		389.000-	390.000-	1.000-	
ZZ- 998	UITGIFTEN AFGESL. PLANNEN 2005		1.036.000-	1.171.000-	135.000-	*
ZZ-2003	AFSLUITEN PLANNEN 2003		515.000-	330.000	845.000	*
ZZ-2004	AFSLUITEN PLANNEN 2004		573.000	1.774.000	1.201.000	*
ZZ-2005	AFSLUITEN PLANNEN 2005		1.483.000-	2.146.000-	663.000-	*
ZZ-2006	AFSLUITEN PLANNEN 2006	2	96.000-	110.000-	14.000-	*
ZZ-2007	AFSLUITEN PLANNEN 2007	3	32.000	21.000	11.000-	*
ZZ-2008	AFSLUITEN PLANNEN 2008	4	109.000-	7.000	116.000	*
ZZ-2009	AFSLUITEN PLANNEN 2009	5	10.000-	9.000-	1.000	

TOTAAL			134.238.000-	126.833.459-	7.404.541	
	Stand jaarrekening 2009 incl. autonome mutaties		132.245.000-			
	Voorziening Negatieve Plannen		189.490.000-	187.479.000-	2.011.000	

Opmerkingen

- X-2006 Afsluiten plannen 2006 bestaat uit de voormalige SV-plannen: D-3.99, E-338.99, L-100.99, N-112.99 en R-149.99
- ZZ-2006 Afsluiten plannen 2006 bestaat uit de voormalige RGB-plannen: CE-88.99, ES-105.99, ES-98.99, HA-47.99, HA-65.99 en HA-75.99
- ZZ-2007 Afsluiten plannen 2007 bestaat uit de plannen CE-84.99, SC-92.99, SC-88.99 en LO-61.99
- ZZ-2008 Afsluiten plannen 2008 bestaat uit de plannen: D-101.99, ES-132.99, I-98.99, en LO-46.99
- ZZ-2009 Afsluiten plannen 2009 bestaat uit de plannen: CE-36.99, E-299.99, ES-96.99, I-57.99, LO-55.99, P-50.99, SC-51.99 en SC-78.99.
- LO.62 is vanaf maart 2010 een PPS geworden. Het administratief afsluiten van de operationele grondexploitatie zal met de JR2010 plaatsvinden. De in bovenstaande tabel gepresenteerde stand is de stand van 01-01-2010.
- CE-53 in de 1e helft van 2010 gedeeltelijk herzien: weergegeven stand onder Jaarrekening 2009 is dus de laatst vastgelegde stand
- (2-1) tenzij grondexploitatie is vastgesteld na Marap 2009 (ivm herziening of operationeel in 2009)

Bestuurlijke verschillenverklaringen

Projectnaam: Rivierenbuurt

Projectnummer: SBK C-87

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	478.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	129.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		349.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €349.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd. Voor de verwerving van de onteigende panden op Spui / Lamgroen is in het eindvonnis door de rechtbank bepaald dat door de gemeente €626.000 meer betaald moet worden dan begroot.

De kosten voor bouw- en woonrijp maken zijn afgenomen met €388.000. Binnen deze posten spelen de volgende mee- en tegenvallers.

Een ondergrondse garage maakt geen onderdeel meer uit van de plannen voor Spui / Lamgroen.

Hierdoor is een dure bodemsanering van €319.000 niet meer nodig.

De inrichting van de openbare ruimte rondom het Haagsch Hof (SDU fase 1 en 2) valt €283.000 duurder uit vanwege diverse complicaties met de vijverbak. Deze inrichting is inmiddels afgerond.

Een deel van de herinrichting van de openbare ruimte voor SDU fase 3 komt voor rekening van de gemeente. Dit was in de grondexploitatie niet voorzien. Deze kosten bedragen €111.000.

In de grondexploitatie was rekening gehouden met alle kosten voor de herinrichting van 7 straten in de Rivierenbuurt. De kosten voor het vervangen van de riolering van €463.000 komt echter niet ten laste van de grondexploitatie maar zijn opgenomen in het reguliere onderhoudsprogramma van Stadsbeheer.

De complicaties rondom het woonrijp maken van het Haagsch Hof, de complexe bouwrijp werkzaamheden voor Spui / Lamgroen en de onteigeningsprocedures voor Spui / Lamgroen hebben extra inzet gevraagd. Hierdoor zijn de planbegeleidingskosten met €144.000 gestegen.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €33.000 voordelig.

Projectnaam: Nieuwe Schoolstraat e.o.

Projectnummer: SBK CE-79

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	2.525.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	2.072.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		453.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €453.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

Het positieve verschil van €453.000 wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door verwachte lagere kosten voor de uitvoering van de bodemsanering. Op grond van de uitkomsten van het verkennend en nader bodemonderzoek is deze kostenpost verlaagd van ruim €600.000 naar bijna €150.000.

Overigens zijn de risico's in de verwachte grondopbrengsten op dit project behoorlijk groot. De ontwikkelaar van het plandeel '6 herenhuizen' is failliet. Een nieuwe tender zal een veel lagere bieding opleveren dan op het hoogtepunt van de markt in 2007 is behaald.

Projectnaam: Zusterstraat nieuwbouw school
Projectnummer: SBK CE-98

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	785.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	141.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		644.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatie saldo is €644.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

De sloopkosten zijn €190.000 lager uitgevallen dan geraamd. De bodemverontreiniging bleek kleiner dan verwacht waardoor de kosten voor bodemsanering €114.000 lager uitvallen. Het gereserveerde geld voor handhaving van het verdeelstation van €348.000 bleek niet meer nodig te zijn.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €8.000 nadelig.

Projectnaam: De Verademing (Park)
Projectnummer: SBK E-146

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2009	466.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	31-12-2009	111.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		577.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatie saldo is €577.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

Door baten die ontvangen worden voor het ombouwen van de pollerinstallatie aan de Asmanweg ontstaat een voordeel van €26.000. Daarnaast is er een vrijval van €142.000 op de post CTW en van €81.000 op de post niet verrekenbare BTW door afronding van werkzaamheden en herziening van de nog resterende kosten.

De plankosten vallen €117.000 hoger uit door verlenging van het project (afsluiten kan pas in 2014) omdat de gemeentelijke bijdrage in het kader van het bodemsaneringsconvenant verantwoord moet worden.

Door het opnemen van een risicovoorziening voor het onderhoud van de voorzieningenstrook ontstaat een nadeel van €50.000. Daar tegen over staat dat de risicovoorziening voor de realisatie van de voorzieningenstrook van €488.000 kan vervallen.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €7.000 voordelig.

Projectnaam: Verademing bodem Eneco
Projectnummer: SBK E-172

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2009	14.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	31-12-2009	10.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		4.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €4.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

Er is een vrijval van €32.000 op de post Bodemkosten en een verlaging van €37.000 op de post Overige opbrengsten door verwerking van de raming van toekomstige bodemsaneringskosten volgens het bodemsaneringsconvenant. Door afstemming van verwachte kosten en opbrengsten tussen de verschillende bodemsaneringsplannen is er voor het plan E-172 een verlaging noodzakelijk. Deze afstemming was nodig om de kosten in relatie tot de aanwezige dekkingsbijdragen in het convenant te optimaliseren.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €1.000 voordelig.

Projectnaam: Verademing bodem VROM

Projectnummer: SBK E-173

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2009	46.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	31-12-2009	21.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		25.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €25.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

Er is een ophoging van €466.000 op de post Bodemkosten en een ophoging van €470.000 op de post Overige opbrengsten door verwerking van de raming van toekomstige bodemsaneringskosten volgens het bodemsaneringsconvenant. Door afstemming van verwachte kosten en opbrengsten tussen de verschillende bodemsaneringsplannen is er voor het plan E-173 een verhoging noodzakelijk. Deze afstemming was nodig om de kosten in relatie tot de aanwezige dekkingsbijdragen in het convenant te optimaliseren.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €29.000 nadelig.

Projectnaam: Koppen Beeklaan

Projectnummer: SBK E-198

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	1.258.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	803.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		2.061.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €2.061.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

In het project stond een bedrag opgenomen voor de realisatie van een verdiepte parkeergarage. In de praktijk bleek de garage te duur te zijn voor de ontwikkelaar en is het parkeren anders opgelost. Nu is er parkeergelegenheid op maaiveld gecreëerd en heet de ontwikkelaar een storting in het parkeerfonds gedaan. In principe is dit een kaderwijziging, maar omdat het project bijna afgerond is, valt de begroting van €2.061.000 voor de onrendabele top vrij en er zal geen herziening opgesteld worden. Door de afronding van het project kan het restant op de post verwerving van €82.000 vrij vallen en moeten de plankosten met €23.000 worden opgehoogd.

De omliggende straatjes van het project zullen herstraat moeten worden in verband met verzakkingen. Hier was begroting voor opgenomen, maar deze moet echter met €88.000 worden opgehoogd.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €16.000 nadelig.

Projectnaam: Loevesteijnlaan zwembad Morgenstond
Projectnummer: SBK ES-108

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	1.755.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	1.359.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		396.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €396.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

Het opvallende woongebouw Pharos, op de locatie van het voormalige zwembad Morgenstond aan de Loevesteijnlaan, is begin 2010 opgeleverd. De werkzaamheden voor de inrichting van de openbare ruimte zijn, op enkele narooiwerkzaamheden na, gereed. Het plan kan dit jaar worden afgesloten. De restantbegrotingen voor het bouw- en woonrijpmaken komen daarmee vrij te vallen. Tevens zijn de uitgiftegrenzen gewijzigd als gevolg van een aanpassing aan de parkeergarage, waardoor het ontwerp voor de openbare ruimte moest worden aangepast en een kostenvoordeel kon worden bereikt. In totaal zijn de kosten van dit plan met €400.000 gedaald.

De faserings-effecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €4.000 nadelig.

Projectnaam: Gaarden Noordoost Scholenveld
Projectnummer: SBK ES-121

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	235.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	8.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		227.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €227.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

Het voordeel komt hoofdzakelijk door een lagere raming van de civiel technische kosten op basis van het definitieve ontwerp voor de openbare inrichting. In juni is gestart met de bouw van 19 woningen. De startbouw van de overige 39 woningen is afhankelijk van de verkoop. De uitgifte van de grond ten behoeve van de woningen aan Bouwfonds en Schouten & de Jong is in april 2010 gerealiseerd en vormt daarmee geen risico meer in de grondexploitatie. In totaal zijn de kosten van dit plan met €207.000 gedaald.

De faserings-effecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €20.000 voordelig.

Projectnaam: Poeldijksestr \ Wolterbeekstraat
Projectnummer: SBK G-97

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	18.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	31-12-2009	30.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		12.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €12.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

Alle panden zijn verworven. Ten behoeve van mogelijke juridische procedures was €108.000 gereserveerd. Deze reservering is niet meer nodig en is daarom komen te vervallen.

Voor de uitbreiding van bureau Hoefkade van politie Haaglanden worden de aanwezige opstallen tussen het huidige politiebureau en het nieuwe studentencomplex Hoefkade 322 verwijderd. De verwijdering en het herstel van de aangrenzende gevels komt grotendeels voor rekening van de gemeente. De politie Haaglanden draagt €17.000 bij. De kosten voor de gemeente zijn €108.000. Beide posten waren niet opgenomen in de grondexploitatie.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €5.000 nadelig.

Projectnaam: Schenkkade 50 (Haagsche Zwaan)**Projectnummer: SBK HA-76**

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	2.124.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	1.833.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		291.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €291.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €291.000 voordelig.

Projectnaam: Theo Mann Bouwmeesterlaan 73-75**Projectnummer: SBK HA-78**

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	74.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	7.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		81.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €81.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

De interne plankosten zijn met €10.000 gestegen als gevolg van aanvulling van de realisatie van 2009 met de maand december. Deze realisatie is na de jaarrekening nog in het plan geboekt, waarmee in de totale begroting geen rekening meer was gehouden.

Doordat is afgerekend op basis van ca. 550 te realiseren m2 BVO schoolgebouw méér dan waar de grondexploitatie vanuit ging, is de (gerealiseerde) uitgifteopbrengst met €95.000 gestegen.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €4.000 nadelig.

Projectnaam: Nationaal Automobielmuseum
Projectnummer: SBK HA-79

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	34.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	21.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		13.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €13.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

De interne plankosten zijn met €4.000 gestegen als gevolg van aanvulling van de realisatie van 2009 met de maand december. Deze realisatie is na de jaarrekening nog in het plan geboekt, waarmee in de totale begroting geen rekening meer was gehouden.

Door de nagekomen boeking van de creditrente voor 2009 is een voordeel van €18.000 ontstaan.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €1.000 nadelig.

Projectnaam:Stationsweg/Oranjelaan 2 fase
Projectnummer: SBK I-113

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	99.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	221.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		122.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €122.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

Twee door de gemeente verworven panden zijn in het verleden ingebracht in Winkelpanden CV.

Winkelpanden CV moet rente betalen over de inbrengwaarde van de panden. Dit is in het verleden nog niet gebeurd en is nu in één keer betaald. Deze opbrengst van €127.000 was niet voorzien in de grondexploitatie.

De herontwikkeling van de Stationsweg 140 – 166 heeft vertraging ondervonden. Er zijn voor € 11.000 extra plankosten gemaakt. Teveel betaalde vonniskosten van €12.000 in het kader van de onteigening zijn teruggestort.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €6.000 nadelig.

Projectnaam: Stationsweg 69 t/m 75
Projectnummer: SBK I-117

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	68.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	168.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		100.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €100.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd. Twee door de gemeente verworven panden zijn in het verleden ingebracht in Winkelpanden CV. Winkelpanden CV moet rente betalen over de inbrengwaarde van de panden. Dit is in het verleden nog niet gebeurd en is nu in één keer betaald. Deze opbrengst van €105.000 was niet voorzien in de grondexploitatie. De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €5.000 nadelig.

Projectnaam: Het Oude Centrum Horeca
Projectnummer: SBK I-148

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	727.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	850.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		123.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €123.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd. Enkele door de gemeente verworven horecapanden zijn ingebracht in de WOM en Winkelpanden CV. De WOM en Winkelpanden CV moeten rente betalen over de inbrengwaarde van de panden. Dit is in het verleden nog niet gebeurd en is nu in één keer betaald. Deze opbrengst van €85.000 was niet voorzien in de grondexploitatie. Zieken 189 wordt conform inbrengwaarde van €85.000 verkocht aan de WOM ten behoeve van herontwikkeling Zieken 185 – 189. Dit bedrag was niet opgenomen in de grondexploitatie. De verwachting is dat de juridische procedures voor het verwijderen van de horeca in de panden Paviljoensgracht 64 / 66 en Stille Veerkade 48 / Paviljoensgracht 56/58 lopen tot en met 2014. Hiervoor is €40.000 extra planbegeleidingskosten begroot. De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €7.000 nadelig.

Projectnaam: Viljoen-/Pieterburgstraat 1e
Projectnummer: SBK K-51

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	969.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	1.882.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		913.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €913.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd. De saneringskosten zijn €237.000 lager uitgevallen dan geraamd. De kosten voor woonrijp maken en voor verlegging kabels & leidingen zijn €587.000 lager uitgevallen dan geraamd. Het gereserveerde geld voor de achteruitgang van de Kesslerstichting van €100.000 bleek niet nodig te zijn. De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €11.000 nadelig.

Projectnaam: Uitenhagestraat Bedrijventerrein
Projectnummer: SBK K-256

		Saldo grondexploitatie	
1. Marap 2010	1-7-2010	5.080.000	NCW N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	4.289.000	NCW N
Verschil (2 – 1)		791.000	NCW N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €791.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

Tot dusver zijn de kosten voor verwerving €1.000.000 lager uitgevallen dan geraamd. Dit komt vooral doordat tot nu toe minnelijk verworven is en geen onteigeningen nodig waren.

Ten onrechte zijn in de grondexploitatie uit 2006 de geraamde grondopbrengsten voor de gunstig gelegen locaties in het plangebied ook toegepast op minder gunstig gelegen kavels. Deze fout is nu hersteld voor de kavels aan de zogenaamde “doodlopende straatjes” waardoor de grondopbrengsten met €335.000 dalen.

Door wijziging van de planning worden grondopbrengsten later ontvangen dan geraamd waardoor een nadelig faseringseffect ontstaat van €469.000.

Sinds 2008 is het project een Business Case uit het Krachtwijkenakkoord. Vervolgens is gewerkt aan de beoogde uitbreiding van het project met de ambities uit het Masterplan Lijn 11 Zone. Deze twee wijzigingen hebben veel extra werkzaamheden opgeleverd. De kosten van deze extra werkzaamheden drukken op de grondexploitatie waardoor de plankosten gestegen zijn. Ook de reguliere plankosten vallen hoger uit dan geraamd in de grondexploitatie. De totale plankosten zijn hierdoor met €687.000 gestegen.

De kosten voor sloop en bodemsanering vallen €300.000 hoger uit dan geraamd.

Projectnaam: Binckhorst bodem Eneco LA-17

Projectnummer: SBK LA-50

		Saldo grondexploitatie	
1. Marap 2010	1-7-2009	41.000	NCW N
2. Jaarrekening 2009	31-12-2009	54.000	NCW N
Verschil (2 – 1)		13.000	NCW V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €13.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

Er is een vrijval van €28.000 op de post Bodemkosten en een verlaging van €15.000 op de post Overige opbrengsten door verwerking van de raming van toekomstige bodemsaneringskosten volgens het bodemsaneringsconvenant. Door afstemming van verwachte kosten en opbrengsten tussen de verschillende bodemsaneringsplannen is er voor het plan LA-50 een verlaging noodzakelijk. Deze afstemming was nodig om de kosten in relatie tot de aanwezige dekkingsbijdragen in het convenant te optimaliseren.

Projectnaam: Binckhorst bodem VROM LA-17
Projectnummer: SBK LA-51

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2009	208.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	31-12-2009	19.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		189.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €189.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

Er is een ophoging van €167.000 op de post Bodemkosten en een verlaging van €25.000 op de post Overige opbrengsten door verwerking van de raming van toekomstige bodemsaneringskosten volgens het bodemsaneringsconvenant. Door afstemming van verwachte kosten en opbrengsten tussen de verschillende bodemsaneringsplannen is er voor het plan LA-50 een verlaging noodzakelijk. Deze afstemming was nodig om de kosten in relatie tot de aanwezige dekkingsbijdragen in het convenant te optimaliseren.

De interne plankosten zijn met €2.000 gestegen als gevolg van aanvulling van de realisatie van 2009 met de maand december. Deze realisatie is na de jaarrekening nog in het plan geboekt, waarmee in de totale begroting geen rekening meer was gehouden.

De faserings-effecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €5.000 voordelig.

Projectnaam: Nieuw Rozenburgstraat
Projectnummer: SBK LO-56

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	150.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	203.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		53.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €53.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

Door de langere looptijd van het project zijn de beheerkosten €13.000 en de plankosten €4.000 hoger geworden.

De faserings-effecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €36.000 nadelig.

Projectnaam: Ockenburg Landgoed
Projectnummer: SBK LO-57

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	1.172.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	1.062.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		110.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €110.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

Het project landgoed Ockenburgh, waarbij het landhuis wordt getransformeerd tot hoogwaardig congresshotel met bijbehorende voorzieningen en het landschapspark wordt gerenoveerd, bevindt zich in de voorbereidingsfase in afwachting van de benodigde vergunningen. Door vertraging in het vergunningtraject worden de grondopbrengsten voor het hotel niet in 2010 maar in 2011 gerealiseerd. Per saldo verslechtert het resultaat van dit project met €110.000 als gevolg van een nadelig faserings-effect door de latere gronduitgifte en een geringe stijging van de kosten ten behoeve van extra onderzoeken.

Projectnaam: Groen van Prinstererlaan Mondriaan
Projectnummer: SBK LO-65

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	163.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	217.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		54.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €54.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.
De plankosten zijn met €55.000 overschreden vanwege het extra werk dat benodigd was voor onderhandelingen met ontwikkelaars en het binnenhalen van versnellingsgelden.
De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €1.000 voordelig.

Projectnaam: Escamplaan fase 2
Projectnummer: SBK LO-72

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	166.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	77.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		89.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €89.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.
De interne plankosten zijn bij elkaar €92.000 gestegen. Dit jaar en de komende 2 jaar zullen in totaal naar verwachting veel meer uren gemaakt worden dan bij het opstellen van de grondexploitatie werd voorzien op basis van een begroting uitgaande van 3,5% over de kosten en 4,0% over de opbrengsten.
De voorbereidingen zijn omvangrijker geweest dan verwacht.
De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €3.000 voordelig.

Projectnaam: Spoorwijk fase 1, 2 en 3
Projectnummer: SBK M-46

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2009	1-7-2009	95.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	31-12-2009	118.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		23.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €23.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.
Er is een ophoging van €25.000 op de post CTW door onverwachte kosten door een eindafrekening van Dunea en extra werkzaamheden Basken Huetstraat.
Er is een vrijval van €1.000 op de post Plankosten omdat er naar verwachting geen restantbegroting op de post Plankosten meer nodig is. Eind 2010 wordt het plan afgesloten.
De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €1.000 voordelig.

Projectnaam: Hobbemastraat fase 4b\5
Projectnummer: SBK P-184

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	145.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	31-12-2009	191.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		336.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €336.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd. Hogere verwervingskosten zijn de oorzaak. De Hoge Raad heeft bedrijf HACO in het gelijk gesteld en heeft bepaald dat sprake is van bedrijfsbeëindiging en niet van bedrijfsverplaatsing. Met deze onverwachte uitspraak was geen rekening gehouden.

Projectnaam: Laan van Meerdervoort 211
Projectnummer: SBK SC-43

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	499.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	420.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		79.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €79.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd. Ten gevolge van de afwikkeling van het faillissement van de ontwikkelaar en het contracteren van een nieuwe ontwikkelaar is het saldo van dit project met €79.000 verslechterd.

Projectnaam: Kwaliteitsimpuls or THWF
Projectnummer: SBK SC-94

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	0	NCW	V
2. Jaarrekening 2009 (zoals vastgelegd in VNP)	1-1-2010	1.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		1.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €1.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd. Ten gevolge van administratieve- en faseringsfactoren is het saldo van dit project €1.000 verbeterd.

Projectnaam: De Verademing/Mackaystraat
Projectnummer: SBK SE-21

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2009	107.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	31-12-2009	29.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		136.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €136.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd. Door afronding van de werkzaamheden is in totaal een bedrag van €140.000 vrijgevallen op de posten Verwerving, Bodemsanering, CTW en Bijzondere kosten. De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €4.000 nadelig.

Projectnaam: Mient 351
Projectnummer: SBK SE-28

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2009	262.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	31-12-2009	302.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		40.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €40.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

De bodemsaneringskosten zijn €16.000 opgehoogd door uitvoering van aanvullende onderzoeken met betrekking tot het project Mient 277 (fase2).

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €24.000 nadelig.

Projectnaam: Uitgiften afgesloten plannen 2005
Projectnummer: SBK X-998

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	1.206.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	1.405.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		199.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €199.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

Het plan is afgerond en een onderbouwing voor deze begrotingspost ontbreekt. De begrotingen voor de kosten en opbrengsten zijn naar beneden bijgesteld waardoor per saldo een nadeel van €206.000 ontstaat.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €7.000 voordelig.

Projectnaam: Afsluiten plannen 2004
Projectnummer: SBK X-2004

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	876.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	333.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		543.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €543.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

De budgetten zijn afgesloten omdat de werkzaamheden afgerond zijn en omdat er geen facturen meer verwacht worden. Dit levert een vrijval aan kosten op van €172.000.

Daarnaast is de begroting verlaagd met €378.000. De kosten voor de inrichting van de openbare ruimte voor de Hobbemastraat fase 5 in het nog lopende operationele plan P-184 Hobbemastraat fase 4b\5 wordt uitgevoerd. Hierdoor komen deze kosten in dit project vrij te vallen. Verder is een restant begroting voor het plan P-152 Vaillantplein voor verstraten komen te vervallen, omdat dit al verrekend is met de dienst Stadsbeheer.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €7.000 nadelig.

Projectnaam: Afsluiten plannen 2005**Projectnummer: SBK X-2005**

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	347.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	1.286.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		939.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €939.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

De budgetten zijn afgesloten omdat de werkzaamheden afgerond zijn en omdat er geen facturen meer verwacht worden. Dit levert een vrijval aan kosten op van €345.000.

Daarnaast is de begroting naar beneden bijgesteld met in totaal €623.000, omdat de resterende werkzaamheden voor de plannen K-166 Wijkpark Transvaal en B-80 Buitenom/Blauwe Aanslag inmiddels afgerond zijn.

De overige opbrengsten zijn gedaald met €10.000. Een onderbouwing voor deze begrotingspost ontbreekt en de begroting is naar beneden bijgesteld.

De faserings-effecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €19.000 nadelig.

Projectnaam: Westlandse Zoom**Projectnummer: SBK ZZ-25**

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	553.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	169.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		384.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €384.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

De opbrengsten van ZZ-25 Westlandse Zoom, ten behoeve van de verbetering van de kwaliteit van de groene-, water- en de infrastructurele verbindingen in de Westlandse Zoom, komen uit de projecten Uithofslaan en Madestein. Met de start van de GEM Vroondaal is het grootste gedeelte van de toekomstige opdrachten afgekocht. Hierdoor is een wijziging opgetreden in de opbrengsten, die geheel wordt gecompenseerd met extra renteopbrengsten (faserings-effect). Daarnaast is het saldo met €384.000 verbeterd door vertraging bij de uitvoering van deelprojecten, waardoor bestedingen later plaatsvinden.

Projectnaam: A12-zone**Projectnummer: ZZ-26 t/m ZZ-31**

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	6.780.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	6.110.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		670.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €670.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

De bestemmingsreserve A12 Nieuwbouw was eerder als overige opbrengst in het plan opgenomen. In 2009 is dit bedrag echter al ten goede gekomen aan de Voorziening Negatieve Plannen die daardoor bij de jaarrekening 2009 €2.000.000 hoger was dan zou moeten. Door de opbrengstverwachting uit de A12-zone te laten vervallen wordt deze onvolkomenheid gecorrigeerd.

In deelplan 19 zijn de kavels voor 32 van de 99 woningen niet geleverd onder de garantieregeling doordat die woningen door de ontwikkelaar al waren verkocht. Levering heeft plaatsgevonden tegen de hogere grondprijs op basis van de Samenwerkingsover-eenkomst. Hierdoor zijn de opbrengsten €1.133.000 gestegen.

De bodemsaneringswerkzaamheden in deelplan 19 zijn geheel uitgevoerd en van de ontwikkelaars is een hogere bijdrage aan het kwaliteitsfonds ontvangen. Hierdoor is een voordeel van €374.000 ontstaan.

Door het mislukken van de tender voor het bedrijventerrein deelplan 24 in 2009 en de momenteel spelende discussie met een ontwikkelaar over de stedenbouwkundige invulling, zal deze grondopbrengsten verschuiven naar 2011. De grondwaarde van het tankstation in deelplan 24 zal pas in 2011 contant gemaakt worden doordat de verhuur aanvangt op het moment dat het Tankstation voor het publiek wordt opengesteld. De entrance fee wordt wel in 2010 verwacht. Deze verschuivingen in deelplan 24 doen de fasering verslechteren: met €138.000.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €39.000 nadelig.

Projectnaam: Amerikaanse Ambassade

Projectnummer: SBK ZZ-33

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2009	1-7-2009	648.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	31-12-2009	1.819.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		1.171.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatie saldo is €1.171.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

Er is een vrijval van €18.000 op de post Verwerving door het winnen van de rechtzaak tegen een grondeigenaar. Er zijn geen procedurekosten meer te verwachten.

Er is een vrijval van €60.000 op de post Sloopwerken en van €258.000 op de post Bodemdoor afronding van de werkzaamheden. Door een aanbestedingsvoordeel zijn de gerealiseerde kosten lager dan werd vooraf verwacht.

Er is een vrijval van €559.000 op de post CTW door afronding van de werkzaamheden en planwijzigingen. Er worden geen kosten meer verwacht voor het verzwaren van de rioolcapaciteit en het aanleggen van een brug naar de main entrance.

Er is een ophoging van €100.000 op de post Plankosten door verwachte extra plankosten door (verwachte) vertraging van het project en inhuur van een externe projectleider. Er wordt verwacht dat het project vertraging oploopt omdat de dekking uit het groencompensatiefonds verantwoord moet worden.

Er is een vrijval van €14.000 op de post Bijzondere kosten omdat de begroting voor kunst opdrachten niet meer in de grondexploitatie wordt opgenomen.

Er is een vrijval van €413.000 op de post Niet-verrekenbare BTW omdat (naar nu is gebleken) de niet-verrekenbare BTW al door middel van budgetoverdracht aan OCW is betaald.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €51.000 nadelig.

Projectnaam: Bodem afgesloten plannen

Projectnummer: SBK ZZ-800

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	31.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	7.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		24.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €24.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

Extra kosten van €25.000 moeten gemaakt worden als gevolg van sterk aangetroffen verontreiniging op de locatie van LA-35 Rijkswijkseweg/Laakweg. De reservering uit dit plan van €100.000 blijkt niet voldoende te zijn om de grondwatersanering voort te zetten.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €1.000 voordelig.

Projectnaam: Uitgiften Afgesl. plannen 2005**Projectnummer: SBK ZZ-998**

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	1.171.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	1.036.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		135.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €135.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

Het plan is afgerond en een onderbouwing voor deze begrotingspost ontbreekt. De begrotingen voor de kosten en opbrengsten zijn naar beneden bijgesteld waardoor per saldo een nadeel van €136.000 ontstaat.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €1.000 voordelig.

Projectnaam: Afsluiten plannen 2003**Projectnummer: SBK ZZ-2003**

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	330.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	515.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		845.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €845.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

De budgetten zijn afgesloten omdat de werkzaamheden afgerond zijn en omdat er geen facturen meer verwacht worden. Dit levert een vrijval aan kosten op van €104.000.

Daarnaast is de begroting naar beneden bijgesteld met in totaal €1.023.000, omdat de resterende werkzaamheden voor de restplannen inmiddels afgerond zijn.

De overige opbrengsten zijn gedaald met €276.000. Een onderbouwing voor deze begrotingspost ontbreekt en de begroting is naar beneden bijgesteld.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €6.000 nadelig.

Projectnaam: Afsluiten plannen 2004**Projectnummer: SBK ZZ-2004**

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	1.774.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	573.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		1.201.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €1.201.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

De budgetten zijn afgesloten omdat de werkzaamheden afgerond zijn en omdat er geen facturen meer verwacht worden. Dit levert een vrijval aan kosten op van €130.000.

Daarnaast is de begroting naar beneden bijgesteld met in totaal €1.110.000, omdat de resterende werkzaamheden voor de restplannen ES-9 Dedemsvaartweg en ES-81 Hengelolaan 1065 inmiddels afgerond zijn.

De overige opbrengsten zijn gedaald met €23.000, omdat een bijdrage voor de openbare verlichting voor het plan ES-73 Leyweg Winkelcentrum komt te vervallen, doordat de gemaakte afspraken hierover niet meer te achterhalen zijn. Daarnaast is er een restant begroting van €2.000 voor een te verwachten grondopbrengst verwijderd.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €14.000 nadelig.

Projectnaam: Afsluiten plannen 2005

Projectnummer: SBK ZZ-2005

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	2.146.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	1.483.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		663.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €663.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

De budgetten zijn afgesloten omdat de werkzaamheden afgerond zijn en omdat er geen facturen meer verwacht worden. Dit levert een vrijval aan kosten op van €67.000.

Daarnaast is de begroting naar beneden bijgesteld met in totaal €1.010.000, omdat de resterende werkzaamheden voor de restplannen SE-27 Akeleistraat 29-41, SC-6 Groningsestraat en SC-47 Talud Schiereiland Scheveningen Haven inmiddels afgerond zijn.

Verder is er een voorziening getroffen voor €921.000 voor een onterechte boeking op het plan CE-81 Wijnhavenkwartier. De boeking betrof het afsluiten van plannen 2006, die niet thuishoort op het plan CE-81 Wijnhavenkwartier, maar waarvoor op een andere plaats geen begroting was gereserveerd.

De overige opbrengsten zijn met €888.000 gedaald, omdat er een negatieve voorziening is getroffen voor het plan ES-104 Erasmuspark. Er loopt een vordering op Haag Wonen voor de meerwaarde van grond. Er wordt een voorziening getroffen, omdat de kans groot is dat de vordering niet tot betaling zal leiden.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €69.000 voordelig.

Projectnaam: afsluiten plannen 2006

Projectnummer: ZZ-2006

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	110.000	NCW	N
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	96.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		14.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatiesaldo is €14.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

De plankosten zijn met €13.000 opgehoogd omdat met de te maken uren in 2010 in de diverse restplannen geen rekening was gehouden.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €1.000 nadelig.

Projectnaam: afsluiten plannen 2007**Projectnummer: ZZ-2007**

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	21.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	32.000	NCW	V
Verschil (2 – 1)		11.000	NCW	N

Toelichting

Het grondexploitatie saldo is €11.000 op Netto Contante waarde (NCW) verslechterd.

De plankosten zijn met €9.000 opgehoogd omdat met de te maken uren in 2010 in de diverse restplannen geen rekening was gehouden.

Daarnaast is geen rekening gehouden met het feit dat de BTW voor het plan CE-84 Raamstraat niet verrekenend kan worden, waardoor een nadeel van €2.000 ontstaat.

Projectnaam: Afsluiten plannen 2008**Projectnummer: ZZ-2008**

		Saldo grondexploitatie		
1. Marap 2010	1-7-2010	7.000	NCW	V
2. Jaarrekening 2009	1-1-2010	109.000	NCW	N
Verschil (2 – 1)		116.000	NCW	V

Toelichting

Het grondexploitatie saldo is €116.000 op Netto Contante waarde (NCW) verbeterd.

Voor het plan D-101 Koppen Rijswijkseweg is de geraamde bodemsanering lager uitgevallen en hierdoor is er een vrijval van €119.000.

De plankosten zijn met €2.000 opgehoogd omdat met de te maken uren in 2010 in de diverse restplannen geen rekening was gehouden.

De faseringseffecten samenhangend met de nominale wijzigingen in de kosten en opbrengsten zijn in dit project €1.000 nadelig.